

MASACEW TA KITABU FOLŌ

Kitabu faamucogo

Izirayeli masacew ta wagati min daminana Samawilu ta kitabu flanan na, o kow tɔ le bɛ Masacew ta kitabu folŌ konɔ. Masacew ta kitabu folŌ ni a flanan bɛɛ tun ye kitabu kelen le ye. O kitabuw sɛɛbaga ma lɔn.

An bɛ min ye nin kitabu konɔ, o ye Sulemani sigicogo ye masaya ra a faɛ Dawuda nɔ ra, ani Dawuda ta saya, ani masace Sulemani ta baaraw, ani Alabatosoba lɔri ta baara, ani jamana tarancogo, k'a kɛ fanga fla ye: woroduguyanfan mara ani sahiliyanfan mara, ani o masacew ta ko.

Ala bɛ baraka don masace bɛɛ kelen kelen na ka kapa ni a ta Alapasiran le ye. Minw bɛ o kɔ don Ala ra, ka ala wɛrɛw bato, jamana halakira olugu ta kewalejuguw kosɔn.

Jamana sahiliyanfan min ye Izirayeli mara ye, o yɔrɔ ta masacew ma tugu Ala kɔ, k'a sɔrɔ woroduguyanfan min ye Zuda mara ye, o yɔrɔ ta masacew caman ka Ala ta sariya sira tagama.

Ala ta ciraw, i n'a fɔ Iliya (dɔw b'a fɔ min ma ko Eli), ani Iliyasu (dɔw b'a fɔ min ma ko Elize), olugu tun bɛ o ja gbɛɛya ka mɔgɔw lasɔmi, janko o kana bɔ Matigi Ala kɔ ka jow sɔn.

O ciraw k'a yira ko ka Ala ta siraw tagama, o bɛ na ni hera ye; nka ka Ala kan bla, o bɛ na ni tɔrɔ ye jamana konɔ.

Kitabu konɔkɔw

Dawuda ta masaya laban (1)
 Sulemani sigicogo masaya ra a face nɔ ra (2)
 Sulemani ta masaya damina (3-4)
 Sulemani ta Alabatosoba lɔko (5-8)
 Masace Sulemani ta masaya laban (9-11)
 Jamana sahiliyanfan mɔgɔw ta murutiri (12-14)
 Zuda ni Izirayeli ta masacew ta kow (15-16)
 Cira Iliya ta wagati (17-19)
 Masace Akabu ta ko (20-22)
 Masace Yosafati ni masace Ahaziya ta kow (22.41-53)

Masace Dawuda kɔrɔra

¹ Ayiwa, masace Dawuda nana kɔrɔ kosebe. O tun be birifaniw ke k'a datugu, nka o bee n'a ta, o si tun te nene bɔra a ra. ² O ra, a ta jamana kuntigiw k'a fɔ a ye ko: «An matigice masace, a to an ye sungurunin dɔ pini i ye, min bena to i kɔrɔ, k'a janto i ra, ka to ka la i kɔrɔ; ni o kera, nene bena bɔ an matigice masace ra.»

³ O tagara yaala Izirayeli jamana yɔrɔ bee ra, ka sungurunin dɔ pini min ce ka pi. O ka Sunamuka sunguru dɔ le sɔrɔ, min tɔgɔ tun ye ko Abisagi. O nana ni ale ye masace fe. ⁴ O sunguru tun ce ka pi yere le kosebe. A nana to masace kɔrɔ, k'a janto a ra. Nka masace ma jen ni a ye.

Adoniya ko a be ke masace ye

⁵ O wagati ra, Dawuda tun ka dence min sɔrɔ a muso Hagiti fe, min tɔgɔ tun ye ko Adoniya, ale wurira k'a yere bla kow ja fe, ka to k'a fɔ ko: «Ne le bena ke masace ye!» A ka sowotoro dɔ pini, ani soboribaga dɔw, ani ce bilooru,

minw tun be to ka bori a ta sowotoro ja fe. ⁶ Kabini Adoniya tun worora, hali lon kelen a face tun m'a ladi ka ye, walama k'a fo a ye ko «i kana nin ke». A tun ce ka ji kosebe. Ale le tun worora ka gban Abusalon na. ⁷ A tagara kuma ka ben ni Seruya dence Yohabu ye, ani sarakalasebaga Abiyatari. Olugu sonna ka don a ta jen ra. ⁸ Nka sarakalasebaga Sadoki, ani Yehoyada dence Benaya, ani cira Natan, ani Simeyi, ani Ereyi, ani Dawuda ta kerেকেcefariw, olugu si tun te ni a ye.

⁹ Lon do, Adoniya tagara sagaw, ani misitoranw ke saraka ye, ka misiden toroninw faga Zohelēti kabakuru korō, min be Eni Rogeli korō. A balemaw, minw ye masace dencew ye, a ka olugu bee wele o saraka domuni na, ani Zuda mogō minw bee tun ye jamana jamogow ye. ¹⁰ Nka cira Natan ni Benaya ni kerেকেcefariw ni a balemace Sulemani, a ma son ka olugu si wele.

Natan ni Baseba tagara Dawuda fe

¹¹ A kera ten minke, Natan tagara Sulemani bamuso Baseba fe, ka taga a fo a ye ko: «Ele m'a men ko Hagiti dence Adoniya be a yere kera masace ye, k'a sorō an matigice Dawuda ma foyi lon o ko ra wa? ¹² Na, ne bena i ladi ni kuma kelen ye, min be se k'a to i ye i nin kisi, ka i dence Sulemani fana nin kisi. ¹³ Taga masace Dawuda fe, i ye taga a fo a ye ko: <E, ne matigice masace, ele tun ma kari i ta jonmuso ye k'a fo ne ye ko ne dence Sulemani le bena ke masace ye ele ko wa, ko ale le bena sigi i no ra masaya ra wa? Mun koson sisan Adoniya le nana ke masace ye?> »

¹⁴ Natan k'a fo Baseba ye tuun ko: «Ka i to o kuma ra ni masace ye, ne yere bena taga yi, ka taga do fara i ta kuma kan.»

¹⁵ Baseba tagara don masace fe. O wagati ra masace tun korora kosebe; Sunamuka sunguru, min ye Abisagi ye, ale le tun be a jantora masace ra. ¹⁶ Baseba k'a kinbiri gban masace koru. Masace k'a pininka ko: «A be di?» ¹⁷ A ko: «Ne matigice, ele yere le tun karira i ta jonmuso ye Matigi Ala, i ta Ala togo ra, ko sigiya t'a ra, ko i dence Sulemani le bena ke masace ye i ko, ko ale le bena sigi masaya ra i no ra. ¹⁸ Nka a fle, sisan Adoniya le kera masace ye, k'a soru ne matigice masace yere ma foyi lon o ko ra. ¹⁹ A ka misitoranw, ani misiden toroninw, ani saga caman ke saraka ye. A ka masace dencew bee wele o domuni na, ani sarakalasebaga Abiyatari, ani kerekejama kuntigi Yohabu; nka a ma son ka i ta jonce Sulemani wele. ²⁰ Nka Izirayeli jamana bee na lonin be ne matigice masace le ra, janko mogu min ka kan ka sigi masaya ra ne matigice masace no ra, i ye o tigi yira. ²¹ Ni o te, lon min ni ne matigice masace nana ke ko a te yan tuun, ni i nana taga ke ni i bemaw ye, o tuma o bena ne ni ne dence Sulemani minako juguya, ka an ke i ko an ka mogu le faga.»

²² Ayiwa, ka Baseba to kuma ra ni masace ye, cira Natan nana. ²³ O tagara a fo masace ye ko cira Natan nana. Natan donna masace fe, ka na a kinbiri gban k'a na biri dugu ma. ²⁴ A k'a fo masace ye ko: «E, ne matigice masace, o tuma ele le k'a fo ko Adoniya le bena ke masace ye

ele kɔ, ka sigi masaya ra i nɔ ra wa? ²⁵ Sabu bi a tagara misitoranw ni misiden tɔrɔnin ni saga caman faga ka o ke saraka ye. A ka masace dencew beɛ wele o domuni na, ani kerekejama kuntigiw, ani sarakalasebaga Abiyatari. O ye nin ye yi, o be domuni kera a na kɔrɔ, ka minnin ke, k'a fo ko: «Ala ye si di masace Adoniya ma!» ²⁶ Nka ne min ye i ta baaraden ye, a ma ne wele, a ma sarakalasebaga Sadɔki wele, a ma Yehoyada dence Benaya wele, a ma i ta jonce Sulemani fana wele. ²⁷ Yala ne matigice masace yere le ka nin ko latige wa? Mun na mɔgɔ min bena sigi masaya ra i nɔ ra, i ma o fo anw ye, anw minw ye i ta joncew ye?»

Dawuda ko Sulemani bena sigi ale nɔ ra

²⁸ Masace Dawuda ka Natan jaabi ko: «Aw ye Baseba wele ne ye!» O k'a wele, a donna so kɔnɔ ka taga lo masace na kɔrɔ. ²⁹ Masace karira, k'a fo Baseba ye ko: «Ne be kari Matigi Ala panaman tɔgɔ ra, ale min ka ne kisi ka bo ne ta sege beɛ ra, ³⁰ ko ne tun karira i ye Matigi Ala, Izirayeli ta Ala tɔgɔ ra, ka min fo i ye, ko: «I dence Sulemani le bena ke masace ye ne kɔ, ka sigi masaya ra ne nɔ ra,» ayiwa, ne bena o le ke bi.»

³¹ Baseba k'a kinbiri gban k'a na biri dugu ma masace kɔrɔ, k'a fo ko: «E, ne matigice masace Dawuda, Ala ye i to an kɔrɔ tuma beɛ!»

*Sulemani sigira masaya ra
(Kibaroyaw folo 29.21-25)*

³² Ayiwa, Masace Dawuda ko: «Aw ye sarakalasebaga Sadɔki wele ka na, ani cira Natan, ani Yehoyada dence Benaya.» O ka olugu

wele, o nana masace fe. ³³ Masace k'a fo o ye ko: «Aw ye ne ta baaradenw wele; aw ye ne dence Sulemani yelen ne yere ta sofali kan, ka taga ni a ye fo Giyon jida yoro ra. ³⁴ Ni aw sera yi, sarakalasebaga Sadoki ni cira Natan ye turu saninman* ke a kun na k'a ke Izirayeli masace ye. Aw ye buru fiye k'a fo ko: «Ala ye si di masace Sulemani ma!» ³⁵ O ko, aw ye bo ni a ye o yoro ra, k'a blasira ka na ni a ye, a ye na sigi ne ta masasiginan kan. Ale le bena sigi masaya ra ne ko fe, sabu ne bena ale le sigi Izirayeli ni Zuda jamana namogoya ra.»

³⁶ Yehoyada dence Benaya ka masace jaabi ko: «Amina!» A ko: «Ne matigice masace ta Ala, min ye Matigi Ala ye, ale ye i ta kuma ke can ye! ³⁷ Matigi Ala tora ni ne matigice masace yere ye cogo min na, a ye to ni Sulemani fana ye o cogo kelen na; Ala ye Sulemani ta fanga labonya ka teme ne matigice masace Dawuda ta fanga kan belen!»

³⁸ Ayiwa, sarakalasebaga Sadoki ni cira Natan ni Yehoyada dence Benaya ni Keretikaw, ani Peletikaw* ka Sulemani sigi masace Dawuda ta sofali kan, ka jigi ni a ye Giyon jida yoro ra.

³⁹ Sarakalasebaga Sadoki ka sogogban ta, turu saninman* tun be min konon, yoro saninman konon. A ka o turu ke Sulemani kun na k'a sigi masaya ra. O ko, o ka buru fiye; mogobee ka ke a fo ye ko: «Ala ye si di masace Sulemani ma!»

---

* **1:38** 1.38 Keretikaw ni Peletikaw tun ye siya were mogodow ye, Masace tun ka minw ta kerekedenya ra, sara ra, janko ka masace korosi (Samawilu flanan 15.18).

⁴⁰ Mɔgɔ camanba gbanna o kɔ, dɔw ka kɛ filenw fiye ye, o bɛɛ ka kɛ pagari ye ka kɛ mankanba ci ye fɔ ka dugukolo yerɛyɛɛ.

Sulemani yafara Adoniya ma

⁴¹ Adoniya ni mɔgɔ minw bɛɛ tun bɛ ni a ye domunikeyɔrɔ ra, olugu ka o mankan mɛn; o y'a sɔrɔ o tun ka domuni kɛ ka ban. Yohabu ka burufiyɛkan mɛn minke, a ko: «Nin ye mun mankanba le ye dugu kɔnɔ tan?»

⁴² K'a to o kuma ra, sarakalasebaga Abiyatari dence Yonatan nana. Adoniya ko ale ma ko: «Na yan, sabu ele ye mɔgɔsɔbɛ le ye; sigiya t'a ra, i nana kibaronuman le fɔ an ye.» ⁴³ Yonatan ka Adoniya jaabi ko: «Fiyewu! Kibaronuman tɛ nin ye dɛ! An matigice masace Dawuda le ka Sulemani kɛ masace ye. ⁴⁴ Masace ka sarakalasebaga Sadɔki ni cira Natan ni Yehoyada dence Benaya ni Keretikaw ni Peletikaw bla ni a ye; o k'a layɛlen masace yerɛ ta sofali kan ka taga ni a ye.

⁴⁵ «Sarakalasebaga Sadɔki ni cira Natan ka turu saninman* kɛ a kun na, k'a sigi masaya ra Giyon jida yɔrɔ ra. O bɔra o yɔrɔ le ra, mɔgɔw pagarininba ka kɛ kule ci ye ka na; o mankan le bonyara ka dugu bɛɛ labɔ. Aw ka o mankan le mɛn tan. ⁴⁶ Sulemani yerɛ sigira masasiginan kan ka ban. ⁴⁷ Jamana pamɔgɔw fana nana an matigice masace Dawuda fo, k'a fɔ ko: <Ala ye Sulemani kɛ tɔgɔtigi ye ka tɛmɛ ele yerɛ kan; Ala ye a ta fanga kɔrɔta ka tɛmɛ ele ta kan!> O tuma masace k'a kinbiri gban a ta layɔrɔ ra k'a fɔ ko: ⁴⁸ <Matigi Ala baraka, Izirayeli ta Ala, sabu a ka

ne yere dence do sigi masaya ra ne no ra, k'a to ne yere na ka o ye bi.» »

⁴⁹ Ayiwa, Adoniya ni a nofemogow ka o kuma men minke, o bee siranninba wurira ka janjan, bee tagara a ta fan na. ⁵⁰ Adoniya yere sirankojugu fe Sulemani na, a wurira ka taga sarakajenifen* gbanw mina†.

⁵¹ O tagara o fo Sulemani ye ko: «Adoniya siranna masace Sulemani na fo a tagara sarakajenifen gbanw mina, a b'a fora ko: «Masace Sulemani ye kari ne ye ko a tena a ta jonce faga ni keremukuru ye.» » ⁵² Sulemani ko: «Ni a k'a yere ke mogosobe ye, hali a kunsigiden kelen tena ben dugu ma; foyi tena a soro. Nka ni a ka kojugu ke, o tuma a be faga.»

⁵³ O ko, masace Sulemani ka mogow dow ci ka taga a lajigi ka bo sarakajenifen kan. Adoniya nana ka na a kinbiri gban masace Sulemani koro. Sulemani ko a ma ko: «Taga so konol!»

2

Dawuda ta kumalabanw

¹ Ayiwa, Dawuda sawagati nana surunya minke, a ka nin ciw fo a dence Sulemani ye; a ko: ² «A tora donin, ne bena taga mogow bee tagayoro ra. O ra, i ka kan ka baraka don i yere ra, ka ke ce ye, ³ ka Matigi Ala, i ta Ala ta koketaw ke, k'a ta siraw tagama, k'a ta cefoninw, ni a ta kumaw, ni a ta kolatigeninw, ni a ta ciw lamem, i n'a fo a sebera cira Musa ta sariya kitabu konol»

† **1:50** 1.50 Ni mogow tagara sarakajenifen gbanw mina, o koro ye ko o tigi k'a yere karifa Ala ma.

cogo min na; ni o kera, ni i ka taga yoro o yoro, ni i ka ko o ko ke, o bee be ja i boro; ⁴ ni o kera, fana, Matigi Ala tun ka layiri min ta ne ye, a bena o dafa; a tun ka layiri ta ne ye k'a fo ko: <Ni i ta denw ka o tagamacogo korosi, ni o ka tagama can kan ne ja koru ni o jusukun bee ye, ani o nin bee, o tuma mogu do bena soru i ta denw na tuma bee, min bena sigi i no ra masaya ra Izirayeli jamana kunna.>

⁵ «Ayiwa, o ko, Seruya dence Yohabu ka min ke ne ra, ani a ka min ke Izirayeli ta kerekejama kuntigi fla ra, Neri dence Abineri, ani Yeteri dence Amasa, i ka o lon. A ka olugu faga, ka o jori seri dugu ma, i n'a fo o tun be kerekeyoro le ra, k'a soru foyi tun te an ni o mogow ce ni hera te. A ka o jori ke k'a ta cesirinan ni a ta sennasanbara lanogu. ⁶ O ra, i bena a mina ka kapa ni i ta hakiritigiya ye; nka i kana a to a ye koru k'a kunsigi gbe, ka sa hera ra, ni i m'a faga.

⁷ «Nka i ka kan ka Galadikace Barizilayi dencew minako ja; mogu minw be domuni ke ni i ye, o ye soru o mogow ra, sabu wagati min na ne tun be borira i koruce Abusalon ja, o tora ni ne ye ka ne deme.

⁸ «Gera dence Simeyi min bora Bahurimu, Boniyaminu ta mara ra, ale fana be ni i ye. Lon min ne tun be tagara Mahanayimu, ale le ka kumajugu suguya bee fo ne ma. Nka tuma min na a nana ne kunben Zuriden bada ra, ne karira a ye Matigi Ala togo ra ko ne tena a faga. ⁹ Nka sisan, i ka kan k'a jate i n'a fo a jarkinin lo. Hakiritigi le be i ye; i ka kan ka min ke a ra i

yeɛ bena o lon. A man kan ka koro k'a kungsi gbe, ka sa a yeɛ ma ni i ma a faga ni muru ye.»

Dawuda sacogoya
(*Kibaroyaw folo 29.26-28*)

¹⁰ Ayiwa, o ko, Dawuda sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don Dawuda ta masabonba* konɔ. ¹¹ Dawuda ka san binaani le ke masaya ra Izirayeli jamana kunna. A ka san wolonfla ke Heburɔn, ka san bisaba ni saba ke Zeruzalemu.

¹² Sulemani sigira masaya ra a face Dawuda no ra; a ta masaya sabatira kosebe.

Sulemani ka Adoniya faga

¹³ Lon do, Hagiti dence min ye Adoniya ye, ale tagara Sulemani bamuso Baseba fe. Baseba k'a jininka ko: «Hera lo wa?» Adoniya ko: «Onhon, hera lo!» ¹⁴ A ko: «Kuma do le be ne fe k'a fo i ye.» Baseba ko: «A fo!» ¹⁵ Adoniya ko: «I yeɛ k'a lon ko ne le tun ka kan ka sigi masaya ra; Izirayelimogow beɛ na lonin tun be ne le ra, ko ne bena ke o ta masace ye. Nka a ko nana yelema; masaya tagara ke ne dogoce Sulemani le ta ye, sabu Matigi Ala yeɛ le k'a ke a ta ye. ¹⁶ Ayiwa, sisan, ne be fen kelen min pini i fe, i kana ban ka o ke ne ye!» Baseba ko: «A fo!» ¹⁷ Adoniya ko: «Ne be i daari, a fo masace Sulemani ye ko a ye Sunamukamusu Abisagi di ne ma, ne ye a ke ne muso ye, sabu ni ele ka fen daari masace fe, a te se ka ban.» ¹⁸ Baseba k'a jaabi ko: «Ayiwa, ne k'a men; ne bena taga o ko lase masace ma i ye.»

¹⁹ Baseba tagara masace Sulemani fe ko a be taga Adoniya ta kuma fo a ye; a tagara se minke, masace wurira ka lo k'a kunben, ka biri a koru k'a bonya, ka soru ka taga sigi a ta masasiginan kan. A ko o ye na ni siginan do ye ka na o di a bamuso ma. A bamuso sigira o kan masace kininboroyanfan fe.

²⁰ A bamuso ko: «Fen fitini kelen le be ne fe k'a daari i fe; i kana ban ka o ke ne ye!» Masace ko: «Ne bamuso, a fo, ne tena ban k'a ke i ye!»

²¹ Baseba ko: «A to Sunamukamuso Abisagi ye di i koruce Adoniya ma k'a ke a muso ye!»

²² Masace Sulemani k'a bamuso jaabi ko: «Mun koson i be Sunamukamuso Abisagi daarira k'a di Adoniya ma? Hali i ye masaya jini a ye kunkelen, sabu ni a kera cogo o cogo, ne koruce lo. Masaya jini a ye, ale ni sarakalasebaga Abiyatari, ani Seruya dence Yohabu.»

²³ O ko, masace Sulemani karira Matigi Ala tugo ra; a ko: «Adoniya ka min daari, ni ne ma o jaabi ke a yere saya ye fiyewu, o tuma Ala ye kojugu suguya bee la ne kan.» ²⁴ A ko tuun ko: «Ne be kari Matigi Ala panaman tugo ra, ale min ka ne sigi masaya ra ne face Dawuda no ra, ka ne ta fanga sabati, ka masaya layiri ta ne ni ne ta duruja ye, ne be kari ko Adoniya be faga bi yere.»

²⁵ Masace Sulemani ka Yehoyada dence Benaya ci ko a ye taga a faga ni muru ye. Adoniya sara o cogo le ra.

Sulemani ka Abiyatari gben

²⁶ O kɔ, masace k'a fɔ sarakalasebaga Abiyatari ye ko: «Ele ye taga i sigiyɔrɔ ra Anatoti; i fana tun ka kan ni fagari le ye, nka ne tena i faga sisan, sabu i ka dunupa bɛɛ tigi Ala ta jɛnɔgɔnya kɛsu* ta ka tagama ni a ye ne face Dawuda ja fɛ, ani i tora ni a ye a ta sɛge wagatiw ra.»

²⁷ Ayiwa, Sulemani ka Abiyatari bɔ Matigi Ala ta sarakalasebagaya baara ra o cogo le ra; o kɛra minke, Matigi Ala tun ka kuma min fɔ Eli ta somɔgɔw ta ko ra Silo, o kuma kɛra can ye*.

Sulemani ka Yohabu faga

²⁸ O kow bɛɛ kibaroya sera Yohabu ma minke, ale borira ka taga Matigi Ala ta yɔrɔ saninman* kɔnɔ, ka taga sarakabɔnan gbanw mina; sabu ale fana tun donna Adoniya ta jɛn ra, k'a sɔrɔ a tun ma sɔn ka don Abusalɔn ta jɛn ra.

²⁹ O tagara a fɔ masace Sulemani ye ko Yohabu borira ka taga don Matigi Ala ta yɔrɔ saninman kɔnɔ, ka lɔ sarakabɔnan kɔrɔ yi. Sulemani k'a fɔ Yehoyada dence Benaya ye ko: «Taga a faga ni muru ye!»

³⁰ Benaya tagara don Matigi Ala ta yɔrɔ saninman kɔnɔ k'a fɔ Yohabu ye ko: «Masace ko i ye bɔ yan!» Yohabu ko: «Ɔn-ɔn, ne bɛ sa yan le!» Yohabu ka min fɔ, Benaya tagara o fɔ masace ye.

³¹ Masace k'a fɔ Benaya ye ko: «A ka min fɔ, taga a kɛ ten. Taga a faga, i ye a su don. Ni o kɛra, Yohabu ka mɔgɔ minw faga gbansan, o fagari hake bɛ bɔ ne ni ne ta somɔgɔw kan.

³² A ka mɔgɔ minw faga, Matigi Ala bɛna o hake

---

* **2:27** 2.27 Aw ye nin yɔrɔ fɛ: Samawilu folo 2.30-36.

bɔ a ra; sabu a benna cɛ fla kan, minw tun ye mɔgɔɗumanw ye ani mɔgɔsobew ye ka temɛ ale yere kan, ka olugu faga ni kerekemuru ye, k'a soro ne face Dawuda ma bɔ o kala ma; o cɛ fla tun ye Neri dence Abineri ye, Izirayeli ta kerekajama kuntigi, ani Yeteri dence Amasa, Zuda ta kerekajama kuntigi. ³³ O mɔgɔw fagari hake ye ben Yohabu ni a ta durujaw kan wagati bɛɛ. Nka Matigi Ala ta hera ye ke Dawuda ni a ta durujaw kan, ani a ta somɔgɔw ni a ta masaya kan wagati bɛɛ.»

³⁴ Ayiwa, Yehoyada dence Benaya wurira ka taga Yohabu faga ni muru ye. O tagara a su don a yere ta yoro ra, kongokolon yoro ra.

³⁵ Masace ka Yehoyada dence Benaya bla Yohabu no ra, kerekajama kuntigiya ra, ka sarakalasebaga Sadoki bla Abiyatari no ra.

Sulemani ka Simeyi faga

³⁶ O kow ko, masace ka mɔgɔ ci ka taga Simeyi wele; a k'a fo Simeyi ye ko: «Simeyi, bon do lo Zeruzalemu, i ye to o yoro ra; i kana bo ka taga yoro were. ³⁷ Ni i ka bo dugu konon lon o lon, ka Sedoron ko tige doron, i ye la a ra ko sigiya t'a ra, ko i be faga o lon na; i fagari kunko fana be ben i yere le kan.»

³⁸ Simeyi ka masace jaabi ko: «I ka min fo, o benna ne ma. Ne matigice masace ka min fo, i ta jonce bena o le ke.»

A kera ten, Simeyi tora Zeruzalemu ka wagati-jan ke.

³⁹ Nka san saba temenin ko, Simeyi ta jonce fla borira ka taga Mahaka dence Akisa fe, min ye

Gati mara masace ye. O tagara o ko fo Simeyi ye, ko: «I ta jonw be Gati!» ⁴⁰ Simeyi wurira o le ra k'a ta fali laben, ka taga Akisa fe Gati mara, ka taga a ta jonw yorɔɔini, ka o mina ka na ni o ye ka bo Gati.

⁴¹ O tagara a fo Sulemani ye ko Simeyi bora Zeruzalemu ka taga Gati, ka seko ka na.

⁴² Masace ka Simeyi wele k'a fo a ye ko: «Yala ne tun ma kankari la i ye, ko i ye kari Matigi Ala togo ra nin kuma kan, ko ni i bora ka taga yoro were lon o lon, ko i ye la a ra ko ne bena i faga wa? O lon na, i yere k'a fo ko ne ka min fo, ko o benna i ma, ko i bena a ke ten. ⁴³ Mun koson i karira kuma min na Matigi Ala togo ra, i ma to o kan? Mun koson ne ka kuma min fo i ye, i ma o ke?»

⁴⁴ Masace k'a fo Simeyi ye tuun ko: «I ka kojugu min bee ke ne face Dawuda ra, i yere ka o bee lon; o kow bee be i yere jusu ra yi. Ayiwa, i ka kojugu min bee ke, Matigi Ala bena o hake ben i yere le kan. ⁴⁵ Nka Matigi Ala bena baraka don masace Sulemani na, Dawuda ta masaya fana bena sabati Matigi Ala na koro wagati bee.»

⁴⁶ A kera ten, masace ka Yehoyada dence Benaya ci, ale bora ka taga Simeyi faga ni muru ye.

O ko, masaya sabatira kosebe Sulemani boro.

3

Sulemani ka Farawona denmuso do furu

¹ Ayiwa, Sulemani nana jɛɲɔɔɔnya don ni Misiran masace ye, min ye Farawona ye, ka Farawona denmuso do furu. A tagara o muso

bla Dawuda ta masabonba kɔnɔ, sani a ye a yere ta masaso lo k'a ban, ani Matigi Ala ta batoso, ani Zeruzalemu dugu laminikogow.

² O wagati ra mɔgɔw belen tun be sarakaw bɔra kongoriw kan, sabu Alabatosoba do tun ma lo Matigi Ala togo ra folo. ³ Sulemani ka Matigi Ala kanu, ka tagama ka kapa ni a face Dawuda ta ci foninw ye; nka o bee n'a ta, a tun be to ka sarakaw bo, ka wusunan sarakaw bo kongoriw kan.

*Ala ka hakiritigiya di Sulemani ma
(Kibaroyaw flanan 1.2-13)*

⁴ Lon do, masace Sulemani tagara Gabahon ka taga saraka bo, sabu o yoro ta sarakaboyoro le tun ka bon ni sarakaboyoro tow bee ye. Sulemani ka began waga kelen ke saraka jenita* ye o sarakabonan kan. ⁵ Matigi Ala k'a yere yira Sulemani na su fe siko ra, k'a to Gabahon; Ala k'a fo a ye ko: «I b'a fe ne ye fen min di i ma, o fo!»

⁶ Sulemani k'a jaabi, ko: «I ka kopumanba ke i ta jonce Dawuda ye, min ye ne face ye, sabu a kera mogo kankelentigi ye, ka tagama can kan i na koro ni jusukun kelen ye. I ka o kopumanba ke a ye, ka dence di a ma min sigira masaya ra a no ra bi. ⁷ Ayiwa, sisan Matigi Ala, ne ta Ala, ele le ka i ta jonce sigi masaya ra ne face Dawuda no ra, k'a soro ne te foyi ye ni denfitini te; ne fana te nin baara kecogo lon. ⁸ I ta jonce be i ta mogo le ce ra, i yere ka mogo minw panawoloma, nin mogo camanba min te se ka jate, walama k'a da lon, a cayakojuju fe. ⁹ O ra, hakiritigiya le di i ta

jɔnce ma, janko a ye i ta mɔgɔw ta kow janabo ka ja, ka kojuman ni kojugu lon ka bo jɔgon na; ni o te, jɔn le be se ka ele ta mɔgɔw mara, nin jama camanba?»

¹⁰ Ayiwa, Sulemani ka min daari, o diyara Matigi ye. ¹¹ O ra, Ala k'a fo a ye ko: «I n'a fo i ka nin le daari ne fe, i ma sijan daari, walama naforo, walama i juguw saya, nka i n'a fo i ka hakiritigiya le daari, janko ka mɔgɔw ta kow janabo ni terenninya ye, ¹² ayiwa, i ka min daari, ne bena o ke i ye. Ne bena i ke kolɔnbaga ye, ka i ke hakiritigi ye, ne ma deri ka min jɔgon ke mɔgo si ye ban, ani ne fana tena min jɔgon ke mɔgo si ye tuun fiyewu. ¹³ Ka fara o kan, i ma min daari ne fe, ne bena o fana ke i ye. Ne bena naforo ni bonya di i ma; i ta tere beɛ ra, i jɔgon masace tena ke yi. ¹⁴ Ni i ka ne ta siraw tagama, ka ne ta cifɔninw ani ne ta kumaw sira tagama i n'a fo i face Dawuda k'a ke cogo min na, ne bena sijan di i ma.»

¹⁵ O ko, Sulemani wurira sunɔgo ra ni o siko ye a hakiri ra, ka seko ka taga Zeruzalemu. A tagara lo Ala ta jenjɔgonya kesu* ja fe; a ka saraka jenitaw* ni jenjɔgonya sarakaw* bo. O ko, a ka domuniba do laben a ta jamana jamɔgɔw beɛ ye.

Sulemani ka muso fla ta kiti tige

¹⁶ Lon do, jatɔmuso fla nana masace Sulemani fe, ka na lo a ja kɔro. ¹⁷ O muso fla ra kelen ko: «Hake to, ne matigice, ne ni nin muso, an fla beɛ be sira jɔgon fe bon kelen kɔno. Ne nana jigi ne ta den na a kɔro bon kɔno. ¹⁸ Nka ne jiginin tere

sabanan lon, ale fana jigira. An fla dɔrɔn le tun be bon kɔrɔ; mɔgɔ wɛrɛ tun tɛ ni an ye ni an fla dɔrɔn tɛ.

¹⁹ «Ayiwa, su fɛ, nin muso sunɔgɔtɔ yelemana ka la a den kan k'a den faga. ²⁰ A wurira o le ra su cɛmance ra, ka ne to sunɔgɔ ra, ka ne ta den ta ka bɔ ne kɔrɔ, ka o la a yɛrɛ kɔrɔ; a yɛrɛ ta den min sara, a ka o ta ka o la ne kɔrɔ. ²¹ Sɔgɔma ne wurira ko ne be sin di ne ta den ma minke, ne barara k'a ye ko den sanin lo. Ne nana a flɛ ka ɲa sɔgɔma minke, ne k'a ye ko ne ka den min woro, ko o tɛ!»

²² Muso tɔ kelen ko: «Can tɛ! Den ɲanaman ye ne ta le ye. Den min sara o ye ele ta den le ye.»

Nka muso folo ma lo a ra. A ko: «Can tɛ, den sanin ye ele le ta ye; den ɲanaman ye ne ta le ye!»

O ka ke ɲɔgɔn sɔsɔ ye masace ɲa kɔrɔ.

²³ Masace ko: «Kelen ko: <Den min ɲanaman lo, o ye ne ta den le ye; ele ta le sara!> Tɔ kelen fana ko: <Can tɛ, ele ta den le sara, ne ta den ɲanaman lo!> »

²⁴ Masace ko: «Aw ye na ni kerɛkemuru dɔ ye!» O nana ni kerɛkemuru dɔ ye masace fɛ. ²⁵ Masace ko: «Aw ye den ɲanaman cɛtigɛ fla ye, k'a taran kelen kelen di o bɛɛ ma.»

²⁶ Ayiwa, muso min tun ye den ɲanaman bamuso ye can ra, ale ta den hina k'a mina; a ko masace ma ko: «Ne matigice, sabari i ye den ɲanaman di a ma. Aw kana a faga fiyewu!» Nka muso tɔ kelen ko: «Aw ye a tige fla ye! Ale tena a sɔrɔ, ne fana tena a sɔrɔ!»

²⁷ Masace ka kiti tige o le ra, k'a fo ko: «Aw ye den di muso folo ma, aw kana a faga; ale le ye den bamuso ye.»

²⁸ Ayiwa, masace ka kiti min tige, Izirayelimogow bee ka o ko men minke, o bee ka bonyaba la masace kan; sabu o k'a ye ko a be a ta hakiritigiya sorora ka bo Ala yere le fe, ka kiti tige.

4

Izirayeli jamana namogow

¹ Masace Sulemani sigira masaya ra Izirayeli jamana bee kunna. ² A ta jamana namogow togow ye nin ye: Sadoki mamaden Azariya, min tun ye sarakalasebaga ye, ³ ale ni Sisa dence fla, Eliyorefu ni Ahiya, olugu le tun ye seberikebagaw ye; Ahiludi dence Yosafati, ale tun ye masace ta kumalasebaga ye. ⁴ Yehoyada dence Benaya le tun ye kerekejama kuntigiba ye. Sadoki ni Abiyatari, olugu tun ye sarakalasebagaw ye. ⁵ Natan dence Azariya, ale tun ye jamanatigiw ta namogo ye; Natan dence Zabudi, ale fana tun ye sarakalasebaga ye, ani masace yere ladibaga. ⁶ Ahisari, ale tun ye masace ta so kopanabobaga ye; Abida dence Adoniram, ale tun ye jagboyabaaraw ta ko kuntigi ye.

Sulemani ta jamanatigiw

⁷ Sulemani tun ka jamanatigi tan ni fla le sigi Izirayeli jamana bee kunna. Olugu le tun ka kan ka o janto masace ni a ta sokonmogow bee ta domuni ko ra. O bee kelen kelen tun ka kan ka

lo ni masace ta domuni ko ye karo kelen san o san. ⁸ O jamanatigiw togow le ye nin ye:

Huri dence le tun be Efirayimu kuruyorow kunna.

⁹ Dekeri dence tun be Makasi mara, ani Salibimu mara, ani Beti Semesi mara, ani Elon Beti Hanan mara kunna.

¹⁰ Hesedi dence tun be Aruboti mara kunna; Soko mara ni Heferi mara bee tun ye a ta mara do ye fana.

¹¹ Aminadabu dence tun be Nafoti Dori mara kunna. Ale le tun ka Sulemani denmuso Tafati furu.

¹² Ahiludi dence Bana tun be Tanaki mara ni Megido mara kunna, ani Beti Sehan mara bee, Saritan mara korow, Zizireli dugumayanfan fe, k'a ta Beti Sehan, ka taga a bla fo Abeli Mehola, ani ka taga a bla fo Yokimehamu mara ko fe.

¹³ Geberi dence tun be Ramoti, Galadi mara kunna. Manase dence Yahiri ta dugu minw tun be Galadi, o duguw fana tun ye a ta mara do ye, ani Arigobu yorow minw be Basan mara ra, ani a duguba biworow minw laminina ni kogo ye, ka o dondaw konw lalaga ni siranewe ye.

¹⁴ Ido dence Ahinadabu tun be Mahanayimu mara kunna.

¹⁵ Ayimazi tun be Nefitali mara kunna. Ale le tun ka Sulemani denmuso Basimati furu.

¹⁶ Husayi dence Bana tun be Aseri ta mara ni Behaloti mara kunna.

¹⁷ Paruwa dence Yosafati tun be Isakari ta mara kunna.

¹⁸ Ela dence Simeyi tun be Boniyaminu ta mara kunna.

¹⁹ Uri dence Geberi tun be Galadi mara kunna; a tun be Amorikaw ta masace Sihon ni Basan mara ta masace Ogi ta yorow fana kunna. Jamanatigi kelen fana tun siginin be jamana bee kunna.

²⁰ O wagati ra, Zuda ta mogow, ani Izirayeli ta mogow tun ka ca i ko kogojida kenken. O tun be domuni ke, ka min o sago ma, sabu o tun be herara.

5

Sulemani ta masaya bonya

¹ Ayiwa, k'a ta Efirati ba ra, ka taga a bla fo Filisikaw ta jamana ra, ani ka taga se fo Misiran jamana dance ma, Sulemani ta fanga le tun be o yorow bee kan. Sulemani si bee ra, o mogow bee tora a ta fanga koru, ka to ka ninsongu sara a ye.

² Lon o lon, Sulemani ni a ta sokonomogow tun be min domu, o ye nin ye: mugu tentennin kilo waga konontu (9 000), ani mugu gbansan kilo waga tan ni seegi (18 000), ³ ani sokonomisi toronin tan, ani misi mugan were, minw be yaala ka bin jimi, ani saga keme; o nin te mankalaninw ni dagbew ni minanw ni konu toroninw na.

⁴ Ayiwa, jamana minw tun be ba terebenyanfan na, k'a ta Tifisa, ka taga a bla fo Gaza, Sulemani ta fanga tun be o yorow masacew bee kan; herara fana tun be ale ni jamana tow bee ce.

⁵ Sulemani ta tere bee ra, Zuda ta mogow, ani Izirayeli ta mogow bee, k'a ta Dan ka taga a bla fo Beri Seba, bee tun be herara ni laganfiya ra; bee

tun be a ta rezenforo, walama a ta torosunw sene a sago ma.

⁶ Sowerε waga naani* (4 000) le tun be Sulemani fe; o sow le tun be a ta sowotorow sama. Sowotorotigi ce waga tan ni fla (12 000) le tun be a tɔgɔ ra.

⁷ Jamanatigiw le tun be masace Sulemani ni a ta sokɔnɔmɔgɔw beε ta domuniw jini ka na a di o ma. Jamanatigi beε tun be o ke karo kelen san o san. O tun te sɔn k'a to foyi ye dese a fe. ⁸ O tun be na ni simankise ni bin fana ye, masace ta yɔrɔ ra, beε ni a ta hakeya, ka na o di wotorosamasow, ani so tɔw ma.

Sulemani ta hakiritigiya

⁹ Ala ka hakiritigiya, ani lonniya camanba di Sulemani ma, k'a ta faamuri fana caya i ko kɔgɔjida kenken. ¹⁰ Sulemani ta hakiritigiya tun ka bon ka teme tereboyanfan jamana hakiritigiw beε ta kan, ani Misiran jamana hakiritigiw beε. ¹¹ A ta hakiritigiya tun ka bon ni mɔgɔ beε ta ye; a tun ka bon hali ni Ezirayikace Etan ta ye; Maholi dencew, minw ye Heman, ani Kalikoli ni Darida ye, a ta hakiritigiya tun ka bon ni olugu beε ta ye. A tɔgɔ bɔra ka se a lamini jamanaw ta mɔgɔw beε ma. ¹² A ka zana waga saba (3 000) le fo, ka donkiri waga kelen ni looru (1 005) sebe. ¹³ A ka yiri suguya beε cogoya fo; k'a ta Liban sediriyiri ra ka taga a bla izopeyiri ra, min be wuri ka yelen kogo kan. A ka beganw fana ta cogoya fo, ani konow, ani fen fofotaw, ani jegew. ¹⁴ A

---

* **5:6** 5.6 Sowerε waga naani, ka kapa ni Kibaroyaw flanan 9.25 ye. A sebera kitabu daw konɔ ko sowerε waga binaani.

ta hakiritigiya mangutu sera dugukolo masace minw bee ma, dununa fan bee ra, olugu bee ka mogo ci ka taga a lamɛn.

Sulemani ka jɛnɔgɔnya don ni Tiri masace ye (Kibaroyaw flanan 2.2-15)

¹⁵ Tiri jamana masace, min ye Hiramun ye, ale nana a mɛn ko o ka turu ke Sulemani kun na k'a sigi masaya ra a face Dawuda no ra minke, a k'a ta mogo dow ci ka taga Sulemani fo, sabu teriya le tun be ale ni Dawuda ce wagati bee.

¹⁶ Sulemani ka cira do fana ci Hiramun ma; a k'a fo a ye ko: ¹⁷ «I k'a lon ko kere tun gbanna ne face Dawuda ra fan bee ra; a ka o kere le ke fo ka na a to Matigi Ala yere ye a juguw bla a sen korɔ. O le k'a to a m'a yere sorɔ ka batoso do lo Matigi Ala, a ta Ala togo ra. ¹⁸ Nka sisan koni, Matigi Ala, ne ta Ala ka hera ke ne ye fan bee ra. Mogo si te kere kera ni ne ye, gbeleya fana te yoro si. ¹⁹ Sisan a ye nin ye, ne b'a fe ka so do le lo Matigi Ala, ne ta Ala togo ra, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo ne face Dawuda ye cogo min na, ko: «Ne bɛna i dence min sigi i no ra masaya ra, ale le bɛna batoso do lo ne ye.» ²⁰ O ra, a to o ye Liban sediriyiri dow tige ne ye. Ne ta baaradenw bɛna taga fara i ta baaradenw kan. Ne bɛna i ta baaradenw sara di ka kapa ni i yere ta fota ye; sabu i yere k'a lon ko mogo si te anw na min be yiritige lon i n'a fo aw Sidonkaw.»

²¹ Ayiwa, Hiramun ka Sulemani ta kuma men minke, a jusu diyara kosebe; a ko: «Ne be Matigi Ala tando bi, sabu a ka dence hakiritigi

di Dawuda ma, min be se ka nin jamaba ta kow janabo.»

²² Hiramun ka cira bla Sulemani ma k'a fo a ye ko: «I ka cira min ci ne ma, o cira sera ne ma. I ka min o min fo, ne bena o ke. Ne bena sediriyiriw ni siperesiyiriw ci i ma. ²³ Ne ta baaradenw bena yiriw ta ka bo Liban ka taga kogojida ra. O bena o siri jogon na ka o sama ji kan, ka taga ni o ye, ka taga se fo i janayoro ra. Ni o sera yi, o bena yiriw foni ka bo jogon na; aw yere bena o ta ka taga ni o ye. Nka ne fana mako be fen min na, i ye o ci ne ma; i ye domuni ci ne ma ka o ke ne ta somogow ta baro ye.»

²⁴ Ayiwa, Sulemani mako tun be yiri hakeya min o min na, sediriyiri ni siperesiyiri, Hiramun ka o bee ci a ma. ²⁵ Sulemani fana ka siman toni waga woro ci Hiramun ma, ani oliviye turu yereworo litiri waga kononton, ko a ye o ke a ta sokonmogow ta baro ye; Sulemani tun be o ke san o san.

²⁶ Matigi Ala ka hakiritigiya di Sulemani ma i n'a fo a tun k'a layiri ta a ye cogo min na. Hera le tun be Sulemani ni Hiramun ce; o fla ka jengonyanya don ni jogon ye.

*Sulemani ka Alabatosoba baarakow laben
(Kibaroyaw flanan 1.18; 2.1,16-17)*

²⁷ Masace Sulemani ka ce dow ta Izirayeli jamana bee ra, ka olugu bla jagboyabaaraw ra. O bee lajennin tun ye ce waga bisaba (30 000).

²⁸ A tun be to ka ce waga tan bo o mogow ra ka olugu bla ka taga Liban; ni olugu ka karo kelen ke, o be seko ka na, a be waga tan were bla ka taga. O cogo ra, bee tun be karo kelen le ke Liban,

ka seko ka na karo fla ke o ta so. Adoniramu le tun ye o jagboyabaaraw ta ko kuntigi ye.

²⁹ Donitabaga ce waga biwolonfla (70 000) le tun be Sulemani fe, ani kabakurulesebaga ce waga biseegi (80 000), minw tun be kabakuruw bo kuruw ra. ³⁰ Baarakuntigi ce waga saba ni keme saba (3 300) fana tun be o baarakebagaw bee ta baaraw korosira; Sulemani ta jamanatigiw le tun be o baarakuntigiw kunna.

³¹ Masace k'a fo o ye ko o ye kabakuru belebebeba numanman dow bo, ka o lese, ko o bena ke Alabatosoba jusiginan kabakuruw ye. ³² Sulemani ta baaradenw, ani Hiramu ta baaradenw, ani Gabali dugu baaralɔnbagaw ka o kabakuruw lese; o ka Alabatosoba loyiriw ni a lokabakuruw bee laben.

6

Alabatosoba locogo (Kibaroyaw flanan 3.1-14)

¹ Izirayelimogow bonin ko Misiran, a san keme naani ni biseeginan na, o san karo flanan, min ye Zivu karo* ye, Sulemani ka Matigi Ala ta Alabatosoba baaraw damina; o kera a ta masaya san naaninan na Izirayeli jamana kunna.

² Masace Sulemani nana o Alabatosoba min lo Matigi Ala ye, o Alabatosoba janya tun ye nongon† na biwooro, a bonya tun ye nongon na mugan, a lo tun ye nongon na bisaba. ³ O ka bolon do lo Alabatosoba bonba nafeyoro ra. O

---

* **6:1** 6.1 Zivu karo, o ye Yahudiyaw ta san karo flanan ye. † **6:2** 6.2 Nongon na kelen be se ka ben metere tarance le ma.

bolon bonya tun ye nongon na mugan, i n'a fo Alabatosoba yere bonya, k'a janya ke nongon na tan.

⁴ O ka finetiri fitini dow ke Alabatosoba kogow ra, ka negesansanw don o ra. ⁵ O ka sankaso bon dow lo, ka Alabatosoba bonba ni a yoro saninman bee lamini; o k'a lo k'a noro Alabatosoba kogow ra, ka bonkonow ke a ra. ⁶ Sankaso dugumabonw bonya tun ye nongon na looru; a cemanee bonw bonya tun ye nongon na woro, a sanfebonw bonya tun ye nongon na wolonfla. O tun ka do fara Alabatosoba kogow bonya kan a kenemayoro ra, janko o sankasow be biri ni berew minw ye, o ye la o yoro kan, o kana don Alabatosoba yere kogo ra.

⁷ Alabatosoba lotuma ra, o ka kabakuru minw lese kabakuruboyoro ra, o ka o le ta ka Alabatosoba lo; o koson a lowagati ra, kabakuru lesekan ma men, kabakuru cikan ma men, negemanfen si mankan ma men so loyoro yere ra. ⁸ Sankaso dugumabonw donda tun be Alabatosoba woroduguyanfan fe. I tun be don o da le fe, ka soro ka yelen yelenyoro do fe ka taga cemaneebonw konu, ka bo yi ka yelen ka taga sanfebonw konu.

⁹ O ka bon lo ka ban minke, Sulemani ko o ye a datugu ni yiri kuturuw ni sediriyiriferenw ye. ¹⁰ Sankaso minw tun lora ka so lamini k'a noro so kogo ra, olugu bee kelen kelen lo tun ye nongon na looru; sediriyiri kuturu dow tun sigisigira Alabatosoba kogo kan, ka o ke ka sankaso bonw biri.

¹¹ Matigi Ala kumana Sulemani fe, k'a fo a ye ko: «Ayiwa, i be nin so lora; ¹² ni i ka tagama ka kapa ni ne ta cifoninw ye, ka ne ta kolatigeninw ke, ka ne ta kumaw lamɛn, ani k'a sira tagama, o tuma ne ka layiri min ta i face Dawuda ye, ne bɛna o layiri dafa ele le ye. ¹³ Ne bɛna na, ka na sigi Izirayelimogow ce ra; ne tɛna bo ne ta mogow ko tuun, minw ye Izirayelimogow ye.»

Alabatosoba kɔnɔɔyɔɔɔ lalagacogo

¹⁴ Ayiwa, Sulemani ka bon lo ka ban minke, ¹⁵ a ka sediriyiriferɛnw lala a kɔnɔɔyɔɔɔ ra, kogo kan, k'a ta dugu ma fo san fe, ka sipɛrɛsiyiriferɛn dɔw lala a dugumayɔɔɔ ra. ¹⁶ Bonkɔnɔ min tun be so kɔfɛyɔɔɔ ra, a ka sediriyiriw lala o fana kɔnɔɔyɔɔɔ ra, k'a ta dugu ma fo san fe. O bon janya tun ye nɔngɔn na mugan ye. O ka o bon kɔnɔɔyɔɔɔ labɛn ka o ke Alabatosoba yɔɔɔ saninmanba* ye.

¹⁷ Bon min tun be yɔɔɔ saninman na fɛyɔɔɔ ra, ale janya tun ye nɔngɔn na binaani. ¹⁸ O tun ka sediriyiri minw lala yɔɔɔ saninmanba kɔnɔɔyɔɔɔ ra, o ka yiriden dɔw bisigiya ke o yiriw kan, ani yirifiyeren dayɛlɛnin dɔw bisigiya. O bon kɔnɔɔyɔɔɔ bɛɛ tun kɛra sediriyiri le ye; kabakuru tun tɛ ye a yɔɔɔ si ra.

¹⁹ O ka Alabatosoba yɔɔɔ saninmanba labɛn ka Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kesu* bla o yɔɔɔ ra. ²⁰ O yɔɔɔ saninmanba janya tun ye nɔngɔn na mugan, k'a bonya ke nɔngɔn na mugan, k'a lo fana ke nɔngɔn na mugan. O ka sanin yerɛworo la o bon kɔnɔɔyɔɔɔ kogow bɛɛ kan; o ka sarakabonan do lalaga ni sediriyiri ye, ka

sanin yereworo la o yoro bee kan. ²¹ O ka sanin yereworo la Alabatosoba kononoyoro kogow bee kan fana. O ko, o ka saninjoroko dow lalaga ka o sirisiri yoro saninmanba donda ra. O tun ka yoro saninmanba yoro bee ke sanin le ye. ²² O ka sanin la Alabatosoba kononoyoro bee ra. Sarakabonan min tun be yoro saninmanba koro, o ka sanin la o fana yoro bee ra.

²³ O ka seruben meleke bisigiya fla lalaga ni oliviyeyiri ye, ka o bla yoro saninmanba konon. A bee janya tun ye nongon na tan. ²⁴ O seruben meleke kelen kamanw bee kelen kelen janya tun ye nongon na looru ye. K'a ta kaman kelen kun ma, ka taga a bla kaman to kelen kun ma, o janya tun ye nongon na tan ye. ²⁵ Meleke bisigiya to kelen fana kamanw janya tun ye nongon na tan, sabu o seruben meleke bisigiya fla bee janya ni a cogoya bee tun ye kelen ye. ²⁶ O bee kelen kelen lo fana tun ye nongon na tan. ²⁷ O ka o seruben meleke bisigiyaw bla fo Alabatosoba kononobon konon. O bee kamanw tun foninin be. Kelen ta kaman kelen kun tun be sera so kogo kelen ma; to kelen fana ta kaman kelen kun tun be sera so kogo to kelen ma. O fla ta kaman kun fla tun be sera nongon ma so cemance ra. ²⁸ O ka sanin la o seruben meleke bisigiyaw fana kan.

²⁹ O ka Alabatosoba bonkonon fla bee kogow jegen ni seruben meleke dow bisigiya ye, ani tamarosunw bisigiya, ani yirifyeren dow bisigiya. ³⁰ O ka sanin la o bonkonon fla bee dugumayorow ra fana.

³¹ O ka kon fla lalaga ni oliviyeyiri ye, ka o don yoro saninmanba donda ra k'a datugu. O tun

ka bere looru le don kon sanfeyɔɔ jukɔɔ. ³² O ka seruben mɛlɛkɛ dɔw bisigiya ni tamarosunw ni yirifiyeren dayɛlenin dɔw bisigiya kɛ o konw fla bɛɛ kan, ka o jɛgen, ka sanin gbasinin la o seruben mɛlɛkɛw ni o tamarosunw ni o yirifiyerenw bisigiyaw kan.

³³ O ka oliviyeyiri naani fana lɛsɛ, ka o lɔ bonba yɛrɛ donda ra. O tun ka bere naani le don kon sanfeyɔɔ jukɔɔ. ³⁴ O ka kon fla lalaga ni sipɛrɛsiyiri ye, ka o kɛ yiriferɛn fla fla ye, ka nɛgɛ koorinin dɔw lalaga, ka o konw don o ra. ³⁵ O ka seruben mɛlɛkɛ dɔw bisigiya ni tamarosunw ni yirifiyeren dɔw bisigiya kɛ o konw fana kan ka o jɛgen, ka sanin la o bɛɛ kan, k'a gbasi k'a dakana.

³⁶ O kɔ, o ka lukɔnɔyɔɔ lamini ni kabakuru lɛsɛnin sira saba ye, ani sɛdiriyiri sira kelen.

³⁷ Ayiwa, o tun ka Matigi Ala ta batoso baara damina masacɛ Sulemani ta masaya san naanin le ra, Zivu karo ra. ³⁸ A san tan ni kelennan na, san karo seeginan na, min ye Buli karo‡ ye, Alabatosoba baara bɛɛ banna; o tun b'a fɛ ka fɛn o fɛn kɛ a ra o ka o bɛɛ kɛ ka ban. Sulemani ka san wolonfla le kɛ bon lɔri ra.

7

Sulemani ta masaso lɔri

¹ Sulemani k'a yɛrɛ ta masabon lɔri damina. A ka san tan ni saba le kɛ o bon lɔri ra, a ka sɔɔ ka ban. ² Masabon min tɔgɔ lara ko Liban

‡ 6:38 6.38 Buli karo, o ye Yahudiyaw ta san karo seeginan ye.

yiritu, a konna ka o le lo. O janya tun ye nongon* keme, a bonya tun ye nongon na bilooru, a lo tun ye nongon na bisaba. O tun k'a biri ni sediriyiri kuturuw le ye, ka o yiriw sigi sediriyiri sira naani kan; olugu le tun ye a samasenw ye. ³ O ka sediriyiri tan ni looru sigiyoroma saba lala yiri kuturuw kan, k'a bee lajennin ke yiri binaani ni looru ye. O bee tun siginin be samasenw kan. ⁴ Finetiri sira saba le tun be bon fan bee ra. Sira kelen be dugumayanfan na, kelen be cemance ra, kelen be sanfeyanfan na, k'a bee da bo k'a ben jogon ma. ⁵ O finetiriw ni o dondaw bee janya ni a bonya tun ye kelen ye. Finetiriw bee tun bora ka o daw ben jogon ma.

⁶ O ko, Sulemani ka bon do were lo, ka o togo la ko samasenw ta bon. O janya tun ye nongon na bilooru, k'a bonya ke nongon na bisaba. O bon le tun ye Liban Yiritu ta bon bolon ye; samasenw tun lolonin be a jafeyoro ra.

⁷ O ko, o ka do were lo ka o togo la ko masasiginan ta bon. O bon le tun be wele fana ko kititigebon, sabu Sulemani tun be kitiw tige o bon le kono. O bon yoro bee tun ye sediriyiri le ye, k'a ta dugu ma fo san fe. ⁸ Sulemani yere ta sibon tun lora yoro were ra, k'a mabo Liban Yiritu ta bon na. Nka a bee locogoya tun ye kelen ye.

Ayiwa, Sulemani tun ka Farawona denmuso min furu, a tun ka bon min lo ale ye, o bon locogoya ni Liban yiritu ta bolon locogoya bee tun ye kelen ye.

---

* **7:2** 7.2 Nongon na kelen be se ka ben metere tarance le ma.

⁹ O bonw bεε, ani kenεmabonw bεε, ani luba laminikogow bεε, o bεε tun lora ni kabakuru lεsenin numanmanw le ye, k'a ta dugu ma ka taga a bla fɔ san fε; o tun ka o kabakuruw fan fla bεε lεse ni kabakuruleseenan ye, k'a dakana. ¹⁰ O tun ka kabakurubaba numanman dɔw fana ke bonw jusiginanw ye; o kabakuru dɔw janya tun ye nɔngɔn na tan, dɔw janya tun ye nɔngɔn na seegi. ¹¹ O tun ka kabakuru lεseninw ni sɛdiriyiri kuturuw sigisigi o kabakurubabaw le kan. ¹² Luba laminikogow tun lora ni kabakuru lεsenin sira saba le ye, ani sɛdiriyiri kuturu sira kelen, k'a ke i n'a fɔ Matigi Ala ta batoso lu kɔnɔnɔyɔrɔ ni a bolon tun lora cogo min na.

Hiramu ka Alabatosoba baarakeminanw lalaga

(Kibaroyaw flanan 3.15-5.1)

¹³ O kɔ, masace Sulemani ka mɔgɔ ci ka taga Tiri, ka taga Hiramuwεle. ¹⁴ Hiramuwεle bamuso tun bε bɔ Nεfitali ta gba le ra; a face tun sara. A face tun ye Tirika le ye. Hiramuwεle ta baara tun ye siranεge baara le ye. Hakiritigiya ni lonniya tun b'a fε o baaraw ra; a tun bε se siranεge baara suguya bεε ra. A nana masace Sulemani fε ka na masace ta baaraw bεε ke.

Alabatosoba ta samasen lalagacogo

¹⁵ Hiramuwεle ka samasen fla lalaga ni siranεge ye; a bεε kelen kelen lɔ tun ye nɔngɔn na tan ni seegi, k'a lamini ke nɔngɔn na tan ni fla. ¹⁶ A ka samasenw datugunanw fana lalaga ni siranεge ye, minw bεna bla samasenw kunna; o bεε kelen kelen lɔ tun ye nɔngɔn na looru.

17 A ka o n̄egen ni j̄o bisigiya d̄ow ye, ani n̄egej̄orok̄ow bisigiyaw. O fenw bisigiyaw n̄ogon wolonfla le tun b̄e samasenw sanfeyor̄o fla b̄e kan. 18 Hiramū ka gerenadi yiriden bisigiya sira fla lalaga ka o j̄o bisigiyaw b̄e kelen kelen lamini, ka samasen sanfeyor̄ow n̄egen ka ja. 19 O tun ka sanfeyor̄o d̄o w̄ere lalaga tuun ka o l̄o bolon samasenw kunna. O sanfeyor̄o l̄o tun ye n̄ongon ja naani ye; o tun k'a lalaga k'a k̄e i ko yirifiyeren bisigi. 20 Samasenw sanfeyor̄o kunna, yor̄o d̄o tun koorinin b̄e. O yor̄o koorinin tun b̄e j̄o bisigiya ni gerenadi yiriden k̄eme fla k̄o f̄e, minw tun blablanin b̄e n̄ogon k̄or̄o, ka samasenw sanfeyor̄ow b̄e kelen kelen lamini. 21 O ka o samasen fla l̄o Alabatosoba bolon ja f̄e. O ka kelen l̄o kininboroyanfan na, ka o t̄oḡo la ko Yakini; o k̄or̄o ye ko Ala b̄e baraka di. A ka t̄o kelen l̄o numanboroyanfan na, ka o t̄oḡo la ko Boozi; o k̄or̄o ye ko fanga b̄e Ala le ra. 22 O tun ka yirifiyeren bisigiya d̄o lalaga ka o bla samasen b̄e kelen kelen kunna. O samasenw ta baara banna o cogo le ra.

Minanba lalagacogo

23 O k̄o, Hiramū ka siran̄ege yeele ka minanba koorinin lalaga. A k̄on̄o bonya tun ye n̄ongon ja tan, a l̄o tun ye n̄ongon ja looru, a lamini tun ye n̄ongon ja bisaba.

24 A ka yiriden d̄ow bisigiya k̄e minanba da juk̄or̄oyor̄o ra, k'a n̄egen k'a lamini, k'a k̄e sira fla. Yiriden tan le tun b̄e n̄ongon ja kelen kelen na, ka minanba b̄e lamini. O tun ka siran̄ege yeele ka o yiridenw, ani minanba b̄e le b̄o n̄ogon

ƒe negekuturu kelen ye. ²⁵ Minanba tun siginin be misitoran siranegeraman tan ni fla le kan. Misitoran saba tun nasinna sahiliyanfan ma, saba tun nasinna terebenyanfan ma, saba tun nasinna woroduguyanfan ma, saba tun nasinna tereboyanfan ma. O beɛ kofeyɔɔɔ tun sinna ɔɔɔ ma minanba jukɔɔɔɔ ra. ²⁶ Minanba ta nege bonya tun ye borotegɛ na kelen ye. A tun k'a da kuturu k'a ke i ko jifiye, i ko yirifiyeren bisigi. Litiri waga biseegi (80 000) ɔɔɔ le tun be don minanba kɔɔ†.

Wotorow lalagacogo

²⁷ Ayiwa, Hiramun ka siranegɛ wotoro tan lalaga. O wotoro beɛ kelen kelen janya tun ye nɔngɔn na naani, o bonya fana tun ye nɔngɔn na naani, o lo tun ye nɔngɔn na saba. ²⁸ O wotorow lalagacogo fle nin ye: O ka siranegɛ gbasi ka o ke a fan naani ye. ²⁹ A ka jara tagamasiyenw, ani misitoran tagamasiyen, ani seruben meleke tagamasiyen ke a kerɛnw na, ani a nafeyɔɔɔ ni a kofeyɔɔɔ ra. A ka yirifiyeren dɔw fana bisigiya ke jaraw ni misitoranw san ƒe, ani o jukɔɔ. ³⁰ Sen naani tun be wotoro beɛ kelen kelen na; o beɛ tun lalagara ni siranegɛ ye. Senw tun donna negebere minw na, o fana tun ye siranegɛ ye. O siranegɛberew yere tun donnin be nege naani na wotoro kun naani na. O siranegɛberew ni wotoro nege yere tun lalagara k'a nɔɔ ɔɔɔ na, nka a janya tun ma teme yirifiyeren bisigiw janya kan. ³¹ O tun ka wo koorinin dɔ bo wotorow beɛ kelen kelen

---

† **7:26** 7.26 Heburukan na a sebera ko: Bati na waga fla.

sanfeyɔɔ ra, ka o dunya ke nɔngɔn na kelen, k'a kɔnɔ bonya ke nɔngɔn na kelen ni tarance; o le tun ye tasabaw blayɔɔ ye. Hiramu ka fɛn dɔw bisigiya ke a kan k'a nɛgen. Wotoro nɛge yere janya ni a bonya bɛɛ tun ye kelen ye; a tun koorinin tɛ. ³² Wotoro ta sen naani tun bɛ wotoro nɛgɛw le jukɔɔ. Senw tun donnin bɛ nɛgebere min na, o nɛgebere tun nɔrɔnin bɛ wotoro jukɔɔyɔɔ ra. Wotoro senw bɛɛ kelen kelen kɔnɔ tun ye nɔngɔn na kelen ni tarance. ³³ O senw tun lalagara k'a ke i n'a fɔ sowotoro ta senw. O sendonnɛgɛw, ani o nɛge koorininw, ani o nɛgejuruw, ani o sen cɛmancɛnɛgɛw, o bɛɛ tun lalagara ni siranɛge yeelenin le ye. ³⁴ Nɛge kuturunin minw tun bɛ wotoro nɔngɔn naani na, olugu ni wotoro nɛge bɛɛ tun nɔrɔnin bɛ nɔgɔn na. ³⁵ A ka masafugula dɔ bisigiya ke wotoro bɛɛ kelen kelen sanfeyɔɔ ra; o fugula kɔnɔ bonya tun ye nɔngɔn na tarance ye, ka wotoro sanfeyɔɔ ta wo koorinin lamini. Wotoro sigira nɛge minw kan, ani wotoro kerɛfenɛgɛw, ani a sanfeyɔɔ, o bɛɛ tun nɔrɔnin bɛ nɔgɔn na. ³⁶ O ka seruben mɛlekɛw ni jaraw ni tamarosunw tagamasiyen dɔw ke wotoro nɛgɛw kan, ani a kerɛfenɛgɛw kan, fɛn si bisigiya tun tɛ yɔɔ o yɔɔ ra, o ka dɔ ke yi, ka yirifiyerenw ke k'a lamini. ³⁷ Wotoro tan bɛɛ tun lalagara cogo kelen le ra. A tun ka nɛge yeele, k'a bɛɛ kelen kelen kuturu le bɔ. A bɛɛ janya ni a bonya ni a lɔ ni a cogoya bɛɛ tun ye kelen ye.

³⁸ O kɔ, Hiramu ka siranɛgetasaba tan lalaga, ka o bla wotoro tan kɔnɔ. O tasaba bɛɛ kelen kelen lɔ tun ye nɔngɔn na naani ye; litiri kemɛ

seegi ni biseegi le tun be se ka don a bee kelen kelen kono. ³⁹ O ka wotoro looru ni a tasabaw bla Alabatosoba kininboroyanfan fe, ka looru ni a tasabaw bla numanboroyanfan fe. Minanba koorinin blara Alabatosoba kininboroyanfan fe, woroduguyanfan ni tereboyanfan ce.

Alabatosoba minanw bee jateda

⁴⁰ Hiramun ka tasaw ni buguricenaw ni jifiyew fana lalaga.

A kera ten, masace Sulemani tun ka baara minw bee di a ma Matigi Ala ta batoso ko ra, a ka o bee ke ka o ban. ⁴¹ A ka samasen fla lalaga, ani o datugunan koorinin fla, min be bla samasenw kunna, ani jo bisigi fla, minw be bla samasenw sanfeyorow kunna, samasenw kunna, ⁴² ani gerenadi yiriden bisigiya keme naani minw dulondulonnin be jo fla ra, yiriden sira fla tun be jo bee kelen kelen na, samasenw sanfeyoro kunna; ⁴³ a ka wotoro tan lalaga, ani tasaba tan minw tun blara wotoro kono, ⁴⁴ ani minanba koorinin kelen, ani misitoran tan ni fla, minanba siginin be minw kan, ⁴⁵ ani negedagaw, ani buguricenaw, ani jifiyew.

Huramu tun ka o fen minw bee lalaga masace Sulemani ye, Matigi Ala ta batoso ta baara kama, o bee tun lalagara ni siranegge nugunin le ye. ⁴⁶ Masace tun ko o ye o siranegge yeele bogo le ra ka o fenw lalaga; o baara kera Zuriden kenegbe le ra, Sukoti dugu ni Saritan dugu ce. ⁴⁷ O ko, masace Sulemani tagara o minanw bla Matigi Ala ta batoso kono. Nka minanw cayakojugu fe, o ma o siranegge hakeya jate tuun.

⁴⁸ Masace Sulemani ka Matigi Ala ta batoso ta minan tɔw bɛɛ lalaga fana: sarakabonan saninlaman, ani sarakaburuw tun bɛ bla sanintabali min kan; ⁴⁹ ani fitinablanan saninlamanw, minw lalagara ni sanin yereworo ye; o ka looru sigi kininboroyanfan fɛ, ka looru sigi numanboroyanfan fɛ, yɔrɔ saninmanba* ja fɛ, ani a yirifiyeren bisigiw, ani a fitinaw, ani tasuma lalaganan saninlamanw; ⁵⁰ o ka tasaw lalaga, ani muruw, ani jifiyew, ani setiw, ani takamidonnanw; o bɛɛ kera ni sanin le ye. So kɔnɔnɔyɔrɔ ta konw, minw ye yɔrɔ saninmanba ta konw ye, ani Alabatosoba yere donda ta konw, o ka o konw donyɔrɔw bɛɛ ke ni sanin ye.

⁵¹ Ayiwa, masace Sulemani nana Matigi Ala ta batoso baaraw bɛɛ ke ka ban tuma min na, a face Dawuda tun ka fen minw bla danna Ala ye, warigbew, ani saninw, ani minan tɔw, Sulemani tagara o fenw bɛɛ bla Matigi Ala ta batoso naforoblayɔrɔ ra.

8

Sulemani ka jɛnɔgɔnya kesu bla Alabatosoba kɔnɔ

(Kibaroyaw flanan 5.2–6.2)

¹ Ayiwa, masace Sulemani ka Izirayeli cekɔrɔbaw, ani maraw ta kuntigiw, ani a gbatigiw bɛɛ lajen a yere kɔrɔ Zeruzalemu, ka na Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya kesu* ta ka bɔ Dawuda ta masabonba* kɔnɔ, min bɛ Siyɔn.

² Izirayeli cɛw bɛɛ nana lajen masace Sulemani kɔrɔ, Etanimu karo ta panagbɛ wagati ra, min ye san karo wolonflanan ye.

³ Izirayeli cekorobaw bee nana. Sarakalasebagaw ka jennogonya kesu ta. ⁴ O ka Matigi Ala ta jennogonya kesu ta, ani Nogonkunben fanibon*, ani fen saninman minw bee tun be fanibon konɔ. Sarakalasebagaw ni Levi ta mogow le ka o fenw ta ka taga. ⁵ Masace Sulemani, ani Izirayelimogow minw bee tun nana lajen a korɔ, o bee tun be jennogonya kesu ja fe; o ka sagaw ni misiw ke saraka ye; a cayakojugu fe, mogow tun te se k'a jate k'a da lon.

⁶ Sarakalasebagaw tagara ni Matigi Ala ta jennogonya kesu ye ka taga a bla a blayoro ra, Alabatosoba kononoyoro ra, yoro saninmanba konɔ, seruben melekew kamanw jukoro; ⁷ sabu seruben melekew kamanw tun foninin be jennogonya kesu blayoro kunna. O kamanw tun ka jennogonya kesu ni a ta berew bee datugu. ⁸ O tun ka berew janya, k'a ke fo mogow tun be se ka to yoro saninman konɔ, yoro saninmanba donda ra k'a ye; nka mogow tun te se ka to kene ma k'a ye. O fenw tora o yoro le ra yi fo bi.

⁹ Foyi were tun te jennogonya kesu konɔ ni kabakuru walaka fla te; Musa le tun ka o bla a konɔ Horebu kuru yoro ra, wagati min Matigi Ala tun ka jennogonya don ni Izirayelimogow ye, o botɔ Misiran jamana ra.

¹⁰ Sarakalasebagaw nana bo yoro saninman konɔ tuma min na, sankaba jamijan ka Matigi Ala ta batoso bee fa. ¹¹ Sarakalasebagaw ma se ka lo ka sarakaw bo tuun sankaba koson, sabu Matigi Ala ta nooro tun ka Alabatoso fa.

¹² Sulemani ko: «Matigi Ala, ele tun k'a latige ko i be to dibiba le konɔ! ¹³ Ne ka so pumanba

dɔ lo i ye, i bena to yɔrɔ min na, wagati bɛɛ, ani tuma bɛɛ!»

*Sulemani ta kuma
(Kibaroyaw flanan 6.3-11)*

¹⁴ O kɔ, masace k'a nasin Izirayeli jama bɛɛ lajennin ma, ka dugawu kɛ o ye ka o lonin to.

¹⁵ A ko: «Ne bɛ baraka la Matigi Ala ye, Izirayeli ta Ala, sabu a da tun ka layiri min ta ne face Dawuda ye, a ta se bagaya ka o layiri dafa. A tun k'a fɔ a ye ko: ¹⁶ <Kabini lon min na ne ka ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw labɔ Misiran jamana ra, ne tun ma dugu si janawoloma Izirayeli ta gbaw si ra, k'a fɔ ko o ye so lo, ne togo bɛ se ka sigi yɔrɔ min na. Nka ne ka Dawuda le janawoloma k'a kɛ ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ta jamɔgo ye.> ¹⁷ A kɔni tun bɛ ne face Dawuda jusu ra ka Alabatosoba dɔ lo Matigi Ala, Izirayeli ta Ala togo ra. ¹⁸ Nka Matigi Ala k'a fɔ ne face Dawuda ye ko: <I n'a fɔ a bɛ i jusu ra ka so dɔ lo ne togo ra, o miiriya min bɛ i jusu ra o ka ni. ¹⁹ Nka ele le tɛna o so lo. I dence, min ye i yere woroden ye, o le bena o so lo ne togo ra.> »

²⁰ Sulemani ko tuun, ko: «Matigi Ala tun ka layiri min ta, a ka o dafa. Ne nana kɛ ne face Dawuda nɔ ra, ka sigi masaya ra Izirayeli jamana kunna, i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na; ne ka o so lo Matigi Ala, Izirayeli ta Ala togo ra.

²¹ Wagati min na Matigi Ala tun ka an bɛmaw labɔ Misiran jamana ra, a tun ka jɛnɔgɔnya min don ni an bɛmaw ye, o jɛnɔgɔnya kitabu bɛ kɛsu min kɔnɔ, ne ka o kɛsu blayɔrɔ kɛ o so kɔnɔ.»

Sulemani ka Ala daari
(Kibaroyaw flanan 6.12-40)

²² Ayiwa, masace Sulemani lora Matigi Ala ta sarakajenifen* na fe, k'a nasin Izirayeli jama bee ma, k'a boro fla korota san fe, k'a fo ko: ²³ «E, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala! Ele bonogonko Ala te san fe, sankolo ra, walama dugu ma, dugukolo kan yan. I ta jon minw be i ta siraw tagama ka na ni o jusukun bee ye, i be to jehogonya ra ni olugu ye ka kopuman ke o ye. ²⁴ O ra, i tun ka min fo i ta jonce ye, min ye ne face Dawuda ye, i ka o ke. I yere da tun ka o layiri min ta a ye, i yere boro ka o le dafa bi.

²⁵ «Ayiwa, sisan Matigi Ala, Izirayeli ta Ala, i tun ka layiri min ta i ta jonce ye, min ye ne face Dawuda ye, o layiri dafa a ye. I tun k'a fo a ye ko: <I dence do bena sorotuma bee, min bena sigi masaya ra ne na korot, Izirayelimogow kunna, ni o koni ka o tagamacogo korosi, ka tagama ka na ne na korot, i ko ele yere tagamana cogo min na.>

²⁶ Ayiwa, sisan, Izirayeli ta Ala, i tun ka o kuma min fo i ta jonce ye, min ye ne face Dawuda ye, a to o kuma ye ke can ye sa!

²⁷ «Nka yala can yere ra Ala be se ka to dugukolo kan yan wa? Sankolo ni a bonya bee lajennin, ni Ala ma se ka kun o konot, o tuma ne ka nin so min lo i ye, o bena mun le na sa? ²⁸ O bee n'a ta, Matigi Ala, ne ta Ala, i toro malot i ta jonce ta daariri ni a ta makarikan na; i ta jonce kulekan ni a ta daarikan lamen bi. ²⁹ I janto nin so ra su ni tere; sabu i k'a layiri ta ko i togot bena sigi nin yorot le ra. I ta jonce be daariri min kera nin yorot ra, o lamen!

³⁰ «Ni i ta jɔnce ni i ta mɔgow, Izirayelimɔgow ka o nasin nin yɔrɔ ma ka daariri ke tuma o tuma, i ye sɔn ka o ta makarikan lamɛn. I ye to i sigiyɔrɔ ra, sankolo ra, ka o lamɛn. I ye o lamɛn ka yafa o ma.

³¹ «Ni dɔ k'a mɔgɔɔgɔn hake ta, ni a fɔra ko o tigi ye kari o ko kosɔn, ni a ka kan ka kari i ta sarakajɛnifɛn le na fɛ nin so kɔnɔ yan, ³² ele le bɛna to sankolo ra ka o ko lamɛn; ele yɛrɛ le bɛna i ta jɔnw kiti tige, ka o ko panabɔ. Min jarakira, i bɛ kiti ben o kan, k'a ta kewale kunko ben a yɛrɛ kan; min jo lo, i bɛ jo di o ma, k'a mina ka kapa ni a ta terenninya ye.

³³ «Ni i ta mɔgow, Izirayelimɔgow nana taga kɛrɛ ra, ni o juguw tagara se o ra, k'a sababu ke ko o ka i hake ta, ni o sekɔra ka na i fɛ ka na i tɔgɔ bonya, ka daaririw, ani makarikanw fɔ i ye nin so kɔnɔ yan, ³⁴ i ye to sankolo ra ka sɔn ka o lamɛn. I ye i ta mɔgow, Izirayelimɔgow ta jurumunw yafa o ma; i ka jamana min di o bɛmaw ma, i ye o lasekɔ ka na o jamana ra tuun.

³⁵ «Ni sankolo nana datugu, k'a ke ko sanji tɛ nana tuun, k'a sababu ke ko i ta mɔgow ka i hake ta, ni o ka nasin nin so ma ka i daari, ka i tɔgɔ bonya, ka o ta jurumunw dabra ka na i fɛ, ³⁶ sabu o ta jurumunw ta ko ka o jusu kasi, o tuma, i ye to sankolo ra ka i ta jɔnw lamɛn, minw ye i ta mɔgow ye, Izirayelimɔgow; i ye o ta jurumunw yafa o ma. O ka kan ka sirapuman min tagama, i ye o yira o ra, ka sanji ben dugukolo kan, i ka o dugukolo min di o ma k'a ke o ta ye.

³⁷ «Ni kɔngɔ nana ben jamana kan, walama banajugu, walama simancenbanaw, walama ni

ɲɔdomutɔnw ni tumuwulenninw nana simanw cɛn, walama ni Izirayelimɔgɔw juguw nana o lamini o ta duguw kɔnɔ, dugu minw lamininin bɛ ni kogow ye, ni banajugu, walama ni kojugu o kojugu le benna mɔgɔw kan, ³⁸ ni i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw bɛɛ kelen kelen jusu kasira kosebɛ o ko ra, ni o min o min ka i daari, ka makarikanw fɔ, ka o boro sin nin so ma, ³⁹ i ye to i sigiyɔrɔ ra sankolo ra yi ka o lamɛn. I ye yafa o ma, ka bɛɛ sara ka kɔɲa ni a ta kɛwale ye, sabu ele kelen le ka adamadenw bɛɛ jusukunnako lɔn. ⁴⁰ Ni o kera, o bɛna siran i ɲa, ka to i ta sariyaw sira kan wagati bɛɛ, nin jamana ra, i ka nin jamana min di an bɛmaw ma.

⁴¹ «Ayiwa, lonan minw tɛ i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw dɔw ye, ni olugu dɔ bɔra jamana-ɲan dɔ ra ka na yan, i tɔgɔ kosɔn, ⁴² sabu o bɛna i tɔgɔba, ani i ta sebaɲaya, ani i ta baraka bonya ko mɛn, ni o dɔ nana a ɲasin nin so ma ka i daari, ⁴³ i ye to i sigiyɔrɔ ra sankolo ra k'a lamɛn. Ni o lonan ka i daari fɛn o fɛn na, i ye o kɛ a ye, janko dugukolo siyaw bɛɛ ye i tɔgɔ lɔn, ka siran i ɲa, i n'a fɔ i yɛɛ ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw; o ye a lɔn ko ne ka nin so min lɔ, ko i tɔgɔ le bɛ batora o so kɔnɔ.

⁴⁴ «Ni i ta mɔgɔw nana bɔ ka taga o juguw kɛɛ, ni a ka kɛ yɔrɔ o yɔrɔ ye, ni o ka o ɲasin i ta dugu ma, i ka dugu min ɲanawoloma, ka o ɲasin nin so ma, ne ka nin so min lɔ i ye, ni o ka ele Matigi Ala daari, ⁴⁵ i ye to sankolo ra ka o ta daaririw, ani o ta makarikanw lamɛn, ka lɔ ni o kunko ye.

⁴⁶ «Ni o ka i hake ta, sabu mɔgɔ si tɛ yi ni min tɛ jurumun kɛ, ni i dimina o kɔrɔ ka o don o juguw

boro, ni o juguw ka o mina ka taga ni o ye jonya ra o ta jamana ra, yɔrɔjan na, walama yɔrɔsurun na, ⁴⁷ o minana ka taga jamana min na, ni o tora yi ka o ta miiriya yeɓema, ni o nimisara ka makarikanw ƴo i ye o minabagaw ta jamana ra yi, k'a ƴo ko: <An ka jurumun ke, an ka ko benbari ke, an jarkira>, ⁴⁸ ka o to o jamana ra yi, o juguw ka o mina ka taga ni o ye jamana min na, ni o sekɔra ka na i fe ni o jusukun beɓe ye, ani o nin beɓe ye, ka o nasin nin jamana ma, i ka jamana min di o bemaw ma, ani ka o nasin nin dugu ma, i ka nin dugu min panawoloma, ka o nasin nin so ma, ne ka min lo i ye, ni o ka i daari, ⁴⁹ i ye to i sigiyɔrɔ ra sankolo ra ka o ta daaririw, ani o ta makarikanw lamɛn, ka lo ni o kunko ye. ⁵⁰ I ye yafa i ta mɔgɔw ma, sabu o ka i hake ta; ni o ka kojugu o kojugu ke ka i hake ta, i ye yafa o ma o beɓe ra, k'a to o minabagaw ye makari o ra, ⁵¹ sabu i ta mɔgɔw lo; o kera i ta ye, sabu ele le ka o labo Misiran jamana ta negegba tasuma ra.

⁵² «Sabari ka i janto i ta jɔnce ta makarikan na, ani i ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ta makarikanw; ni o ka i tɔgɔ wele tuma o tuma, i ye o lamɛn; ⁵³ sabu, ele Dunupatigi Ala, ele le ka an panawoloma ka an bo dugukolo siya tow beɓe ce ra, ka an ke i ta ye, i n'a ƴo i tun k'a ƴo an ye i ta jɔnce Musa sababu ra cogo min na, wagati min i ka an bemaw labo Misiran jamana ra.»

Sulemani ka dugawu ke jama ye

⁵⁴ Ayiwa, Sulemani ka nin daaririw beɓe ƴo, ani ka nin makarikanw ƴo Matigi Ala ye ka ban tuma min na, a wurira ka bo Matigi Ala ta sarakabonan

kɔrɔ, sabu a tun k'a kinbiri gban o yɔrɔ le ra k'a boro fla kɔrɔta san fɛ ka Ala daari. ⁵⁵ O kɔ, a wurira ka lɔ, k'a kan kɔrɔta ka dugawu kɛ Izirayelimɔgɔw bɛɛ lajennin ye; a ko:

⁵⁶ «Matigi Ala baraka, sabu a ka laganfiya di a ta mɔgɔw ma, minw ye Izirayelimɔgɔw ye, i n'a fɔ a tun k'a layiri ta an ye cogo min na. A tun ka kopuman minw bɛɛ layiri ta an ye a ta jɔncɛ Musa sababu ra, o layiri si ma to ni a ma dafa. ⁵⁷ An Matigi Ala ye kɛ ni an ye, i n'a fɔ a tun bɛ ni an bɛmaw ye cogo min na; a kana an to an kelen na, a fana kana pɪna an kɔ ka ye! ⁵⁸ A ye an jusukun yeɛma ka an lana a yɛrɛ fan fɛ, janko an ye a ta siraw bɛɛ tagama, ani a k'a ta kumaw ni a ta ciw ni a ta kolatigenin minw bɛɛ fɔ an bɛmaw ye, an ye o bɛɛ sira tagama. ⁵⁹ Ne ka nin kuma minw bɛɛ fɔ Matigi Ala ja kɔrɔ, i ko makarikanw, o kumaw ye to Matigi Ala, an ta Ala hakiri ra su ni tere, janko a ye a ta jɔncɛ ni a ta mɔgɔw dɛmɛ, minw ye Izirayelimɔgɔw ye; ni o mako ka kɛ fɛn o fɛn na lɔn o lɔn, a ye o kɛ o ye. ⁶⁰ Ni o kɛra, dugukolo siyaw bɛɛ bɛna a lɔn ko Matigi Ala le ye Ala ye, ko Ala wɛrɛ tɛ yi ale kɔ. ⁶¹ O le kosɔn, aw kɔni ka kan ka tugu Matigi Ala, an ta Ala kɔ ni aw jusukun bɛɛ ye, ka tagama ka kapa ni a ta cifɔninw ni a ta kumaw ye, i n'a fɔ aw b'a kɛra cogo min na bi.»

Alabatosoba ta janagbe
(*Kibaroyaw flanan 7.1-10*)

⁶² Masacɛ Sulemani ni Izirayelimɔgɔw bɛɛ ka sarakaw bɔ Matigi Ala ye. ⁶³ Masacɛ Sulemani ka ninsɔndiya saraka* minw bɔ Matigi Ala ye, o

kera misi waga mugan ni fla (22 000); sagaw ni baw faranin jɔgɔn kan, o kera began waga kemɛ ni mugan (120 000). Masace ni Izirayelimɔgɔw bɛɛ ka o sarakaw le bɔ ka Matigi Ala ta batoso saninya k'a bla a ta baara kama.

⁶⁴ O lon kelen na, Alabatoso lukɛɛ cɛmanceyɔrɔ min bɛ Matigi Ala ta so jafeyɔrɔ ra, Masace Sulemani ka o yɔrɔ saninya, janko ka saraka jenitaw* ani siman sarakaw* ani jenjɔgɔnya sarakaw* turuw jeni o yɔrɔ ra; sabu sarakajenifen* siranegeraman min bɛ Matigi Ala ta batoso ja fɛ, o tun dɔgoyara sarakaw bɛɛ ma; saraka jenitaw, ani siman sarakaw, ani jenjɔgɔnya sarakaw turuw bɛɛ tun tɛ se ka jeni o sarakajenifen kan.

⁶⁵ Masace Sulemani ni Izirayelimɔgɔw bɛɛ ka janagbɛ kɛ o wagati ra. K'a ta Lebo Hamati, ka taga a bla fɔ Misiran kɔba kɔrɔ, jama caman tun nana ka bɔ o yɔrɔw bɛɛ ra, ka na lajen Matigi Ala ja kɔrɔ, ka o janagbɛ kɛ fɔ tere wolonfla; o kɔ, o ka tere wolonfla wɛrɛ kɛ, k'a bɛɛ lajennin kɛ tere tan ni naani. ⁶⁶ O tere seeginan, masace ka jama labla. Mɔgɔw ka dugawu kɛ masace ye, ka taga o ta so. Matigi Ala tun ka kopuman minw bɛɛ kɛ a ta jɔncɛ Dawuda ye, ani a ta mɔgɔw ye, minw ye Izirayelimɔgɔw ye, o bɛɛ jusu diyanin tun bɛ jagarira o kow kosɔn.

9

*Ala k'a yere yira masace Sulemani na tuun
(Kibaroyaw flanan 7.11-22)*

¹ Sulemani ka Matigi Ala ta batoso ni a yeɛ ta masaso lo, ani a tun b'a fe ka fen to minw beɛ lo. A banna o ra tuma min na, ² Matigi Ala k'a yeɛ yira a ra tuun a sɔnaga flanan na, i n'a fo a tun k'a yeɛ yira a ra cogo min na Gabahon.

³ Matigi Ala k'a fo a ye ko: «I ka daariri ni makarikan min fo ne ye, ne ka o men. I ka nin so min lo, ne bena o so ke yoro saninman ye, ka ne togo la o so ra wagati beɛ. Ne na bena ke o so ra wagati beɛ; ne hakiri fana bena to a ra wagati beɛ.

⁴ «Ni ele koni ka tagama ne na koro ni jusukun kelen ye, terenninya kan, i n'a fo i face Dawuda k'a ke cogo min na, ani ne ka min fo i ye, ni i ka o ke, ni i ka ne ta cɔfoninw, ani ne ta kolatigeninw sira tagama, ⁵ ne bena i ta masaya sabati Izirayeli jamana kan tuma beɛ, i n'a fo ne tun k'a layiri ta i face Dawuda ye cogo min na, ko mogo do bena soro a ta denw na tuma beɛ, min bena sigi a no ra, ka ke Izirayelimogow namogo ye.

⁶ «Nka ni aw koni ka aw yeɛ mabo ne ra, aw ni aw ta denw, ni aw ma son ka ne ta kumaw ni ne ta cɔfoninw sira tagama, ne ka minw yira aw ra, ni aw tagara ala werew le bato, ka aw kinbiri gban olugu koro, ⁷ o tuma ne ka nin jamana min di aw ma, ne bena aw Izirayelimogow faran ka bo o jamana ra; ne ka nin so min fana saninya ka ne togo la a ra, ne bena ban o so ra, k'a to mogo beɛ ye aw Izirayelimogow togo don o ta zanaw ra, ka yereko aw ma siya tow beɛ ce ra. ⁸ O ra, nin so ni a bonya beɛ, ni mogo o mogo nana ke teme ye a koro, o tigi bena kabakoya fo ka filen fiye, k'a fo ko: «Mun koson Matigi Ala ka

nin ko ɲogɔn kɛ nin jamana ra, ani nin batoso ra dɛ!> ⁹ Mɔgɔw bɛna o jaabi, ko: <O ka o kɔ don Matigi Ala ra, o ta Ala min tun ka o bɛmaw labɔ Misiran jamana ra; o tagara ala wɛrɛw kɔ ka taga o kinbiri gban olugu kɔrɔ ka o bato. O kosɔn Matigi Ala ka nin kojuguw bɛɛ lase o ma.> »

*Sulemani ka dugu minw di Hiramun ma
(Kibaroyaw flanan 8.1-18)*

¹⁰ Sulemani ka san mugan le kɛ nin so fla lori ra, Matigi Ala ta batoso, ani masacɛ yɛrɛ ta so. ¹¹ Sulemani mako tun bɛ sanin hakeya min o min na, ani yiri min o min, ni a kɛra sɛdiriyiri ye, walama sipɛrɛsiyiri, Tiri masacɛ min ye Hiramun ye, ale tun ka o bɛɛ di Sulemani ma; o ra Sulemani fana ka dugu mugan di Hiramun ma Galile mara ra. ¹² Sulemani ka dugu minw di Hiramun ma, Hiramun bɔra Tiri ka na o duguw flɛ minkɛ, o duguw ko ma diya Hiramun ye. ¹³ Hiramun ko Sulemani ma: «E, ne balemacɛ, ele sɔnna ka nin duguw le di ne ma wa?»

Hiramun ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko Kabuli, ko jamanakolon! O tɔgɔ le tora o yɔrɔ ra fɔ ka na se bi ma.

¹⁴ K'a sɔrɔ Hiramun tun ka sanin kilo waga saba ni kɛmɛ looru (3 500) le ci Sulemani ma.

Sulemani ka baara wɛrɛ minw kɛ

¹⁵ Masacɛ Sulemani tun ka mɔgɔw bla jagboy-abaara minw na, o baaraw flɛ nin ye: o ka Matigi Ala ta batoso ni ale yɛrɛ ta so lɔ, ka Milo yɔrɔw labɛn ka ɲa, ka Zeruzalɛmu dugu laminikogow

lo, ka Hazori dugu ni Megido dugu ni Gezeri dugu lo.

¹⁶ Misiran masace min ye Farawona ye, folofolo ale le tun tagara ben Gezeri dugu kan, ka dugu mina; a dugumogow, minw ye Kanaanakaw ye, a ka olugu faga, ka dugu jeni. O ko fe, wagati min a denmuso nana furu Sulemani ma, a ka o dugu di a denmuso ma k'a ke a ta furu bonya ye. ¹⁷ Sulemani ka Gezeri dugu lo kokura, ani Beti Horon dugu min be jigijigi ra, ¹⁸ ani Balati dugu, ani Tadimori dugu min be jamana kongoyanfan na, ¹⁹ ani a ta fenmaraduguw bee, ani a tun be a ta sowotorow ni a ta sow mara dugu minw na. A tun b'a fe ka baara o baara ke, a ka o bee ke Zeruzalemu, ani Liban, ani a ta fanga tun be jamana min o min kan.

²⁰ Siya dow tun be yi, olugu tun te Izirayelimogo dow ye. Olugu tun ye Hetikaw, ani Amorikaw, ani Perezikaw, ani Hevikaw, ani Yebusikaw ye. ²¹ O siyaw ta durujaw le tun tora jamana konso, sabu Izirayelimogow tun ma olugu halaki. Sulemani ka o mogow le bla jagboyabaaraw ra; o tora o le ra fo ka na se bi ma. ²² Sulemani ma son ka Izirayelimogo si bla jagboyabaara ra. A ka o bla kerekedenya le ra; a ka dow ke kerekedenw ye, ka dow ke a ta jamana pamogow ye, ka dow ke a ta kerekajama kuntigiw ye, ka dow ke a ta kerekacew kuntigiw ye, ka dow ke a ta sowototo kuntigiw ye, ka dow ke a ta sowotorotigiw ye. ²³ Olugu le tun ye baaradenw kuntigiw ye. Baaraden minw tun be jagboyabaaraw kera Sulemani ye, kuntigi keme looru ni bilooru le tun be olugu korosira.

²⁴ Sulemani tun ka masaso min lo Farawona denmuso ye, Farawona denmuso nana bo Dawuda ta masabonba kono ka yelema o so kono wagati min na, masace Sulemani ka soro ka Milo yorow laben ka na.

²⁵ Sulemani tun ka sarakajenifen* min lo Matigi Ala ye, a tun be to ka saraka jenitaw* ni ninsondiya sarakaw* bo o sarakajenifen kan, san o san sinaga saba; a tun be wusunan sarakaw* fana bo Matigi Ala na koro, ka o fara o saraka tow kan. Alabatosoba baaraw daminana o cogo le ra.

²⁶ Masace Sulemani ka jirakurunba dow fana lalaga Esiyon Geberi mara ra, Elati dugu koro, Kogojiwulen da ra, Edomu jamana ra. ²⁷ Hiram k'a ta kurunboribaga dow ci ka na Sulemani ta mogow deme o kurun baara ra; olugu tun ye mogow dow ye minw tun ka kurun baara lon kosebe. ²⁸ O ka kurun bori jogon fe ka taga Ofiri mara ra; o sekora ka na ni sanin min ye ka na o di masace Sulemani ma, o tun ka ca ni sanin kilo waga tan ni fla (12 000) ye.

10

Saba jamana ta masamuso nana masace Sulemani fo

(Kibaroyaw flanan 8.1-18)

¹ Ayiwa, Saba jamana ta masamuso nana Sulemani ko men; Matigi Ala ka min bee ke a ye, a ka o bee men. A nana o le ra ko a bena Sulemani ta hakiritigiya korobo k'a fle ni jininkarigbelen dow ye.

² A nana Zeruzalemu ni a nofemogo caman ye; a nana ni jogomew ye, ani kasadiyananw, ani sanin camanba, ani luluw; o tun ka o doniw la o ta jogomew ko ra ka na. Ko o ko tun be a jusu ra, a nana kuma ni masace Sulemani ye o bee ra. ³ A ka jininkari min o min ke, Sulemani ka o bee jaabi. A ta jininkari si ma gbeleya Sulemani ma; kuma si ma ke yi ni min jaabiri ma soro Sulemani fe.

⁴ Ayiwa, Saba jamana masamuso nana Sulemani ta hakiritigiyaba ye; Sulemani ka masaso min lo, a ka o fana ye; ⁵ domuni minw be ke masace ta so, ani a ta jamana jamogow ta sigiyorow, a ka o fana ye; baarden minw be domuni ni minnifenw di mogow ma, a ka olugu ta faniw ye; o be saraka jenita* minw bo Matigi Ala ta batoso konso, a ka o bee ye; a ka o ye minke, a kabakoyara fo k'a dabari ban. ⁶ A ko masace ma ko: «Ka ne to ne ta jamana ra, ne ka min men i ta baaraw ko ra, ani i ta hakiritigiya ko ra, o bee ye can le ye. ⁷ Nka ne tun ma la o kow ra, fo ne yere ja nana la a kan tuma min na. Can ra, min fora ne ye i ta ko ra, o te hali a tarance bo. Ne ka min men, i ta hakiritigiya ni i ta naforotigiya temena o bee kan pewu. ⁸ Ele ta mogow koni ta ka di. I ta jamana jamogow fana ta ka di, sabu olugu be i koro yan ka to ka i ta hakiritigiyakumaw lamen wagati bee. ⁹ Matigi Ala, i ta Ala baraka, sabu i ko diyara a ye, o koson a ka i sigi masaya ra Izirayeli jamana kunna. Matigi Ala be Izirayelimogow kanu ni kanuya banbari le ye, o koson a ka i ke Izirayeli masace ye, janko i ye mogow ta kow panabo ni can ni

terenninya ye.»

¹⁰ O kɔ, Saba jamana masamusu ka masace Sulemani bonya ni sanin kilo waga saba ni keme looru (3 500) ye, ani kasadiyananw, ani lulu camanba. A ka kasadiyanan hakeya min di masace Sulemani ma, mɔgɔ si ma na ni o ɲɔgɔn ye tuun.

¹¹ Masace Hiramun ta mɔgɔ minw tun tagara jirakurun kan Ofiri mara ra, olugu tun sekɔra ka na ni sanin ye, ani santaliyiri* camanba, ani luluw.

¹² Masace Sulemani ka o santaliyiri ke ka samasen dɔw lɔ Matigi Ala ta batoso kɔnɔ, ani a yeɛ ta masaso kɔnɔ; a ka koraw ni gɔniw lalaga dɔnkirilabagaw ye. O tun nana ni o santaliyiri min ye, o yiri hakeya ɲɔgɔn ma na tuun, a ɲɔgɔn fana ma ye tuun fɔ ka na se bi ma.

¹³ Ayiwa, Saba jamana masamusu ɲabɔra fen o fen fe, ani a ka fen o fen ko fɔ, masace Sulemani ka o bɛɛ di a ma, ka fara fen tɔw kan, masace yeɛ ka fen minw bɔ ka o di a ma, a ta masaya bonya kosɔn. O kɔ, a ni a ta mɔgɔw wurira ka sekɔ ka taga o ta jamana ra.

Sulemani ta naforotigiya

(Kibaroyaw flanan 1.14-17; 9.13-28)

¹⁴ Ayiwa, sanin hakeya min tun bɛ na di Sulemani ma san o san o tun ye sanin kilo waga mugan (20 000) ye. ¹⁵ Jagokeɛbagaw, ani fiyeerekeɛbagaw tun bɛ wusugu minw sara a ye, ani Arabujamana masacew, ani jamana ɲamɔgɔw

---

* **10:11** 10.11 Santali yiri tun ye yiriɲumanba le ye, min songo tun ka gbelen kosebe.

tun be ninsongo minw sara a ye, o si nin te o ra.

¹⁶ Masace Sulemani ka negebennan belebele keme fla lalaga ni sanin gbasinin ye; o bee kelen kelen kera ni sanin kilo wooro le ye. ¹⁷ A ka negebennan fitini keme saba fana lalaga ni sanin gbasinin ye; o bee kelen kelen kera ni sanin kilo kelen ni tarance le ye. A ta masaso min be wele ko Liban yiritu, o ka o negebennanw bla o bon do le kono. ¹⁸ Masace Sulemani ka masasiganan jamijan do fana lalaga ka samajin don o ra, ka sanin yereworo la a yoro bee kan. ¹⁹ Yelenyoro tun be o masasiganan na, ka senlayoro wooro ke a ra; siginan kodenyoro tun koorinin lo. Borolayoro tun be a fan fla bee ra. O tun ka jara dow bisigiya lese ka o lolo a borolayoro kelen kelen bee koro. ²⁰ O ka jara bisigiya tan ni fla lese ka o lolo masasiganan senlayorow kere fe; jara kelen tun be senlayoro fan kelen na, kelen be a fan do ra. O masasiganan jogon tun ma deri ka lalaga jamana si ta masace ye folo.

²¹ Masace Sulemani ta minninkeminanw bee tun ye sanin le ye. A ta masaso min be wele ko Liban yiritu, o domunikeminanw bee tun lalagara ni sanin nugunin le ye. Warigbeminan tun te a ta minanw si ra, sabu warigbe tun te jate fenba ye masace Sulemani ta tere ra. ²² Jirakurunbaw tun be masace Sulemani fe; a ta kurunboribagaw ni masace Hiramun ta kurunboribagaw tun be to ka taga tagamaw ra kogoji kan. San saba o san saba, o kurunbaw tun be na ni sanin ni warigbe ni samajinw ni sulaw ni makankonow ye.

²³ Masace Sulemani togo bonyara ka teme dugukolo masace tow bee ta kan, a ta naforotigiya ni a ta hakiritigiya koson. ²⁴ Mogow bee tun b'a fe ka masace Sulemani ye, janko Ala ka hakiritigiya min di a ma, ka o lamen. ²⁵ Bee kelen kelen tun be na ni i ta bonyaw ye ka na o di a ma: fen warigberamanw, ani fen saninlaman, ani faniw, ani kerekeminanw, ani kasadiyananw, ani sow, ani sofaliw. A tun be ke ten le san o san.

²⁶ Masace Sulemani ka sowotorow, ani sowotorotigi dow jini; sowotoro waga kelen ni sowotoro keme naani (1 400) tun b'a fe, ani sowotorotigi waga tan ni fla (12 000). A ka dow lataga a ta sowotoromaraduguw ra, ka dow bla Zeruzalemu, masace yere koru. ²⁷ Masace Sulemani ka warigbe caya Zeruzalemu, k'a ke i ko berekoro. Sedirisunw fana cayara jamana konu, i ko sikomorisun minw be jamana dugumayanfan na. ²⁸ Masace Sulemani ta sow tun be bo Misiran jamana ni Silisi jamana le ra. Masace ta jagokebaga dow le tun be taga o san ka na ni o ye. ²⁹ Sowotoro minw tun be bo Misiran, o bee kelen kelen songo tun ye warigbe keme woru; so kelen songo tun ye warigbe keme ni bilooru. O tun be na ni so dow ye, ka na o fiyeere Hetikaw ta masacew fana ma, ani Sirikaw ta masacew.

11

Sulemani ta musow

¹ Masace Sulemani ka siya were muso caman kanu ka o furu, ka fara Farawona denmuso kan.

Mohabukamusow tun b'a fe, ani Amɔnkamusow, ani Edomukamusow, ani Sidonkamusow, ani Hetikamusow. ² O musow tun bora siya werew le ra; k'a sorɔ Matigi Ala tun k'a fo Izirayelimogow ye o siyaw ta ko le ra, ko: «Aw kana o do ta furu ra, aw fana kana a to o ye na aw fe furu ra; ni o te, sigiya t'a ra, o bena ke sababu ye ka aw hakiri yelema, ka aw nege ka taga o ta alaw bato.» Nka o bee n'a ta, masace Sulemani tara kanuya fe ka noro o siyaw ta musow le ra. ³ Muso keme wolonfla tun b'a fe, minw tun ye masadenw ye, ka fara jonmuso keme saba kan, a tun ka minw fana ke a musow ye. O musow le kera sababu ye k'a hakiri yelema, ⁴ sabu masace Sulemani nana korɔ wagati min na, a ta musow k'a hakiri yelema ka taga ala werew ko. O ra, a ma tugu Matigi Ala, a ta Ala ko ni a jusukun bee ye tuun, i n'a fo a face Dawuda tun k'a ke cogo min na. ⁵ A tugura Sidonkaw ta ala musoman ko, min ye Asera ye, ka o bato; a tugura Amonkaw ta ala haramunin fana ko, min ye Moloki ye, ka o fana bato. ⁶ Sulemani ka kojugu ke Matigi Ala na korɔ. A ma tugu Matigi Ala ko ni a jusukun bee ye, i n'a fo a face Dawuda tun k'a ke cogo min na. ⁷ A kera ten, kongori min be Zeruzalemu tereboyanfan na, masace tagara sonnikeyorɔ do lo o yoro ra Kemosi ye, min ye Mohabukaw ta ala haramunin ye; a ka do fana lo Moloki ye, min ye Amonkaw ta ala haramunin ye. ⁸ A kera ten, a ka sonnikeyorɔ dow lo a ta siya were musow bee ta alaw ye, janko o bee ye se ka kasadiyananw ni sarakaw bo o ta alaw ye.

Matigi Ala ka Sulemani jaraki

⁹ Matigi Ala dimina masace Sulemani koro, sabu a k'a hakiri yelema ka bo Matigi Ala kan, Izirayeli ta Ala min tun k'a yere yira a ra fo sinaga fla; ¹⁰ k'a soro Matigi Ala tun kumana a fe nin ko ra, ko a kana tugu siya werew ta alaw ko. Nka Matigi Ala ka min fo, masace Sulemani ma o ke.

¹¹ O ra, Matigi Ala k'a fo Sulemani ye ko: «I n'a fo i ka nin le ke, ani ne tun ka jennogonya* min don ni i ye i ma to o kan, ani ne tun ka ci minw fo i ye, i ma o ke, ne bena masaya bosi ka bo i boro, k'a di i ta baarden do ma. ¹² Nka i face Dawuda koson, ne tena o ke i yere ja na. Ne bena masaya bosi i dence ta tere le ra. ¹³ Ne tena masaya bee le bosi fana; ne bena i dence to masaya ra Izirayeli gba kelen kunna, ne ta jonce Dawuda koson, ani Zeruzalemu dugu koson, ne ka o dugu min panawoloma k'a ke ne ta dugu ye.»

Ala ka mago minw lawuri Sulemani kama

¹⁴ Ayiwa, Matigi Ala nana ce do lawuri ka o ke masace Sulemani jugu ye; o ce kera Edomukace Hadadi ye. Ale tun ye Edomu masace dence do le ye.

¹⁵ Wagati min na masace Dawuda tun be kere ra ni Edomukaw ye, Dawuda ta kerekejama kuntigi min ye Yohabu ye, ale tagato, ko a be taga Izirayeli ta kerekeden faganinw sutara, a tun ka Edomu jamana cew bee faga. ¹⁶ Yohabu ni Izirayeli kerekejama bee tun tora Edomu ka se fo karo woro, fo ka taga Edomu jamana cew

bɛɛ faga ka ban pewu. ¹⁷ O wagati le ra, Hadadi tun borira ka taga Misiran, ni Edomuka dɔw ye, minw tun ye a faɛ ta baardenw ye. O wagati ra, Hadadi tun ye kanbelennin le ye belen. ¹⁸ Hadadi ni a nofemogow bɔra Madiyan mara ra, ka taga Paran. O ka Paran cɛ dɔw fana fara o yere kan, ka taga se Misiran masace Farawona fe. Farawona ka bon dɔ di o ma, ka to ka o baro, ka dugukolo dɔ fana di o ma. ¹⁹ Hadadi ko diyara Farawona ye, fo Farawona nana a muso dogomuso furu a ma, a muso min ye masamuso Tapenesi ye. ²⁰ Tapenesi dogomuso ka dence woro Hadadi ye; o ka o togo la ko Genubati. Tapenesi ka o den lamɔ masace Farawona ta so kɔnɔ; a kera ten Genubati tora Farawona ta so kɔnɔ ni Farawona dencew ye.

²¹ Ayiwa, Hadadi nana to Misiran k'a men ko masace Dawuda sara, ka taga fara a bemaw kan, ko a ta kerekɛjama kuntigi min tun ye Yohabu ye, ko o ka ale faga. Hadadi k'a fo o le ra Farawona ye ko: «A to ne ye taga ne ta jamana ra ten.»

²² Farawona k'a pininka ko: «Mun le desera i boro ne fe yan, fo i ko i be taga i ta jamana ra?» Hadadi k'a jaabi ko: «Foyi, nka o bɛɛ n'a ta, a to ne ye taga.»

²³ O ko, Ala ka cɛ dɔ were lawuri ka o ke Sulemani jugu dɔ were ye tuun. O cɛ tun ye Eliyada dence Rezon ye; ale tun borira ka bo a matigice Hadadezeri fe, min ye Soba jamana masace ye. ²⁴ Wagati min na masace Dawuda tun ka Rezon matigice ta mogow halaki, o wagati le ra, Rezon tun ka mogɔ dɔw tugu a yere ko, ka ke olugu pamogɔ ye. Rezon ni o mogow tagara

Damasi, ka taga sigi o yoro ra, ka ke o yoro kuntigi ye. ²⁵ Rezon kera Izirayelimogow jugu ye Sulemani ta masaya wagati bee ra; o wagati kelen le ra, Hadadi fana tun be kojugu caman kera Izirayelimogow ra. Rezon kera Siri jamana masace ye; a ka Izirayelimogow koninya kosebe.

Ala ko a bena masaya di Yerobhamu ma

²⁶ Ayiwa, Nebati dence Yerobhamu fana tun wurira masace Sulemani kama. Ale tun ye masace Sulemani ta jamana namogo do le ye; Efi-rayimuka tun lo, a tun bora Sereda dugu konon. A face tun sara k'a bamuso kelen to; a bamuso togo tun ye ko Zeruwa. ²⁷ A wurira masace Sulemani kama cogo min na, o fle nin ye. O wagati y'a soro masace Sulemani tun be Milo yorow labenna ka na, ani k'a face Dawuda ta masabonba kogow wo dow datugu. ²⁸ Yerobhamu tun ye kanbelen barakaman jagbelen do le ye. Masace Sulemani k'a baaraketo ye minke, Yusufu ta mogo minw tun be jagboyabaaraw kera, a k'a sigi olugu bee kunna ka o korosi.

²⁹ Lon do, Yerobhamu bora Zeruzalemu ka taga ben ni Ala ta cira do ye sira ra, min togo tun ye ko Ahiya; ale tun be bora Silo. Deregebakura do le tun be Ahiya ra. O ce fla doron le tun tagara ben ni nogon ye kongo konon yi. ³⁰ Deregebakura min tun be Ahiya ra, Ahiya ka o mina k'a faranfan k'a ke fo kunkurun tan ni fla. ³¹ A ko Yerobhamu ma ko: «Kunkurun tan ta! Sabu Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ko: <A fle, ne bena masaya bosi Sulemani na, ka ele sigi masaya ra Izirayeli ta gba tan kunna. ³² Nka ne bena gba kelen to a fe ne ta jonce Dawuda koson,

ani Zeruzalemu dugu koson, ne ka o dugu min janawoloma Izirayeli ta gbaw ta dugu tow bee ce ra, k'a ke ne ta dugu ye. ³³ Ne bena o ke, sabu o banna ne ra, ka taga o kinbiri gban Sidonkaw ta ala musoman korɔ, min ye Asera ye, ka o bato, ani Mohabukaw ta ala min ye Kemosi ye, ani Amonkaw ta ala min ye Moloki ye; o ma son ka ne ta siraw tagama. Ko minw terennin lo ne ja korɔ, o ma o ke; o ma ne ta cifoninw ni ne ta kolatigeninw sira tagama i n'a fo Sulemani face Dawuda k'a ke cogo min na. ³⁴ Nka ne tena masaya bosi Sulemani yere le ra; ne bena a to kuntigiya ra fo ka taga a sa. Ne bena o ke ne ta jonce Dawuda le koson, ne tun ka min janawoloma; sabu ale ka ne ta kumaw ni ne ta cifoninw bee sira tagama. ³⁵ Ne bena masaya bosi Sulemani dence le boro, ka ele sigi masaya ra Izirayeli ta gba tan kunna. ³⁶ Ne bena gba kelen di Sulemani dence ma, janko ne ta jonce Dawuda dence do ye to masaya ra wagati bee ne ja korɔ Zeruzalemu dugu konɔ, ne ka o dugu min janawoloma ka ne togo sigi o dugu ra. ³⁷ Ele koni, ne bena ele sigi masaya ra Izirayeli jamana kunna; min o min ka i diya, i bena o ke. ³⁸ Ne ka kuma minw fo i ye, ni i ka son ka o bee lamɛn, ka son ka ne ta siraw tagama, ani ko minw terennin lo ne ja korɔ ni i ka o ke, ka ne ta cifoninw ni ne ta kumaw bee sira tagama, i n'a fo ne ta jonce Dawuda k'a ke cogo min na, o tuma ne bena ke ni i ye, ka i ta somogow to masaya ra tuma bee, i n'a fo ne k'a ke Dawuda ye cogo min na; ne bena Izirayeli jamana di i ma. ³⁹ Ne bena Dawuda ta duruja majigi o cogo le ra; nka o majiginin tena

to ten wagati bee.> »

⁴⁰ Ayiwa, o kow ko, masace Sulemani ko a be Yerobohamu faga. Yerobohamu wurira o le ra ka bori ka taga Misiran, Sasaki fe, min tun ye Misiran masace ye. A tora Misiran fo ka taga se Sulemani saya ma.

*Sulemani ta masaya laban
(Kibaroyaw flanan 9.29-31)*

⁴¹ Ayiwa, masace Sulemani ta ko tow, a ka ko minw bee ke, ani a ta hakiritigiya, o bee sebera Sulemani ta kow kitabu le konɔ. ⁴² Sulemani ka wagati min ke masaya ra Zeruzalemu, ani Izirayeli jamana bee kunna, o kera san binaani. ⁴³ O ko, Sulemani sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a face Dawuda ta masabonba konɔ. A dence Robohamu sigira masaya ra a no ra.

12

*Robohamu ma Izirayelimogow lamɛn
(Kibaroyaw flanan 10.1-15)*

¹ Robohamu tagara Sikemu, sabu Izirayelimogow bee tun tagara lajen Sikemu ko o b'a ke masace ye. ² Nebati dence Yerobohamu ka o kuma men; o y'a sorɔ ale belɛn tun be Misiran, sabu a tun borira masace Sulemani ja ka taga dogo Misiran. Yerobohamu tun siginin be Misiran le. ³ O tagara a wele ka na. A ni Izirayeli jama bee lajennin tagara kuma Robohamu fe. O k'a fo Robohamu ye ko: ⁴ «I face koni tun ka doniba le la an kan. Nka ni ele ka son ka an bo o jagboyabaaraw ra, ani i face ka doniba min la

an kan, ni i ka o doni fiyenya an kan, o tuma an bena to ka baara ke i ye.»

⁵ Robohamu ka o jaabi ko: «Aw ye taga folo; ni tere saba temena, aw ye seko ka na ne fe.» Mogow wurira ka taga.

⁶ Ayiwa, cekoroba minw tun be jamana namogoya ra ni Robohamu face Sulemani ye k'a face to si ra, masace Robohamu ka o cekorobaw jininka ko: «Aw b'a fe ne ye nin mogow jaabi di le?» ⁷ Olugu kumana a fe, k'a fo a ye ko: «Ni i koni ka i yere ke nin mogow ta baaraden ye bi, ka o jaabi ni kumapuman ye, o tuma o fana bena ke i ta baaradenw ye wagati bee.»

⁸ Nka Robohamu banna cekorobaw ta ladiri ma. A ni kanbelen minw tun lamona jogon fe, o minw tun be a koro, a ka olugu le jininka. ⁹ A k'a fo olugu ye ko: «Aw ko di? An ka kan ka nin mogow jaabi cogo di le? O b'a fora ko ne face ka doni min la olugu kan, ko ne ye o doni fiyenya.»

¹⁰ O kanbelen minw ni Robohamu tun lamona jogon fe, olugu ka Robohamu jaabi ko: «Nin mogow minw k'a fo i ye ko: <I face ka doni gbiriman le la an kan, nka ele ye an ta doni fiyenya>, taga o jaabi ko: <Ne borokanden fitini ka bon ni ne face soro ye! ¹¹ Aw ko, ko ne face ka doni gbiriman la aw kan, nka ne belen bena do le fara o doni gbiriya kan. Ne face ka aw koro ni gberew le ye, nka ne bena aw koro ni negegberew le ye.> »

¹² Ayiwa, o dugusagbe flanan, Yerobohamu ni Izirayelimogow bee nana masace Robohamu fe, i n'a fo masace yere tun k'a fo o ye cogo min na, ko: «Ni tere saba temena aw ye na ne fe.»

¹³ Cɛkɔrɔɓaw ka ladirikan min di masace ma, a ma o jate. A ka mɔgɔw jaabi ni kumajuguw le ye.

¹⁴ Kanbelenw ka ladirikan min fo a ye, a ka o le fo mɔgɔw ye; a ko: «Ne face tun ka doni gbiriman le la aw kunna, nka ne belen bɛna do le fara o doni gbiriya kan. Ne face ka aw koro ni gbɛɓɛw le ye, nka ne bɛna aw koro ni nɛgɛgbɛɓɛw le ye.»

¹⁵ O ra, jama tun be min pinina masace fe, masace ma son ka o jate, sabu o kow bee tun bɔra Matigi Ala yere le ra, janko a tun ka kuma min don Silokace Ahiya da ra k'a lase Nebati dence Yerobohamu ma, o kuma ye ke can ye.

*Izirayelimogow kan taranna
(Kibaroyaw flanan 10.16–11.4)*

¹⁶ Ayiwa, Izirayelimogow k'a ye ko masace ma olugu lamɛn minke, o k'a fo masace ye ko:

«An ta foyi te Dawuda fe,
jenɓogonya foyi te an ni Yese dence ce.
Izirayelimogow, an ye taga an ta so!
Ele Dawuda dence,
i yere ye i janto i ta so ra sisan!»

A kera ten, Izirayelimogow tagara o ta so.

¹⁷ Izirayelimogow minw tun be Zuda mara duguw ra, Robohamu sigira masaya ra olugu dama le kunna. ¹⁸ Masace Robohamu k'a ye ten minke, jagboyabaaraw ta ko kuntigi min ye Adoramun ye, a belen ka ale ci ka taga Izirayelimogow tow fe. Nka olugu bee ka ale bon ni kabakuru ye fo k'a faga. Masace yere jijara le ka don a ta sowotoro konɔ ka bori ka taga Zeruzalemu. ¹⁹ O le koson Izirayelimogow tow bee murutira Dawuda ta somogow kama fo ka na se bi ma.

²⁰ Izirayelimogɔ tɔw bɛɛ nana a mɛn minke ko Yerobohamu sekɔra ka na, o ka jama lajen k'a wele ka na, ka na a sigi k'a ke Izirayeli masace ye. Zuda ta gba dɔrɔn le tora Dawuda ta somogɔw kɔ.

Ala ma sɔn Izirayelimogɔw ye jɔgɔn kere

²¹ Ayiwa, Robohamu tagara se Zeruzalemu minke, a ka Zuda ta mogɔw bɛɛ lajen, ani Boniyaminu ta siya bɛɛ. O kera kerekɛɛfari cɛ waga kemɛ ni biseegi (180 000), ko o bɛ taga Izirayelimogɔw kere, ka jamana bɛɛ bla ale Sulemani dence Robohamu ta fanga kɔrɔ. ²² Nka Ala kumana a ta cira dɔ fe, min tɔgɔ tun ye ko Semaya; Ala k'a fɔ a ye ko: ²³ «A fɔ Sulemani dence Robohamu ye, min ye Zuda masace ye, ani Zuda ta mogɔw, ani Boniyaminu ta mogɔw bɛɛ, ani mogɔw tɔw bɛɛ ye, ²⁴ ko Matigi Ala ko: <Aw kana wuri ka taga aw balemaw Izirayelimogɔw kere de! Aw bɛɛ ye sekɔ ka taga aw ta so, sabu nin ko bɔra ne yere le ra.> »

Ayiwa, o ka Matigi Ala kan mina; o sekɔra ka taga o ta so i n'a fɔ Matigi Ala tun k'a fɔ cogo min na.

Yerobohamu ka Izirayelimogɔw lafiri

²⁵ Ayiwa, Sikemu dugu min bɛ Efirayimu kuruyɔrɔw ra, Yerobohamu ka o dugu lamini ni kogo ye, ka sigi o dugu ra. O kɔ fe, a bɔra yi ka taga Penuweli dugu fana lamini ni kogo ye.

²⁶ O kɔ, Yerobohamu k'a miiri a yere kɔnɔ, ko: «O bɛɛ n'a ta, masaya belɛn bɛ se ka sekɔ Dawuda ta somogɔw fe hali bi, ²⁷ sabu ni nin mogɔw bɛ to ka taga Zeruzalemu ka taga

sarakaw bo Matigi Ala ta batoso kono, o jusu be se ka yelema o matigicekoro Robohamu fe, min ye Zuda masace ye. Ni a kera ten, o bena ne faga ka seko Zuda masace Robohamu fe.»

²⁸ Ayiwa, masace ka hakiri jini o ko ra. O ko, a ka misiden bisigiya fla lalaga ni sanin ye, k'a fo mogow ye ko: «Aw ye Zeruzalemu taga dabra, Izirayelimogow! Aw ta alaw ye nin ye! Olugu le ka aw labo Misiran jamana ra!» ²⁹ A ka o misiden kelen bla Beteli dugu kono, ka kelen bla Dan dugu kono. ³⁰ Nka o ko kera sababu le ye ka mogow bla jurumun na; sabu mogow tagara fo Dan dugu kono ka taga o misiden bato yi.

³¹ O ko, Yerobohamu ka sonnikebon dow lo fana sonnkeyoro ra kongori dow kan, ka mogow dow bo jamana mogow ra, ka olugu sigi sarakalasebagaya ra, k'a soro olugu tun te Levi ta ghamogo dow ye*.

³² Yerobohamu ka janagbe do fana sigi san karo seeginan na, karo tere tan ni loorunan lon na, i n'a fo janagbe min jagon tun be kera Zuda mara ra kakoro; ale yere ka saraka bo sarakabonan kan. A ka o le ke Beteli dugu kono, ka sarakaw bo misiden saninlamanw ye, a tun ka o misiden minw lalaga. A tun ka o sonnkeyoro minw lalaga kongoriw kan Beteli, a ka sarakalasebaga dow fana sigi janko olugu ye to ka sarakaw bo o sonnkeyoro ra.

³³ Ayiwa, san karo seeginan na, karo tere tan ni loorunan lon na, a tun ka sarakabonan min

---

* **12:31** 12.31 Ka kapa ni sariya ye, sarakalasebagaw tun ka kan ka bo Levi ta gba le ra. Nka o wagati ra, Levi ta mogow bee tun be Robohamu le ko Zuda mara ra.

lo Beteli, a tagara o yoro ra; a yere le tun ka o lon latige. A ka o lon ke panagbelon ye Izirayelimogow fe; o lon na, a yere yelenna ka taga wusunan saraka* bo o sarakabonan kan.

13

Matigi Ala ka Yerobohamu jaraki

¹ Ayiwa, Matigi Ala tun k'a ta ciraden do ci ka bo Zuda, ka na Beteli. O ciraden tagara se Beteli, k'a soro Yerobohamu be wusunan saraka jenina a ta sarakabonan kan. ² Ala ta ciraden perenna sarakabonan kunna, i n'a fo Matigi Ala tun k'a fo a ye cogo min na; a ko: «Ele sarakabonan, ele sarakabonan, Matigi Ala ko: <Dence do bena woro Dawuda ta gba ra, min togo bena la ko Yoziyasi. Sarakalasebaga minw be wusunan saraka* bora nin sonnikeyo ro ra, lon do o dence bena o sarakalasebagaw yere ke saraka ye ele sarakabonan kan. O ko, o bena mogokolow fana jeni i kan.> »

³ O lon kelen yere ra, Ala ta ciraden ka tagamasiyen do yira; a ko: «Tagamasiyen min bena a yira ko nin kuma bora Matigi Ala le ra, o ye nin ye: nin sarakabonan bena peren, k'a tasuma buguri bon dugu ma.»

⁴ Masace Yerobohamu k'a ye ko Ala ta ciraden perenna ka o kumaw fo Beteli dugu ta sarakabonan ma minke, a k'a boro korota sarakabonan kunna k'a fo mogow ye ko: «Aw ye ce nin mina!» Nka Yerobohamu tun k'a boro min sin Ala ta ciraden ma, o boro jara ka lo, a ma se k'a lajigi tuun. ⁵ Sarakabonan fana perenna,

tasuma buguri min tun be a kan, o bonna dugu ma; Ala ta ciraden tun ka tagamasiyen min fo, a kera ten, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye.

⁶ A kera ten minke, masace k'a fo Ala ta ciraden ye ko: «Sabari ka kuma Matigi Ala, i ta Ala fe, k'a daari ne ye, janko ne ye se ka ne boro lajigi.» Ala ta ciraden ka Matigi Ala daari minke, masace sera k'a boro lajigi; a boro kera a cogokoro ra.

⁷ Masace k'a fo Ala ta ciraden ye ko: «Na ne ta so, i ye na domuni ke; o ko, ne bena bonya di i ma.»

⁸ Nka Ala ta ciraden ka masace jaabi ko: «Hali ni a kera ko i bena i ta sokonofenw taran kelen bee le di ne ma, ne tena taga i ta so; ne tena domuni ke, ne fana tena ji min, ⁹ sabu Matigi Ala ka o kuma le fo ne ye, ko ne man kan ka domuni ke, ko ne man kan ka ji min fana, ko ni ne tagara sira min fe, ko ne man kan ka seko o sira kelen fe.»

¹⁰ Ala ta ciraden ka o fo minke, a sekora sira were fe. A tun ka sira min ta ka na Beteli, a sekoto ma o sira kelen ta.

Cira do were ka Ala ta ciraden lafiri

¹¹ Ayiwa, o wagati ra, Ala ta ciracekoro ba do tun be Beteli dugu konon. Ala ta ciraden tun nana ko minw ke o lon na Beteli dugu konon, ani a tun ka kuma minw bee fo masace ye, o ciracekoro ba dencew nana o bee lakari o face ye. ¹² O face ka o jininka ko: «Ce tagara sira juman le fe?» Ala ta ciraden min tun bora Zuda, o tagato tun ka sira min ta, Ala ta ciracekoro ba dencew ka o sira yira o face ra. ¹³ Cekaroba k'a fo a dencew ye ko: «Aw ye ne ta fali laben ne ye!» O ka fali laben a ye; a yelenna fali kan, ¹⁴ ka taga Ala ta ciraden

no fe. A tagara a siginin soro yirisunba jukoro; a k'a pininka ko: «Ala ta ciraden min bora Zuda, ele lo wa?» Ala ta ciraden k'a jaabi ko: «Ne lo!»
¹⁵ CiracekoroƆa k'a fo a ye ko: «Na an ye taga so kono, i be taga domuni ke.» ¹⁶ Ala ta ciraden k'a jaabi ko: «Ne te se ka seko ka taga ni i ye; ne man kan ka domuni ke, walama ka ji min ni i ye yan mara ra; ¹⁷ sabu Matigi Ala ta kuma k'a fo ne ye ko: <I man kan ka domuni ke, walama ka ji min o yoro ra yi; i tagara sira min fe, i man kan ka seko o sira kelen fe.> »

¹⁸ Nka cekoroƆa k'a jaabi ko: «Ne fana ye Ala ta cira do le ye i ko ele. Meleke do le ka Matigi Ala ta kuma lase ne ma, ko: <Taga nin ce ta ka seko ka na ni a ye i ta so, a ye na domuni ke ka ji min.> » Nka ciracekoroƆa tun be faninya le fora.
¹⁹ Nka Ala ta ciraden ka o men minke, a sekora ni a ye ka taga domuni ke ka ji min a ta so.

Jara ka Ala ta ciraden faga

²⁰ Ayiwa, ka o siginin to domuni na, Matigi Ala k'a ta kuma lase ciracekoroƆa ma, ale min tun tagara Ala ta ciraden ta ka na ni a ye. ²¹ CekoroƆa perenna k'a fo Ala ta ciraden Zudakace ye ko: «Matigi Ala ta kuma ye nin ye: <I banna Matigi Ala ta kuma ma; Matigi Ala, i ta Ala ka kuma min fo i ye, i ma o sira tagama. ²² I sekora ka na domuni ke, ka ji min nin yoro ra, k'a soro Ala tun k'a fo i ye ko i kana domuni ke, i kana ji min yan. O ra, ele su tena don i bemaw ta kaburu koro.> »

²³ Ala ta ciraden ka domuni ke, ka ji min ka ban tuma min na, ciracekoroƆa min tun k'a laseko, ale k'a ta fali laben a ye. ²⁴ Ka Ala ta ciraden

tagato to, a tagara ben ni jara do ye sira ra; jara k'a faga. A su lanin tora sira da ra yi; a ta fali tun lonin be a fan kelen fe, jara lonin be a fan do fe. ²⁵ Ayiwa, temebaga dow nana a su lanin ye sira ra, ka jara lonin ye a koru. Olugu tagara o ko lakari ciracekoroba ta dugu ra. ²⁶ O ciracekoroba min tun ka Ala ta ciraden laseko a ta tagama ra, ale ka o ko men minke, a ko: «Ala ta ciraden min banna ka Matigi Ala kan mina, ale lo. Matigi Ala k'a di jara ma, jara benna a kan k'a faga, i n'a fo Matigi Ala tun kumana a fe k'a lasomi cogo min na.»

²⁷ A k'a fo a dencew ye ko o ye a ta fali laben. Olugu k'a ta fali laben. ²⁸ A tagara Ala ta ciraden su lanin ye sira ra, ka fali ni jara ye a koru. Jara tun ma ce su domu, a ma fali fana faga. ²⁹ Ciracekoroba ka Ala ta ciraden su ta k'a la fali kan, ka taga ni a ye dugu konu, ka taga a sanga ke, k'a sutara. ³⁰ A tun ka kaburu min laben a yere ye, a k'a su don o kaburu konu. Mogow k'a su kasi k'a fo ko: «E, an balemace!»

³¹ Ce sutaranin ko, cekoroba k'a fo a dencew ye ko: «Ni ne sara, aw ye ne su don Ala ta ciraden su koru; aw ye ne su la a su koru; ³² sabu Matigi Ala k'a ci ko a ye na nin kuma minw fo Beteli dugu sarakabonan kama, ani Samari dugu sonnikebon bee kama, sigiya t'a ra, o kow bena dafa le.»

Yerobhamu ma kojugu dabra

³³ Nka o bee n'a ta, Yerobhamu ma yelema k'a ta sirajuguw bla. A belen ka ce dow ta jamana mogu suguyaw bee ra tuun, ka olugu ke a ta sarakalasebagaw ye a ta sonnikeyow ra kongoriw kunna. Ni mogu o mogu tun b'a

fɛ ka kɛ sarakalasebaga ye, a tun bɛ o tigi bla sarakalasebagaya ra a ta sonnikeyorow ra.

³⁴ O le kera Yerobohamu ta somogow ta jurumun ye. O le kera o ben sababu ye, fo ka na o halaki pewu ka bo dugukolo ko kan.

14

Yerobohamu dence ta saya

¹ Ayiwa, o wagati ra, bana do ka Yerobohamu dence Ahiya mina. ² Yerobohamu k'a fo a muso ye ko: «Wuri, i ye fani do don i yere ra, ka i cogoya yelɛma, janko mogow kana a lon ko i ye ne Yerobohamu muso le ye. Taga Silo; Ala ta cira Ahiya bɛ yi. Ale le tun k'a fo ne ye ko ne bɛna kɛ nin jamana masace ye. ³ Burukun tan ta, ani burumisen dama dama, ani li bara kelen, i ye taga a fɛ. Ni i sera yi, min bɛna kɛ den na, a bɛna o fo i ye.»

⁴ Yerobohamu ka min fo, a muso k'a kɛ ten. A wurira ka taga Ahiya ta so, Silo dugu konɔ.

O wagati ra Ahiya tun tɛ yeri kera tuun; koroya tun k'a na mina a ra. ⁵ Nka Matigi Ala tun k'a fo Ahiya ye ko: «A flɛ, Yerobohamu ta muso nato ye nin ye i fɛ ka na i jininka a dence ko ra, sabu a dence man kenɛ. Ni a sera yan, i bɛna nin ni nin le fo a ye. Ni a nana, a bɛna a yere kɛ i ko mogow wɛrɛ.»

⁶ Tuma min na Ahiya k'a senkan mɛn bonda ra doron, a ko a ma ko: «Yerobohamu muso, i don! Mun koson i bɛ i yere kera mogow wɛrɛ ye? Kumagbɛlɛn le bɛ ne fɛ k'a fo i ye. ⁷ Seko, i ye taga a fo Yerobohamu ye ko Matigi Ala, Izirayeli

ta Ala ko: <Ne ka i korota mogɔ tow ce ra, ka i ke ne ta mogow, Izirayelimogow kuntigi ye. ⁸ Ne ka masaya bosi Dawuda ta somogow ra k'a di i ma; nka ele ma ke i ko ne ta jonce Dawuda. Ale ka ne ta kumaw bee sira tagama, ka tugu ne ko ni a jusukun bee ye; ko minw terennin lo ne na korɔ, a ka o dorɔn le ke. ⁹ Minw bee temena ele na fe, i ta kojugu temena olugu bee ta kan. I ka ala werew ke i yere ye, ka nege yeele ka o ke batofen werew ye ka o bato, ka ne jusu bo. I ka ne firi i yere ko fe le. ¹⁰ O koson ne bena kojugu ben ele Yerobohamu ta somogow kan, ka i ta cedenw bee halaki, jon fara horon kan. Ne bena i ta duruja bee flan ka bo yi, fo ka taga o bee ban pewu, i n'a fo o be jamanama flan cogo min na. ¹¹ Ni Yerobohamu ta somogɔ min ka sa dugu konɔ, wuruw le bena o domu. Ni min ka sa kongo ra, konow le bena o domu; sabu Matigi Ala le k'a fo ten.> »

¹² A ko muso ma ko: «Ayiwa, ele koni ye wuri ka taga so; ni i sen ka don dugu konɔ dorɔn, i ta den be sa. ¹³ Izirayelimogow bee bena den sanga ke, k'a su don; Yerobohamu ta somogow bee ra, ale kelen su le bena don kaburu ra, sabu Yerobohamu ta somogow bee ra, Matigi Ala, Izirayeli ta Ala ka kojuman sorɔ ale kelen le ra. ¹⁴ O ko, Matigi Ala bena masacekura sigi a yere ye Izirayeli jamana kunna, min bena Yerobohamu ta somogow bee halaki ka bo yi. Ayiwa, o lon be nana yi; a fo a yere sera ka ban. ¹⁵ Matigi Ala bena Izirayelimogow koro; o bena yereyere i ko bin min be lamaga ji kan. A tun ka nin jamanapuman min di o bemaw ma, a bena

Izirayelimogow labo o jamana ra, ka o janjan ka taga Efirati ba ko fe; sabu o ka berew turu ka jo musoman Asera bato ni o ye, ka Matigi Ala jusu wuri. ¹⁶ Yerobhamu ka jurumun minw ke, ani a ka mogow lafiri ka o bla jurumun minw na, Matigi Ala bena ban Izirayelimogow ra o jurumunw le koson.»

¹⁷ Yerobhamu ta muso wurira ka taga. A tagara se Tirisa. A be sera bonda ma minke doron, den sara. ¹⁸ O k'a su don. Izirayelimogow bee k'a su kasi, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka o kuma min fo a ta baaraden ye, min ye cira Ahiya ye.

¹⁹ Ayiwa, Yerobhamu ta ko tow, a ka kere minw ke, ani a k'a ta masaya ke cogo min na, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu konon. ²⁰ Yerobhamu ka san mukan ni fla le ke masaya ra; o ko, a sara, ka taga fara a bemaw kan. A dence Nadabu sigira masaya ra a no ra.

*Zuda masace Robohamu ta wagati
(Kibaroyaw flanan 12.1-16)*

²¹ Sulemani dence Robohamu sigira masaya ra Zuda mara kunna, k'a si to san binaani ni kelen. A ka san tan ni wolonfla le ke masaya ra Zeruzalemu dugu konon, Matigi Ala tun ka o dugu min panawoloma Izirayeli jamana bee ra, k'a togola o dugu ra. Robohamu bamuso tun ye Amonka le ye; a togotun ye ko Naama.

²² Zuda ta mogow ka kojugu ke Matigi Ala na koron. O ka jurumun ke ka teme hali o bemaw kan, k'a to Matigi Ala dimina, sabu o

ka a ni ala werew jen ka o bato. ²³ Olugu fana ka sonnikeyoro dow ke, ka kabakuruanw lolu, ka sonnikebere dow turu jo musoman Asera togo ra kongorijanw bee kunna, ani yiriba flaburumanw bee jukoro. ²⁴ Hali cew fana tun be o yere bla jatoya ra o sonnikeyoro ra jamana konu*. Matigi Ala tun ka siya minw gben ka bo jamana ra Izirayelimogow na, o ka o siyaw ta ko haramuninw bee ladegi.

Misirankaw ka Robohamu kere

²⁵ Robohamu ta masaya san loorunan na, Misiran masace Sisaki nana Zeruzalemu kere. ²⁶ A ka Matigi Ala ta batoso natorow ta, ani masace yere ta so natorow; a ka fen bee ta. Masace Sulemani tun ka negebennan saninlan minw lalaga, a ka o bee ta fana. ²⁷ Masace Robohamu ka negebennan siranegeraman dow lalaga, ka o bla o no ra; a ka o karifa masace ta so korosibagaw kuntigiw ma, minw tun be to ka masace ta so donda korosi. ²⁸ Ni masace tun be taga Matigi Ala ta batoso konu tuma o tuma, o korosibagaw tun be o negebennanw ta ka taga ni o ye Alabatoso konu; o ko, o be seko ni o ye so korosibagaw ta so konu.

²⁹ Ayiwa, Robohamu ta kewale tow, a ka ko minw bee ke, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu konu.

³⁰ Kere tun be Yerobohamu ni Robohamu ce wagati bee.

---

* **14:24** 14.24 O jatoya nagon tun be ke sonnikeyoro doron le ra. Musow tun be taga o cew no fe; o fana tun ye o jow ta landa do le ye.

³¹ O kɔ, Robohamu sara, ka taga fara a bɛmaw kan. O k'a su don a bɛmacew suw kɛrɛ fɛ, Dawuda ta masabonba kɔnɔ. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Naama; Amɔnka tun lo. A dence Abiyamu sigira masaya ra a nɔ ra.

15

Zuda masace Abiyamu ta wagati (Kibaroyaw flanan 13.1-3,22-23)

¹ Masace Yerobohamu, min ye Nebati dence ye, ale ta masaya san tan ni seeginan na, Abiyamu sigira masaya ra Zuda mara kunna. ² A ka san saba le kɛ masaya ra; a siginin tun bɛ Zeruzalemu. A bamuso tɔgɔ tun ye ko Mahaka; ale tun ye Abisalɔmu denmuso dɔ le ye.

³ A face tun ka jurumun minw bɛɛ kɛ folɔfolɔ ale na fɛ, a ka o nɔgɔn bɛɛ kɛ fana. A ma tugu Matigi Ala, a ta Ala kɔ ni a jusukun bɛɛ ye, i n'a fɔ a bɛmace Dawuda tun tugura Matigi Ala kɔ ni a jusukun bɛɛ ye cogo min na. ⁴ Nka Dawuda kosɔn, Matigi Ala, a ta Ala ka masaya jigiya to a ta somɔgɔw ye belɛn, k'a dence dɔ sigi masaya ra Zeruzalemu, a sanin kɔ, janko Zeruzalemu dugu ye baraka sɔrɔ; ⁵ sabu ko minw terennin bɛ Matigi Ala na kɔrɔ, Dawuda tun bɛ o le kɛ. Matigi Ala tun ka fɛn o fɛn fɔ a ye, a tun ma jenge ka bɔ o si sira kan a si bɛɛ ra, fɔ Hetikace Huri ta ko*.

⁶ Robohamu si tɔ bɛɛ ra, kɛrɛ tun bɛ ale ni Yerobohamu cɛ.

---

* **15:5** 15.5 Hetikace Huri ta ko: aw ye Samawilu flanan 11 fle.

⁷ Ayiwa, Abiyamu ta kewale tɔw, a ka ko minw bɛɛ kɛ, o kow bɛɛ sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ. Kɛrɛ tun bɛ Abiyamu ni Yerobhamu fana cɛ. ⁸ O kɔ, Abiyamu sara, ka taga fara a bɛmaw kan. O k'a su don Dawuda ta masabonba kɔnɔ. A dence Asa sigira masaya ra a nɔ ra.

Zuda masace Asa ta wagati

(Kibaroyaw flanan 14.1-2; 15.16-19; 16.1-6,11-14)

⁹ Ayiwa, Izirayeli masace Yerobhamu ta masaya san mugannan na, Asa sigira masaya ra Zuda mara kunna. ¹⁰ A ka san binaani ni kelen le kɛ masaya ra; a signin tun bɛ Zeruzalemu. A mamamuso tɔgɔ le tun ye ko Mahaka; ale tun ye Abisalɔmu denmuso dɔ le ye.

¹¹ Ko minw terennin lo Matigi Ala ja kɔrɔ, Asa ka o le kɛ, i ko a bɛmace Dawuda. ¹² Cɛ minw tun bɛ o yɛrɛ bla jatɔya ra sɔnnikɛyɔrɔw ra, a ka olugu bɛɛ gben ka bɔ jamana kɔnɔ. A bɛmaw tun ka batofɛn minw bɛɛ lalaga, a ka o bɛɛ cɛn ka bɔ yi. ¹³ A k'a mamamuso Mahaka yɛrɛ bɔ masamusoya ra, sabu ale tun ka batofɛn haramunin dɔ lalaga jo musoman Asera tɔgɔ ra. Asa ka o batofɛn ci, ka taga a jɛni Sedɔrɔn kɔ yɔrɔ ra. ¹⁴ Nka o bɛɛ n'a ta, sɔnnikɛyɔrɔ minw tun bɛ kongoriw kan, olugu tora yi, k'a sɔrɔ Asa yɛrɛ tun tugura Matigi Ala kɔ ni a jusukun bɛɛ ye a si bɛɛ ra. ¹⁵ A face tun ka fɛn minw bla danna Matigi Ala ye, warigbɛ ni sanin, ani fɛn tɔw, ani ale yɛrɛ tun ka fɛn minw bla danna Matigi Ala ye, a nana o fɛnw bɛɛ bla Matigi Ala ta batoso kɔnɔ.

¹⁶ Kere tun be Asa ni Izirayeli masace Bahesa ce o ta masaya wagati bee ra. ¹⁷ Izirayeli masace Bahesa nana taga Zuda mara kere. A ko a be Rama dugu lamini ni kogo ye, janko mogo kana se ka bo, walama ka don Zuda masace Asa ta mara konɔ.

¹⁸ A kera ten minke, warigbe ni sanin min tun tora Matigi Ala ta batoso natoroblayoro ra, ani min tun tora masaso natoroblayoro ra, Asa ka o bee ta, ka o di a ta jamana jamogow ma, ko o ye taga a di Siri jamana masace Beni Hadadi ma, min face togo ye ko Tabirimɔn, ani a bemace togo ye ko Esiyon; Beni Hadadi tun siginin be Damasi dugu le konɔ; Asa k'a fo Beni Hadadi ye ko: ¹⁹ «A to ele ni ne ye jɛnɔgɔnya don, i ko ne face ni i face tun k'a ke cogo min na. A fle ne be nin warigbe ni nin sanin ci i ma, ka o ke i ta bonya ye. O ra, jɛnɔgɔnya min tun be i ni Izirayeli masace Bahesa ce, o jɛnɔgɔnya cen, janko a ye faran ne ra.» ²⁰ Beni Hadadi sonna masace Asa ta kuma ma. A k'a ta kerekedenw kuntigiw ci ka taga Izirayeli duguw kama. O tagara Iyon dugu ni Dan dugu, ani Abeli Beti Mahaka dugu, ani Kinereti mara bee kere ka se o ra, ani Nefitali mara bee.

²¹ Bahesa nana o men minke, a ka Rama dugu kogo lori dabra, ka taga to Tirisa. ²² A kera ten minke, masace Asa ka Zuda mogow bee wele, a ma mogo si to ni a ma min wele; Bahesa tun be lori kera ni kabakuruw, ani yiri minw ye, a ko mogow ye taga o fenw ce ka na. Masace ka o fenw ce, ka o ke ka Geba dugu lo, Boniyaminu ta mara ra, ani Misipa dugu.

²³ Ayiwa, Asa ta kewale tow bee, a ta cefariya, ani a ka ko minw bee ke, ani a ka dugu minw kogow lo, o kow sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu konɔ. Nka a nana korɔ wagati min na, sendimi do k'a mina. ²⁴ O ko, Asa sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a bemacew suw kere fe, a bemace Dawuda ta masabonba* konɔ. A dence Yosafati sigira masaya ra a no ra.

Izirayeli masace Nadabu ta wagati

²⁵ Zuda masace Asa ta masaya san flanan na, Yerobohamu dence Nadabu sigira masaya ra, Izirayeli mara ra. A ka san fla le ke masaya ra Izirayeli mara kunna. ²⁶ A ka kojugu ke Matigi Ala ja korɔ; a face tun ka sira min tagama, a fana ka o le ta. A face tun ka Izirayelimogow bla jurumun minw na, a ka o jurumunw jɔgon le ke fana.

²⁷ Ayiwa, Ahiya dence Bahesa, min ye Isakari ta gbamogɔ do ye, ale nana janfa siri Nadabu kama. Lon do, tuma min na Bahesa ni Izirayeli ta kerekejama bee tun ka Gibeton dugu lamini, ko o be dugu kere, Bahesa tagara ben Nadabu kan k'a faga, Gibeton dugu korɔ yi. Gibeton tun be Filisikaw ta mara le ra. ²⁸ Bahesa ka Nadabu faga Zuda masace Asa ta masaya san sabanan le ra, ka sigi masaya ra a no ra.

²⁹ Bahesa sigira masaya ra tuma min na, a ka Yerobohamu ta somogow bee faga. A ma Yerobohamu ta mogɔ si to nin na; a ka o bee le faga ka ban, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka o kuma min fo a ta baaraden Silokace Ahiya ye. ³⁰ O kera Yerobohamu ta jurumunw le

koson, ani a tun ka Izirayelimogow bla jurumun minw na, ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala jusu wuri.

³¹ Nadabu ta kewale tow, a ka ko minw bee ke, o bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw ta kitabu konɔ.

³² Kere tun be Asa ni Izirayeli masace Bahesa ce o ta masaya tere bee ra.

Izirayeli masace Bahesa ta wagati

³³ Zuda masace Asa ta masaya san sabanan na, Ahiya dence Bahesa sigira masaya ra Izirayeli mara bee kunna; a tun signin be Tirisa dugu konɔ. A ka san mugan ni naani le ke masaya ra. ³⁴ A ka kojugu ke Matigi Ala ja korɔ; a ka Yerobohamu ta sira ta. Yerobohamu tun ka Izirayelimogow bla jurumun minw na, a ka o jurumunw ke.

16

¹ Matigi Ala k'a ta kuma lase Hanani dence Yehu ma, ko a ye a lase masace Bahesa ma, k'a fo a ye ko: ² «Ne ka ele lawuri ka i bo dugu ma, ka i ke ne ta mogow jamogo ye, minw ye Izirayelimogow ye; nka ele ka Yerobohamu ta sira le tagama, ka ne ta mogow bla jurumun na, minw ye Izirayelimogow ye, k'a to o ka ne jusu wuri o ta jurumun koson. ³ O ra, ne bena ele Bahesa ni i ta somogow bee flan ka bo yi, ka i ta so ke i n'a fo Nebati dence Yerobohamu ta so kera cogo min na. ⁴ Ni Bahesa ta somogo min ka sa dugu konɔ, wuruw le bena o domu; ni min ka sa kongo ra, konow le bena o domu.»

⁵ Bahesa ta kewale tow, a ka ko minw bee ke, ani a ta cefariya, o bee sebera Izirayeli masacew

ta kibaroyaw kitabu kɔnɔ. ⁶ O kɔ, Bahesa sara, ka taga fara a bɛmaw kan; o k'a su don Tirisa. A dence Ela sigira masaya ra a nɔ ra.

⁷ Matigi Ala tun k'a ta kuma lase cira Yehu ma, min ye Hanani dence ye, k'a fɔ Bahesa ni a ta somɔgɔw ye. Ala tun ka o kuma fɔ a ta kojuguw le kosɔn, a tun ka kojugu minw bɛɛ kɛ Matigi Ala na kɔrɔ, ka Ala jusu wuri ni a ta kewalejuguw ye, i n'a fɔ Yerobohamu ta somɔgɔw tun k'a kɛ cogo min na; ka fara o kan, Bahesa tun ka Yerobohamu ta somɔgɔw halaki fana.

Izirayeli masace Ela ta wagati

⁸ Zuda masace Asa ta masaya san mugan ni wɔɔrɔnan na, Bahesa dence Ela sigira masaya ra Izirayeli mara kunna. A ka san fla le kɛ masaya ra; a tun bɛ Tirisa.

⁹ A ta jamana namɔgɔ min tɔgɔ tun ye ko Zimiri, ale nana janfa siri a kama. Ale le tun ye sowotorotigiw ta jenkuru tarance kuntigi ye. Lon dɔ, Ela tun bɛ Tirisa dugu kɔnɔ, a tun bɛ dɔrɔ minna fɔ k'a yere janamini Aritisa ta so kɔnɔ; Aritisa le tun ye masaso kunnasigibaga ye Tirisa dugu kɔnɔ. ¹⁰ Zimiri tagara ben a kan k'a faga; o kɔ, a sigira masaya ra a nɔ ra. O kera Zuda masace Asa ta masaya san mugan ni wolonflanan le ra.

¹¹ Kabini Zimiri ka fanga ta ka sigi masaya ra dɔrɔn, a ka Bahesa ta somɔgɔw bɛɛ faga. A ma cɛ si to, a ma balema si to, a ma teri si to. ¹² Zimiri ka Bahesa ta somɔgɔw bɛɛ le halaki, ka kapa ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka min fɔ cira Yehu ye k'a lase Bahesa ma. ¹³ O kow kera Bahesa ni

a dence Ela ta jurumunw le koson, ani a tun ka Izirayelimogow bla jurumun minw na, ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala jusu wuri.

¹⁴ Ela ta kewale tow, a ka ko minw bee ke, o bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu konɔ.

Izirayeli masace Zimiri ta wagati

¹⁵ Zimiri sigira masaya ra Zuda masace Asa ta masaya san mukan ni wolonflanan na; a tun siginin be Tirisa dugu le konɔ. A ka tere wolonfla le ke masaya ra.

O wagati ra, kerəkedenw tun ka Gibeton dugu lamini; o dugu min be Filisikaw ta mara ra. ¹⁶ Mogow tora o yoro ra, k'a men ko Zimiri ka janfa siri masace kama fo k'a faga. O lon yere ra, Izirayeli ta kerəkajama kuntigi min ye Omiri ye, kerəkedenw bee ka ale ke Izirayeli masace ye kerəkeyoro ra yi. ¹⁷ A kera ten minke, Omiri ni a ta kerəkedenw bee bora Gibeton, ka taga Tirisa dugu lamini. ¹⁸ Zimiri nana a ye ko o be jini ka se soro dugu kan minke, a tagara don masaso bon do konɔ, ka tasuma don masaso ra; ale yere fagara tasuma ra yi.

¹⁹ Zimiri sara a ta jurumunw koson o cogo le ra, sabu a ka kojugu ke Matigi Ala ja korɔ; a tun ka Yerobohamu ta sira le ta, k'a ta kojugu nogon le ke, min tun k'a to Izirayelimogow ka Ala hake ta.

²⁰ Zimiri ta kewale tow, a ka jen min siri, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu konɔ.

²¹ O wagati ra, Izirayelimogow taranna ka ke jenkuru fla ye. Fan kelen gbanna Ginati dence

Tibini kɔ, ka ale ke o ta masace ye; tɔw gbanna Omiri kɔ. ²² Nka minw tun gbanna Omiri kɔ, olugu sera Ginati dence Tibini ta mɔgow ra. Tibini sara, Omiri sigira masaya ra.

Izirayeli masace Omiri ta wagati

²³ Zuda masace Asa ta masaya san bisaba ni kelennan le ra Omiri kera Izirayeli masace ye. A ka san tan ni fla le ke masaya ra. A ka san wɔɔɔ ke Tirisa minke, ²⁴ a tagara yɔɔ dɔ san Samari kuru kan warigbe waga wɔɔɔ (6 000), Semeri fe. A ka dugu dɔ lɔ o kuru kan, ka o dugu tɔgo la ko Samari, ka kapa ni yɔɔtigi tɔgo ye, min ye Semeri ye.

²⁵ Omiri ka kojugu ke Matigi Ala na kɔɔ. Masace tɔ minw tun temena a na fe, a ta kewalew juguyara ni olugu bee ta ye. ²⁶ A ka Nebati dence Yerobohamu ta kojugu jɔgon bee le ke, ka jurumunw ke, ani ka Izirayelimogow fana bla jurumun na, ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala jusu wuri ni o ta batofen gbansanw ye.

²⁷ Omiri ta kewale tɔw bee, a ka ko minw bee ke, ani a ta cefariya, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kɔɔ. ²⁸ O kɔ, Omiri sara, ka taga fara a bemaw kan; o k'a su don Samari. A dence Akabu sigira masaya ra a no ra.

Izirayeli masace Akabu ta wagati

²⁹ Zuda masace Asa ta masaya san bisaba ni seeginan le ra Omiri dence Akabu sigira masaya ra Izirayeli mara kunna. Omiri dence Akabu ka san mugan ni fla le ke masaya ra Izirayeli; a tun siginin be Samari. ³⁰ Omiri dence Akabu

ka kojugu ke Matigi Ala na koro, fo ka teme a nafemogo tow bee kan. ³¹ A ka Nebati dence Yerobhamu ta jurumun nogon ke; nka o si m'a wasa, a belen tagara Sidonkaw ta masace Etibali denmuso furu, min togo ye ko Yezabeli. A k'a kinbiri gban olugu ta batofen koro, min ye Baali* ye, ka o bato. ³² A ka jobon do lo o jo ye Samari, ka sarakabonan do lo o bon konon o jo ye, min ye Baali ye. ³³ Akabu ka bere do fana turu, janko ka jo musoman Asera bato o bere koro. Akabu ka kojugu caman were ke, ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala jusu wuri; Izirayeli masace minw temena a na fe, a ta kojugu temena olugu bee ta kan.

³⁴ Ale ta wagati le ra, Betelikace min togo tun ye ko Hiyeli, ale wurira ka Zeriko dugu lo kokura. A be baara dabo lon min na, a dence folo min ye Abiramu ye, o sara. A be dugu donda konw don lon min na, a dence laban min ye Segubu ye, o fana sara. O kow kera ka kana ni Matigi Ala ta kuma le ye, a tun ka min fo Nuni dence Yosuwe ye*.

17

Iliya ko sanji tena ben Izirayeli jamana ra

¹ Ce do tun be Tisibe dugu konon Galadi mara ra, a togo tun ye ko Iliya*; ale k'a fo Akabu ye ko: «Ne be kari Matigi Ala panaman, Izirayeli ta Ala togo ra, ne be baara ke Ala min ye, ko nin san nataw bee ra, gomiji foyi tena jigi, sanji fana

* **16:34** 16.34 O kuma tun konna ka fo folofolo Yosuwe kitabu konon 6.26. * **17:1** 17.1 Iliya: Dow b'a fo a ma ko Eli.

tɛna ben, fɔ ni ne yeɛ le nana a fɔ ko sanji ye ben tuun.»

Iliya tagara to Keriti kɔ da ra

² Matigi Ala k'a ta kuma lase Iliya ma ko: ³ «Bɔ nin yɔrɔ ra, ka taga tereɔyanfan na, i ye taga dogo Keriti kɔ kɔrɔ, Zuriden ba tereɔyanfan na. ⁴ I bɛna to ka kɔ ji min. Ne k'a fɔ kankan dɔw ye ko o ye to ka domuni di i ma yi.»

⁵ Iliya tagara. Matigi Ala k'a fɔ a ye cogo min na a k'a kɛ ten. A tagara sigi Keriti kɔ kɔrɔ, Zuriden ba tereɔyanfan na. ⁶ Kankan dɔw tun bɛ to ka na buru ni sogo di a ma sɔgɔma ni wula fɛ. A tun bɛ to ka kɔ ji min. ⁷ Nka sani wagati dɔ cɛ, kɔ ji jara, sabu sanji foyi tun tɛ benna jamana ra.

Iliya tagara to muso dɔ fɛ Sarepita

⁸ Matigi Ala k'a ta kuma lase Iliya ma k'a fɔ a ye ko: ⁹ «Wuri ka taga Sarepita dugu kɔnɔ, Sidɔn mara ra, i ye taga to yi. Ne k'a fɔ muso cɛ sanin dɔ ye o yɔrɔ ra, ko a ye domuni di i ma.»

¹⁰ Iliya wurira o le ra ka taga Sarepita. A bɛ sera dugu donda ra minke, a ka muso dɔ ye, min cɛ tun sara; muso tun bɛ logɔ le jinina. Iliya k'a wele k'a fɔ a ye ko: «Sabari, i ye taga ji dɔ ta minan dɔ kɔnɔ ka na a di ne ma, ne ye o min.»

¹¹ Muso tagatɔ jitayɔrɔ ra, Iliya k'a wele tuun k'a fɔ a ye ko: «Sabari, i nato, i ye na ni domuni dɔɔnin fana ye i boro.» ¹² Muso k'a jaabi ko: «Ne bɛ kari Matigi Ala, i ta Ala panaman tɔgɔ ra, ko domunifen foyi le tɛ ne fɛ so kɔnɔ. Mugu borɔna kelen dɔrɔn le bɛ ne fɛ minan dɔ kɔnɔ, ani turu fitini bɛ daga dɔ kɔnɔ. O kosɔn ne tun bɛ nin

logoden dama dama tomona, ka taga so, ka taga o fenw tobi ne ni ne dence ye. Ni an koni ka o domu ka ban, o tuma an be sigi ka saya makono.»

¹³ Iliya k'a fo a ye ko: «I kana siran. I k'a fo cogo min na, taga so, i ye taga a ke ten. Nka mugu ni turu min be i boro, i ye buru fitini lalaga ni o ye ka na o di ne ma folo; o ko, i ye do fana tobi i yere ni i dence ye; ¹⁴ sabu Matigi Ala, Izirayeli ta Ala k'a fo ko: «Mugu tena ban minan konon, turu fana tena dese daga konon, fo lon min na Matigi Ala bena sanji ben jamana kan.» »

¹⁵ Iliya k'a fo cogo min na, muso tagara a ke ten. Muso ni a ta somogow, ani Iliya ka domuni soron lon bee, ka taga se fo wagatijan; ¹⁶ sabu mugu ma ban minan konon, turu fana ma dese daga konon, ka kana ni Matigi Ala ta kuma ye, a tun ka o kuma min don Iliya da ra.

Iliya ka muso dence su lakunu

¹⁷ Ayiwa, o kow ko, o muso min tun ye a jatigimuso ye, o dence banara; bana juguyara, fo den nenekiri nana lo. ¹⁸ Muso k'a fo Iliya ye o le ra ko: «Ala ta ciraden, o tuma ko juman le be ele ni ne ce sa? O tuma ra i nana ne fe ka na ne hakiri jigi ne ta kojuguw ra le wa?» ¹⁹ Iliya k'a jaabi ko: «I dence di ne ma.» Iliya ka den mina a boro, ka yelen ka taga ni a ye a yere ta bon konon sankaso kunna, ka taga a la a yere ta lanan kan. ²⁰ A ka Matigi Ala daari ko: «E, Matigi Ala, ne ta Ala, yala i be son ka kojugu ke nin muso ce sanin fana ra, k'a to a dence ye sa, k'a soron a ka ne lajigi a ta so wa?» ²¹ O ko, Iliya lara den kan fo sijaga saba, ka Matigi Ala daari ni kanba ye,

k'a fɔ ko: «Matigi Ala, ne ta Ala, ne be i daari, a to nin den nin ye seko a ma!»

²² Matigi Ala ka Iliya ta daariri lamɛn. Den nin sekɔra a ma, a panamanyara tuun. ²³ Iliya ka den ta, ka jigi ka bo ni a ye bon kɔnɔ, sankaso kɔnɔ, ka taga a di a bamuso ma. A ko a ma ko: «I dence ye nin ye, a panamanyara.» ²⁴ Muso ka Iliya jaabi ko: «Sisan kɔni, ne k'a lon yere le ko ele ye Ala ta ciraden le ye; Matigi Ala be kuma minw don i da ra k'a fɔ, o fana ye can le ye.»

18

Iliya tagara masace Akabu fe

¹ Wagatijan temenin ko, tuma min na sanji lɔra ka se fɔ san saba, lon do Matigi Ala k'a ta kuma lase Iliya* ma, k'a fɔ a ye ko: «Taga Akabu fe; sisan ne bɛna sanji lana dugukolo kan.» ² Iliya tagara Akabu fe.

O y'a sɔrɔ kɔngɔ juguyara Samari mara ra kɔsebe. ³ Akabu k'a ta masaso kunnasigibaga wele ka na, min togo tun ye ko Abidiyasi. Matigi Ala nasiran tun be Abidiyasi ra kɔsebe; ⁴ sabu wagati min na Yezabeli tun b'a fe ka Matigi Ala ta ciraw beɛ halaki ka ban pewu, Abidiyasi tun ka cira kemɛ bosi, ka o taran ce bilooru looru, ka taga o dogo kuruwo dow kɔnɔ, ka to ka domuni ni ji di o ma. ⁵ Akabu k'a fɔ Abidiyasi ye ko: «Taga jamana yaala; ni i ka bunun do, walama ko do ye yɔrɔ do ra, a be se ka ke ko an bɛna bin sɔrɔ o yɔrɔ ra, ka o di an ta sow ni an ta sofaliw

---

* **18:1** 18.1 Iliya: Dow b'a fɔ a ma ko Eli.

ma, janko a kana na ke jagboya ye ko an ye o faga.»

⁶ O ka jamana taran o fla ce. Akabu kelen tagara fan do fe, Abidiyasi tagara fan do were fe.

⁷ Ka Abidiyasi to sira ra, a tagara bara ka ben ni Iliya ye. Abidiyasi ka Iliya ye minke, a k'a lon; a k'a kinbiri gban, k'a na biri dugu ma, k'a fo ko: «Ele le ye ne matigice Iliya ye wa?» ⁸ Iliya k'a jaabi ko: «Ne lo! Taga a fo i matigice Akabu ye ko: <Iliya ye nin ye yan!> » ⁹ Abidiyasi ko: «O tuma ne ka mun kojugu le ke, ka na a ke ko i b'a fe ka ne don Akabu boro, k'a to a ye ne faga.

¹⁰ Ne be kari Matigi Ala, i ta Ala panaman togo ra, ko o yoro te yi, ani o jamana fana te yi, ni ne matigice ma mog'o ci ka taga yoro min na ka taga i yoroni. Ni mogow tun sekora ka na a fo a ye ko i te yi, a tun b'a fo ko o yoro mogow, walama ko o jamana mogow ye kari, ni can lo, ko i te yi. ¹¹ Sisan ele ko ne ma ko ne ye taga a fo ne matigice ye ko: <Iliya ye nin ye yan!> ¹² K'a soro ni ne nana bo ele koro sisan ka taga doron, Matigi Ala Nin bena i ta ka taga ni i ye yoro do ra, ne ma yoro min lon. Ni ne tagara o fo Akabu ye, ni a ma na i ye, a bena ne faga. K'a soro Matigi Ala nasiran be ne ra kabini ne fitiniman.

¹³ Wagati min na Yezabeli tun be Matigi Ala ta ciraw fagara, ne ka min ke, o ma o lakari i ye wa, ne matigice? Ne ka Matigi Ala ta cira keme bosi, ka taga olugu dogo kuruwo dow kono, ce bilooru looru, ka to ka domuni ni ji di o ma. ¹⁴ Sisan ele ko ne ma ko: <Taga a fo i matigice ye ko: Iliya ye nin ye yan!> A bena ne faga le ke.»

¹⁵ Iliya ko: «Ne be kari Fangatigi Ala panaman togo ra, ne be baara kera min ye, ko bi koni, ne be taga Akabu fe.»

¹⁶ Abidiyasi tagara Akabu kunben, ka o kow lakari a ye. Akabu tagara Iliya no fe. ¹⁷ Akabu ka Iliya ye minke doron, a k'a fo a ye ko: «Ele le ye Izirayelimogow segebaga ye!» ¹⁸ Iliya k'a jaabi ko: «Ne te Izirayelimogow segebaga ye de! Ele ni i face ta somogow lo; sabu aw banna Matigi Ala ta kuma ma, ka taga to ka Baali* ta jow le son. ¹⁹ Taga a fo ko o ye Izirayelimogow bee lajen ne koru Karimeli kuru kan, ani cira keme naani ni bilooru minw be Baali ta jo sonna, ani cira keme naani minw be Asera ta jo musoman sonna, o cira minw be domuni ke masamuso Yezabeli fe.»

Iliya ni Baali ta ciraw

²⁰ Akabu ka cira bla ka taga Izirayeli yoro bee ra, ka Baali* ta ciraw lajen Karimeli kuru kan. ²¹ Iliya gbarara jama bee lajennin na, k'a fo o ye ko: «O tuma aw bena sirafatagama dabra wagati juman le? Ni Matigi Ala le ye Ala ye, o tuma aw ye tugu ale ko; nka ni Baali le ye Ala ye, aw ye tugu ale ko.» Jama ma Iliya jaabi. ²² Iliya k'a fo jama ye tuun ko: «Ne kelen le tora Matigi Ala ta ciraw ra, k'a soru Baali ta cira keme naani ni bilooru le be yan. ²³ Ayiwa, aw ye misitoran fla di an ma. Olugu ye misitoran kelen ta, k'a faga k'a boso k'a sogo la logu kan, nka o kana tasuma don a koru. Ne fana bena misitoran kelen ta k'a boso k'a la logu kan, ne te tasuma don a koru. ²⁴ O ko, aw ye aw ta ala daari, ne fana be Matigi Ala daari. Ni ala min ka daariri jaabi ni tasuma

ye, o le ye Ala yere ye.» Jama bee lajennin ka Iliya jaabi ko: «An sonna i ta kuma ma!»

²⁵ Iliya k'a fo Baali ta ciraw ye ko: «Aw le ye kon ka misitoran kelen ta k'a laben, sabu aw le ka ca; o ko, aw ye aw ta ala daari, nka aw kana tasuma don logo ra.» ²⁶ O ka misitoran kelen di o ma; o ka o mina ka o laben ka o sogo la logo kan. O ko, o ka o ta jo togo wele, min ye Baali ye, k'a daari, k'a ta sogoma, fo ka taga tere se kuncɛ; o ko: «Baali, an jaabi!» Nka kumakan ma men, jaabiri ma ke. O tun ka sarakabonan min lalaga, o ka don ke ka o lamini.

²⁷ Tere sera kuncɛ minke, Iliya ka o logobo. A ko: «Aw ye peren kosebe! I n'a fo ala lo, i b'a soro ko a be miirira ko do le ra, walama a be baara do le ra, walama a tagara dugu ra; a be se ka ke fana ko a be sunogora le; aw ka kan k'a lakunu.»

²⁸ O ka ke kulebaw ci ye, ka ke o yere tigetige ye ni o ta muruw ni o ta tamanw ye, ka kapa ni o ta landa ye, fo ka jori bo o yere ra. ²⁹ Tere jengera donnin tuma min na, o ka cirayakuma caman fo, fo ka taga wulafesaraka bowagati se. Nka kumakan ma bo, jaabiri ma ke, mankan si ma bo.

³⁰ Iliya k'a fo jama bee lajennin ye ko: «Aw ye gbara ne ra yan!» Mogow gbarara a ra. Matigi Ala ta sarakabonan min tun cenna, a ka o lalaga kokura. ³¹ A ka kabakuru tan ni fla ta, Yakuba ta durujaw ta gbaw be kelen kelen togo ra, sabu Matigi Ala tun k'a fo ale Yakuba le ye ko: «I togo bena la ko Izirayeli.» ³² A ka o kabakuruw ta ka sarakabonan do lalaga Matigi Ala togo ra. A ka dinga do sogi ka sarakabonan lamini; ji litiri

bisaba tun be se ka don o dinga kono. ³³ A ka logo lala sarakabonan kan, ka misitoran boso, k'a sogo la logo kan. O ko, a k'a fo mogow ye ko: «Aw ye daga belebele naani fa ji ra, k'a bon saraka ni logow kan.» O k'a ke ten. ³⁴ A ko: «Aw ye do were bon a kan tuun!» O ka do bon a kan tuun. A ko: «Aw ye do bon a kan tuun, k'a ke fo sijaga saba.» O k'a ke ten, k'a se fo sijaga saba. ³⁵ Ji woyora sarakabonan fan bee ra, fo ka dinga fa.

³⁶ Wulafesaraka bowagati sera minke, cira Iliya gbarara ka taga lo sarakabonan koro, k'a fo ko: «Matigi Ala, Iburahima ni Isiyaka ni Izirayeli ta Ala, a to nin mogow ye a lon bi ko ele le ye Ala ye Izirayeli jamana ra, ko ne le ye i ta baarden ye, ko ne ka nin kow bee ke i togo le ra fana. ³⁷ E, Matigi Ala, ne jaabi, ne jaabi Matigi Ala, janko nin mogow ye a lon ko ele Matigi Ala le ye Ala ye, ko ele b'a fe o ye seko i ma ni o jusukun bee ye.»

³⁸ Iliya ka o fo minke doron, Matigi Ala ta tasuma jigira ka saraka jeni, ani logow, ani kabakuruw, ani o yoro dugukolo bee; ji min tun be dinga kono, tasuma ka o be ja. ³⁹ Jama bee ka o ye minke, o bee ka o kinbiri gban ka o na biri dugu ma, ka to k'a fo ko: «Matigi Ala le ye Ala ye! Matigi Ala le ye Ala ye!» ⁴⁰ Iliya k'a fo o ye ko: «Aw ye Baali ta ciraw bee mina, hali kelen kana bosi.» Mogow ka o mina. Iliya ko o ye jigi ni o ye Kison koda ra. O tagara o bee kannatige yi.

Sanji benna

41 O kɔ, Iliya k'a fɔ Akabu ye ko: «Taga, i ye taga domuni kɛ, ka min, sabu nin ye sanjiba dɔ mankan le ye tan.» 42 Akabu tagara, ka taga domuni kɛ, ka min. Iliya yelenna Karimeli kuru kunna, ka taga biri dugu ma k'a ja dogo a kinbiri fla cɛ. 43 A k'a fɔ a ta baaraden kanbelen ye ko: «Taga fleri kɛ kɔgɔji fan na.» Kanbelen tagara fleri kɛ, ka na a fɔ Iliya ye ko: «Foyi tɛ yi!» Iliya k'a ci ten fɔ sijaga wolonfla. 44 A sijaga wolonflanana, a ko: «Sankaba fitini dɔ bɛ wurira kɔgɔji fan na. A bonya bɛ i ko borotɛgɛ.» Iliya k'a fɔ a ye ko: «Taga a fɔ Akabu ye ko a ye a ta sowotoro laben ka taga, janko sanji kana na a bari ka taga.» 45 Sankabaw nana sankolo yɔrɔ bɛɛ fin. Fɔɔɔ wurira, sanjiba benna. Akabu yelenna a ta sowotoro kɔnɔ ka taga Zizireli. 46 Matigi Ala ta se bagaya tora Iliya kan. A k'a yere cɛsiri, ka bori Akabu ja fɛ ka taga se fɔ Zizireli dugu donda ra.

19

Iliya borira Yezabeli ja

1 Iliya* tun ka ko minw kɛ, ani a tun ka Baali* ta ciraw faga cogo min na, Akabu tagara o bɛɛ fɔ Yezabeli ye. 2 Yezabeli ka cira bla ka taga a fɔ Iliya ye ko: «I ka min kɛ nin ciraw bɛɛ kelen kelen na, sini ni ne ma o jɔgɔn kɛ ele ra o wagati kelen na fiyewu, o tuma an ta batofɛnw ye tɔrɔ suguya bɛɛ la ne kan.»

3 Iliya siranna; a borira k'a yere kisi. A tagara se Beri Seba, Zuda mara ra minke, a

* 19:1 19.1 Iliya: Dow b'a fɔ a ma ko Eli.

k'a ta baaraden to o yɔrɔ ra yi. ⁴ Ale yere ka kongokolon sira ta, ka tere kelen tagama ke, ka taga se yirisunnin dɔ kɔrɔ; a sigira o yirisunnin jukɔrɔ ka saya daari Ala fe; a ko: «E, Matigi Ala, tɔ si le te ne ra tuun. Ne nin mina, sabu ne man fisa ni ne bemaw ye.»

⁵ A ka o fo minke, a lara o yiri jukɔrɔ yi ka sunɔgo.

O yɔrɔnin bɛɛ ra, mɛleke dɔ nana maga a ra, k'a fo a ye ko: «Wuri ka domuni ke!» ⁶ A wurira ka fleri ke minke, a ka buru dɔ blanin ye a kunyanfan na, o bɛ deri ka buru min ɲɔgɔn jeni kabakuru gbannin kan, ani jibara kelen. A ka o buru dɔ domu ka ji min, ka seko ka la tuun.

⁷ Matigi Ala ta mɛleke nana a sɲaga flanan na, ka na maga a ra tuun, k'a fo a ye ko: «Wuri ka domuni ke, sabu sira ka jan.» ⁸ A wurira ka domuni ke, ka ji min. O domuni ka baraka don a ra minke, a wurira ka tere binaani ni su binaani ke tagama ra, ka taga se fo Ala ta kuru ma, min ye Horebu kuru ye. ⁹ A donna kuruwo dɔ kɔnɔ o yɔrɔ ra yi, ka si yi.

Matigi Ala k'a yere yira Iliya ra

Matigi Ala k'a ta kuma lase Iliya ma, k'a ɲininka ko: «Iliya, i bɛ mun le kɛra yan?» ¹⁰ Iliya ko: «Ne ka siyen ta ni mɔgɔw ye ni ne baraka bɛɛ ye, Matigi Ala, Fangatigi tɔgɔ kosɔn. I tun ka jɛɲɔgɔnya* min don ni Izirayelimɔgɔw ye, o ka o cɛn; o ka i ta sarakajɛnifɛnw* cici, ka i ta ciraw faga ni kɛrɛkemuru ye. Ne kelenpe le tora; sisan o b'a fe ka ne fana faga.»

¹¹ Matigi Ala k'a fɔ a ye ko: «Bɔ, ka taga lɔ kuru kunna, Matigi Ala na kɔrɔ.»

Matigi Ala nana temɛ. Fɔɔɔba barakaman dɔ wurira, fɔ a bɛ kuruw pɛrɛn, ka farakuruw cici Matigi Ala na kɔrɔ. Nka Matigi Ala tun tɛ o fɔɔɔba ra. Fɔɔɔ temenin kɔ, dugukolo yerɛyerɛra; nka Matigi Ala tun tɛ o dugukoloyerɛyerɛ ra. ¹² Dugukoloyerɛyerɛ kɔ fɛ, tasuma dɔ nana; nka Matigi Ala tun tɛ tasuma ra fana. Tasuma temenin kɔ, mankan pumannin fitini dɔ bɔra. ¹³ Iliya ka o mankan mɛn minke, a k'a ta deregeba kɛ k'a na datugu, ka bɔ ka lɔ kuruwo donda ra.

Kumakan dɔ bɔra; a ko Iliya ma ko: «Iliya, i bɛ mun le kɛra yan?» ¹⁴ Iliya ko: «Ne ka siyɛn ta ni mɔgɔw ye ni ne baraka bɛɛ ye, Matigi Ala, Fangatigi tɔgɔ kosɔn. I tun ka jɛnɔgɔnya min don ni Izirayelimɔgɔw ye, o ka o cɛn; o ka i ta sarakajɛnifɛnw cici, ka i ta ciraw faga ni kɛrɛkɛmuru ye. Ne kelenpe le tora; sisan o b'a fɛ ka ne fana faga.»

¹⁵ Matigi Ala k'a fɔ a ye ko: «I nana sira min fɛ, sekɔ o sira kelen fɛ kongokolɔn kɔnɔ, ka taga fɔ Damasi. Ni i sera yi, i bɛna turu kɛ Hazaheli kun na, k'a kɛ Siri jamana masacɛ ye. ¹⁶ O kɔ, i bɛ taga turu kɛ Nimisi dence Yehu fana kun na, ka ale kɛ Izirayeli masacɛ ye; i ye turu kɛ Safati dence Iliyasu† fana kun na, min bɛ bɔ Abeli Mehola, ka ale kɛ cira ye i nɔ ra. ¹⁷ Ni mɔgɔ o mɔgɔ borira ka bɔsi Hazaheli ta kɛrɛkɛmuru boro, Yehu bɛna o tigi faga; ni min o min borira

---

† **19:16** 19.16 Iliyasu: Dɔw b'a fɔ a ma ko Elize.

ka bosi Yehu ta kerekemuru boro, Iliyasu bena o tigi faga. ¹⁸ Nka, ne bena mogo waga wolonfla (7 000) kisi Izirayeli jamana ra, o mogo minw ma o kinbiri gban Baali* ta jow korɔ ka o bato, ani o minw ma o jow kanu fo ka o jow da sonson.»

Iliya ka Iliyasu wele

¹⁹ Iliya bora o yoro ra, ka taga Safati dence Iliyasu ko. O y'a soro Iliyasu tun be sene kera; misidaba tan ni fla le tun b'a fe, misi fla fla be a bee kelen kelen na. Ale yere tun be sene kera ni a tan ni flanan ye. Iliya temeto a kere fe, a ka a ta deregeba firi a kan‡. ²⁰ Iliyasu k'a ta misiw to yi, ka bori Iliya ko, ka taga a fo a ye ko: «A to ne ye taga sara ne face ni ne bamuso ra; o ko, ne bena tugu i ko.» Iliya k'a jaabi ko: «Taga, i ye na! Ne ka min ke i ra, i ye na o koson.» ²¹ Iliyasu bora Iliya korɔ, ka taga. A ka senekemisi fla faga ka o ke saraka ye. A ka senekedaba yiriw ke ka o misiw sogo jeni, k'a di a ta mogow ma, o k'a domu. O ko, a wurira ka tugu Iliya ko, ka ke a ta baaraden ye.

20

Beni Hadadi ni Akabu ta kere folo

¹ Siri masace Beni Hadadi k'a ta kerekejama bee lajen. Masace bisaba ni fla were tun farara a kan, ani o ta sow ni o ta sowotorow. A tagara Samari dugu lamini, ko a be ben dugu kan. ² A nana ciradenw ci ka taga dugu konɔ, Izirayeli

---

‡ **19:19** 19.19 Iliya k'a ta deregeba firi Iliyasu kan, o korɔ ye ko a b'a fe Iliyasu ye tugu ale ko, ka ke Ala ta cira do ye fana.

masace Akabu fe, ³ ko o ye taga a fo masace ye, ko Beni Hadadi ko: «I ta wari ni i ta sanin bee ye ne ta le ye; i ta musow ni i ta denw bee ra numanmanw fana ye ne ta le ye.» ⁴ Izirayeli masace k'a jaabi ko: «Ne matigice masace, i ka min fo, o lo; ne ni ne borofen bee ye i ta le ye.»

⁵ Beni Hadadi k'a ta ciradenw ci tuun, ka taga a fo Akabu ye ko Beni Hadadi ko: «Ne ka cira bla k'a fo i ye ka ban ko i ye i ta wari ni i ta sanin ni i ta musow ni i ta denw di ne ma. ⁶ Nka sini, nin wagati jogon na, ne bena ne ta jamana jamogow ci ka taga i fe yi; o bena taga i ta so yorow bee fe, ani i ta jamana jamogow ta sow bee; fen o fen ye fen nafaman ye aw fe, o bena o bee ta ka na ni a ye.»

⁷ Izirayeli masace k'a ta jamana cekorobaw bee wele k'a fo o ye ko: «Aw yere na b'a ra ko nin ce koni be kojugu le pinina an fe; sabu a tun ka cira bla ko ne ye ne ta musow ni ne ta denw ni ne ta wari ni ne ta sanin di ale ma. Ne ma ban o ma.»

⁸ Cekorobaw ni mogotow bee ka masace jaabi ko: «I kana a lamen; i kana son o kuma ma.»

⁹ Akabu k'a fo Beni Hadadi ta ciradenw ye ko: «Aw ye taga a fo ne matigice masace ye ko a tuun k'a ta ciradenw bla ka na min fo ne ye a signaga folo ra, ko ne be son o bee ma; ko nka a ka min fo sisan koni, ne tena se ka son o ma.» Ciradenw tagara o kuma fo Beni Hadadi ye.

¹⁰ Beni Hadadi ka cira do were ci ka taga a fo Akabu ye ko: «Kerekeden minw bee be ne ko, ni Samari dugu cinin buguri sera ka olugu bee borotege fa koni, o tuma ne ta batofenw ye tooro suguya bee la ne kan.» ¹¹ Izirayeli masace fana

ka Beni Hadadi jaabi ko: «Aw ye taga a fɔ Beni Hadadi ye ko: <Mɔgɔ min bɛ kerekeminan donna a yere ra, o man kan waso folo; min bɛ a bɔra k'a bla, o le bɛ se ka waso.> »

¹² Wagati min o kuma sera Beni Hadadi ma, o y'a sɔrɔ ale ni a ta masace jɔgɔnw tun bɛ dɔrɔ minna o ta fanibonw kɔnɔ. A k'a fɔ a ta kerekɛcɛw ye ko: «Aw ye wuri!» O wurira ka lɔ ka o ja sin Samari dugu ma.

¹³ O wagati ra, Ala ta cira dɔ nana Izirayeli masace Akabu fɛ, ka na a fɔ a ye ko: «Matigi Ala ko: <I ka nin kerekɛjamaba min ye tan, ne bɛna o bɛɛ don i boro bi; ni o kɛra, i bɛna a lɔn ko ne le ye Matigi Ala ye.> » ¹⁴ Akabu ko: «O bɛna kɛ jɔntigi le sababu ra sa?» Cira ko: «Matigi Ala ko: <O bɛna kɛ jamana kuntigiw ta baarden kanbelenw le sababu ra.> » Akabu ko: «Jɔn le bɛna kɔn ka kɛre damina?» Cira ko: «Ele lo!»

¹⁵ Akabu ka jamana kuntigiw ta baarden kanbelenw bɛɛ jate; o kɛra cɛ kɛmɛ fla ni cɛ bisaba ni fla (232). O kɔ, a ka Izirayeli ta kerekɛcɛw bɛɛ jate; olugu kɛra cɛ waga wolonfla (7 000).

¹⁶ O bɔra ka taga kɛre ra teregban fɛ. O y'a sɔrɔ Beni Hadadi ni a ta masace bisaba ni fla tun bɛ o ta fanibonw kɔnɔ, o bɛ dɔrɔ minna fɔ ka janamini.

¹⁷ Izirayeli kuntigiw ta baarden kanbelenw le kɔnna ka bɔ. Beni Hadadi ka mɔgɔ dɔw ci ka taga a flɛ min bɛ yi. Olugu sekɔra ka na a fɔ a ye ko: «Mɔgɔ dɔw bɛ bɔra Samari dugu kɔnɔ ka na.» ¹⁸ Beni Hadadi ko: «Ni o bɛ hera le jinina o, aw ye o janaman mina ka na ni o ye; ni o

fana be nana kere le ra o, aw ye o panaman mina ka na ni o ye.» ¹⁹ Jamana kuntigiw ta baaraden kanbelenw bora dugu kono; Izirayeli ta kerekejama gbanna o ko. ²⁰ O bee kelen kelen benna Sirikace kelen kelen kan ka o faga. A kera ten minke, Sirikaw borira; Izirayelimogow ka ke o gben ye. Siri masace Beni Hadadi yelenna so do kan ka bori ni sotigi dow ye ka bosi. ²¹ Izirayeli masace ka Sirikaw kere; a ka o ta sow faga, ka sowotorow cen, ka cenriba lase Sirikaw ma.

Beni Hadadi ni Akabu ta kere flanan

²² Ala ta cira nana Izirayeli masace fe tuun, ka na a fo a ye ko: «Baraka don i yere ra, ka i ja gbeleya, k'a fle i ka kan ka min ke; sabu san were jogontumasi, Siri masace bena na i kere tuun.»

²³ O wagati ra, Siri masace ta jamana pamogow k'a fo a ye ko: «Izirayelimogow ta alaw be kuruyorow le ra; o le koson o sera an na. An ye taga o kere kenegbe ra; sigiya t'a ra, an bena se o ra.» ²⁴ O k'a fo o ta masace ye tuun ko: «I ka kan ka min ke, o ye nin ye: I ka kan ka masacew bee bo kuntigiya ra, ka kuntigi werew bla o no ra. ²⁵ I ta kerekejama min halakira, i ka kan ka o kerekejama jogon hakeya le laben, so hakeya min fagara, ka o jogon jini, sowotoro hakeya min fana cenna, ka o jogon jini. O ko, an be taga Izirayelimogow kere kenegbe ra. Ni o kera, sigiya t'a ra, an bena se o ra.» Masace sonna o ta ma. O ka min fo, a k'a ke ten.

²⁶ O sanyelema ra, o wagati kelen na, Beni Hadadi ka Sirikaw jate tuun; o ko, o tagara Afeki dugu fan na, ko a be taga Izirayelimogow

ƙere. ²⁷ Akabu fana ka Izirayelimogow jate, ka domunifenw di o ma. O ko, o tagara Sirikaw kunben. Izirayelimogow tagara lo o ja fe. Izirayelimogow tun be fitini, i ko bakuru fitini fla, k'a soro Sirikaw tun ka jamana yoro be fa.

²⁸ Ala ta cira nana Izirayeli masace fe tuun, ka na a fo a ye ko: «Matigi Ala ko: <Sirikaw k'a fo minke ko Matigi Ala be kuruyorow le ra, ko a te kenegbe ra, o koson ne bena nin kerekejamaba bee don i boro; ni o kera, aw bena a lon ko ne le ye Matigi Ala ye.> »

²⁹ Kerekejama fla tagara lo ka o ja sin jigon ma fo tere wolonfla. A tere wolonflanan, o ka kere damina. Izirayelimogow ka Sirika sennaman ce waga keme (100 000) faga o tere kelen na. ³⁰ Tow borira ka taga Afeki dugu kon. Nka dugu laminikogo benna Sirika ce waga mukan ni wolonfla (27 000) kan o yoro ra, ka olugu faga.

Akabu ni Siri masace ka jengonya don

Beni Hadadi borira ka taga dugu kon, ka taga dogo fo bon do konoyoro ra yi. ³¹ A ta jamana jamogow k'a fo a ye ko: «A fe, an k'a men ko Izirayeli masacew ye mogonumanw le ye. A to an ye borow don an yere ra, ka juruw melege an kun na, ka bo ka taga kuma Izirayeli masace fe. A be se ka ke ko a bena son ka i to yi.» ³² O ka borow don o yere ra, ka juruw melege o kun na, ka taga Izirayeli masace fe, ka taga a fo a ye ko: «I ta jonce Beni Hadadi ko i ye sabari ka ale to yi.» Akabu ko: «A ma sa wa? Ayiwa, ne balemace lo.» ³³ O mogow ka o kuma ye kumadiman ye; Akabu ka min fo, o lara o ra. O ko: «Can lo, Beni Hadadi

ye i balemaɛ le ye.» Akabu ko: «Aw ye taga a yɔrɔɓini ka na ni a ye yan!» Beni Hadadi bɔra a dogoyɔrɔ ra, ka na Akabu fɛ. Akabu k'a don a ta sowotoro kɔnɔ. ³⁴ Beni Hadadi k'a fɔ Akabu ye ko: «Ne face tun ka dugu minw mina i face ra, ne bena o bɛɛ seko i ma. I bɛ se ka fiyeerekeyɔrɔ dɔw lɔ Damasi dugu kɔnɔ fana, i n'a fɔ ne face tun ka dɔw lɔ Samari dugu kɔnɔ cogo min na.»

Akabu ko: «Ayiwa, ne fana bena jɛnɔɔɔnya don ni i ye, ka i labla i ye taga.» Akabu ka jɛnɔɔɔnya don ni a ye k'a bla ka taga.

Ala ta cira ka Akabu jaraki

³⁵ Lon dɔ, ciraw ta jɛnkuru karamɔɔɔden dɔ k'a fɔ a karamɔɔɔdenɔɔɔɔn dɔ ye ko: «Matigi Ala ko i ye ne sɔɔɔ ni kerekemuru ye!» Nka a tɔɔɔɔɔɔɔɔ ma sɔn. ³⁶ A ko a tɔɔɔɔɔɔɔɔ ma ko: «I n'a fɔ i banna Matigi Ala ta kuma ma, ni i nana bɔ ne kɔrɔ yan, ka taga dɔrɔn, jara dɔ bena taga ben i kan ka i faga.» A tɔɔɔɔɔɔɔɔ nana bɔ a kɔrɔ ka taga minke dɔrɔn, jara dɔ tagara ben ni a ye, k'a faga.

³⁷ O cira karamɔɔɔden tagara a tɔɔɔɔɔɔn dɔ wɛrɛ fɛ, ka taga a fɔ o ye ko: «Sabari, i ye ne sɔɔɔ ni kerekemuru ye.» O cɛ k'a sɔɔɔ ni kerekemuru ye fɔ k'a mandimi.

³⁸ Cira karamɔɔɔden ka fani dɔ melege a na ra, k'a yɛrɛ ke i ko mɔɔɔ suguya wɛrɛ, ka bɔ ka taga lɔ masace Akabu na sirada ra, k'a tɛmɛtɔ makɔnɔ. ³⁹ Masace nana ke tɛmɛ ye minke, cira k'a kan kɔrɔta k'a wele, k'a fɔ a ye ko: «I ta jɔnce tun bɛ kerekɛyɔrɔ le ra. Ka an to kɛrɛ ra, cɛ dɔ bɔra kerekɛdenw cɛ ra, ka na ni mɔɔɔ minanin

dɔ ye ne fe, k'a fɔ ne ye ko: <Nin ce korɔsi; ni i k'a to a bɔsira, ele le bɛna faga a nɔ ra, walama i bɛna warigbe waga saba di.> ⁴⁰ Nka ka ne to munumunu na yɔrɔw na fe, ce tununa.» Masace k'a jaabi ko: «Ele yere ka i ta kiti tige ka ban ke.»

⁴¹ Nka o yɔrɔnin bɛɛ, cira ka fani bɔ a pada ra. Masace sinna k'a lɔn ko cira karamɔgɔden dɔ lo. ⁴² A k'a fɔ masace ye ko: «Matigi Ala ko: <Ne tun ka mɔgɔ min haramuya, ko a ka kan ka halaki, ele ka o bla ka taga. Ayiwa, sisan ele le bɛna faga ale nɔ ra, ka i ta jamana mɔgɔw faga ale ta jamana mɔgɔw nɔ ra.> »

⁴³ Masace ka o kuma men minke, a jusu kasininba ni a janasisininba tagara a ta so, Samari.

21

Naboti fagako

¹ Ayiwa, o kow ko fe, min kera tuun o ye nin ye. Ce dɔ tun be Zizireli dugu kɔnɔ, a tɔgo ye ko Naboti. Rezenforo dɔ tun b'a fe Zizireli; o foro tun be Samari masace Akabu ta masaso kere fe. ² Lon dɔ, Akabu ko Naboti ma ko: «I ta rezenforo di ne ma, ne b'a ke nankɔ ye, sabu a be ne ta so kere fe. Ne bɛna rezenforo were di i ma a nɔ ra, min ka ni ni nin ye; walama ni o ma i diya, ne be se k'a songo di i ma.» ³ Naboti ka Akabu jaabi ko: «Ne bɛmaw ka yɔrɔ min di ne ma cen ye, Matigi Ala ye ne kisi ne ye o di ele ma.» ⁴ Akabu jusu kasininba ni a janasisininba tagara a ta so, Zizirelikace Naboti ta kuma kosɔn, ko sabu Naboti k'a fɔ ko: «Ne bɛmaw ka cen min di ne ma, ne te se ka o di ele ma.» A tagara

la a ta lanan kan, k'a nasin kogo ma, ka ban domuni ma. ⁵ A muso Yezabeli nana a korɔ ka na a fo a ye ko: «Mun kosɔn i jusu kasinin be tan, fo ka ban domuni bee ma?» ⁶ A k'a muso jaabi ko: «Ne kumana Zizirelikace Naboti fe, ko a ye a ta rezenforo fiyeere ne ma, ko walama ni o m'a diya, ne be rezenforo were di a ma a no ra. A ko, ko a te a ta rezenforo di ne ma.» ⁷ A muso Yezabeli k'a fo a ye ko: «O tuma ele le te Izirayeli masace ye wa? Wuri ka domuni ke, ka i ninsɔndiya. Ne bena Zizirelikace Naboti ta rezenforo di i ma.»

⁸ Yezabeli ka sebe dow ke ni Akabu togo ye, ka Akabu togo tagamasiyen sigi o kan. Naboti tun siginin be dugu min na, a ka o sebew ci o dugu cekɔrobaw ni a pamogow ma. ⁹ A k'a fo o sebew kɔno ko: «Aw ye lon do sigi k'a fo yoro bee, ko mogo bee ye sun don o lon na. O ko, aw ye Naboti sigi jama bee na fe, ¹⁰ ka mogo sɔnkolon fla sigi a na fe; olugu ye a jaraki jama na na k'a fo a ma ko: <I ka Ala togo cen, ka masace fana togo cen.> Ni o kera, o ye taga ni a ye dugu ko fe, ka taga a bon ni kabakuru ye k'a faga.»

¹¹ Naboti ta dugumogow ni a cekɔrobaw ni a dugu pamogo minw bee tun be ni a ye dugu kono yi, olugu fana k'a ke i ko Yezabeli tun k'a fo o ye cogo min na; a tun ka kuma minw fo sebew kono k'a ci o ma, o k'a ke ten. ¹² O ka lon do sigi k'a fo yoro bee ko mogo bee ye sun don o lon na. O ka Naboti sigi jama bee na fe; ¹³ Ce sɔnkolon fla nana sigi Naboti na fe, ka a jaraki jama na fe, k'a fo ko: «Naboti ka Ala togo cen, ka masace fana togo cen.» A kera ten, o tagara ni a ye dugu ko

Ɔ, ka taga a bon ni kabakuru ye k'a faga. ¹⁴ O ko, o ka cira bla ka taga a fo Yezabeli ye ko: «An ka Naboti bon ni kabakuru ye; a sara!»

¹⁵ Yezabeli k'a men minke ko o ka Naboti bon ni kabakuru ye, ko a sara, a ko Akabu ma ko: «Wuri i ye taga Zizirelikace Naboti ta rezenforo ta, a tun banna ko a te min fiyeere i ma, sabu Naboti te nin na tuun; a sara.» ¹⁶ Akabu k'a men minke ko Naboti sara, a wurira ka taga Zizirelikace Naboti ta rezenforo ra, ka taga o foro ta k'a ke a ta ye.

Iliya ka Yezabeli ni Akabu jaraki

¹⁷ Matigi Ala k'a ta kuma lase Tisibekace Iliya* ma, k'a fo a ye ko: ¹⁸ «Wuri, i ye taga Izirayeli masace Akabu Ɔ, Samari. A ye nin ye Naboti ta rezenforo konɔ; a tagara o foro ta k'a ke a ta ye. ¹⁹ I ye a fo a ye ko Matigi Ala ko: «Ele be mogɔ faga ka sorɔ ka na o tigi borofen ta ke!» I ye a fo a ye ko Matigi Ala ko: «Wuruw ka Naboti jori nemu yoro min na ɔ, o bena ele yere fana jori nemu o yoro kelen le ra.» »

²⁰ Akabu ka Iliya ye minke, Akabu ko: «E, ne jugu, i nana ne ko yan tuun ke!» Iliya k'a jaabi ko: «Ne nana i ko, sabu ele ka i yere fiyeere le, ka kojugu ke Matigi Ala na korɔ. ²¹ Matigi Ala ko: «A Ɔ, ne bena kojuguba lase i ma, ka i ni i ta durujaw bee halaki ka bo yi pewu. Ce o ce ye Akabu ta mogɔ ye, jon fara hɔron kan, ne bena o bee faran ka bo Izirayelimogow ta jen ra. ²² Ne bena i ta so ke i ko Nebati dence Yerobohamu ta so, ani i ko Ahiya dence Bahesa ta so, sabu i

* **21:17** 21.17 Iliya: Dow b'a fo a ma ko Eli.

ka ne jusu wuri, ka Izirayelimogow bla jurumun na.> ²³ Matigi Ala ka Yezabeli fana ta ko fo, ko: <Wuruw bena Yezabeli domu Zizireli dugu kogo koru.> ²⁴ Ni Akabu ta somogow min o min ka sa dugu konow, wuruw le bena o su domu; ni min o min ka sa kongow ra, konow bena o su domu.»

²⁵ Ayiwa, masace si m'a yere fiyeere, k'a yere bla kojugu ra Matigi Ala ja koru i ko Akabu, ani a muso Yezabeli min tun be to k'a kononosu. ²⁶ A ka ko haramuninw doron le ke, k'a yere bla joston na, k'a ke i n'a fo Amorikaw, Matigi Ala tun ka o minw gben, ka o ta jamana di Izirayelimogow ma.

Akabu k'a yere majigi Matigi Ala ja koru

²⁷ Akabu ka Iliya ta kuma men minke, a nimisara, fo k'a ta faniw mina ka o faran. A ka borofani don a yere ra, ka sun don. A tun be si ni o borofani le ye a kan na; a tagamacogo bee tun sumayara. ²⁸ Matigi Ala k'a ta kuma lase Tisibekace Iliya ma, k'a fo a ye ko: ²⁹ «Akabu k'a yere majigi cogo min na, i ka o ye ke! I n'a fo a k'a yere majigi ne ja koru, ne tena kojugu lase a ta somogow ma k'a yere to si ra. Ne bena a ke a dence ta masaya wagati le ra.»

22

Akabu ko a be taga Ramoti dugu kama (Kibaroyaw flanan 18.1-3)

¹ San saba kera, kere ma don Sirikaw ni Izirayelimogow ce. ² Nka a san sabanan na, Zuda masace Yosafati tagara Izirayeli masace fe. ³ O y'a soru Izirayeli masace tun k'a fo a ta jamana

ɲamɔgɔw ye ko: «Yala aw m'a lon ko Ramoti dugu min be Galadi mara ra, ko o ye an ta le ye wa? O beɛ n'a ta, an te foyi kera janko k'a mina Siri masace ra?» ⁴ A k'a fo Yosafati ye o le ra ko: «Yala i bena son ka taga ni ne ye kere ra Ramoti dugu kama Galadi mara ra wa?» Yosafati ka Izirayeli masace jaabi ko: «Ne ni ele beɛ ye mɔgɔ kelen le ye, ne ta mɔgɔw ni i ta mɔgɔw beɛ ye kelen ye, ne ta sow fana ye i ta le ye.» ⁵ Nka Yosafati ko Izirayeli masace ma ko: «Sabari, i ye Matigi Ala ɲininka folo.»

Mise ni Izirayeli ta cira tɔw ma ben kelen ma (Kibaroyaw flanan 18.4-11)

⁶ Izirayeli masace ka ciraw lajen; o tun be ce keme naani bo. A ka o ɲininka ko: «Yala ne ka kan ka taga Ramoti dugu kere Galadi mara ra wa, walama ne ka kan k'a to yi?» Ciraw ko: «Masace, taga! Matigi bena dugu don i boro.» ⁷ Nka Yosafati belen ko: «Yala Matigi Ala ta cira were si te yan tuun, an be se ka Matigi Ala ɲininka min sababu ra wa?» ⁸ Izirayeli masace ka Yosafati jaabi ko: «Ce kelen doron le be yi, an be se ka Matigi Ala ɲininka min sababu ra. Nka a ko man di ne ye fiyewu, sabu a te ciraya ke ka kopuman si le fo ne ta ko ra ka ye, ni kojugu doron te; Imila dence Mise lo.»

Yosafati ko: «Masace, i kana o fo!» ⁹ Izirayeli masace k'a ta masaso ɲamɔgɔ do wele k'a fo o ye ko: «Taga a fo Imila dence Mise ye ko a ye na yan sisan sisan.»

¹⁰ O y'a sorɔ Izirayeli masace ni Zuda masace Yosafati tun ka o ta masacefaniw don; o beɛ tun

siginin be o ta masasiginan kan kene ma, Samari dugu donda ra. Ciraw bee tun be cirayakumaw fora o ja korɔ. ¹¹ Kenaana dence Sedesiyasi, ale tun ka sogogban negeraman dow lalaga; a ko masace ma ko: «Matigi Ala ko: <I bena taga Sirikaw tu ni nin ye, fo ka taga o bee halaki pewu.> » ¹² Ciru tow bee tun be o kelen le fora masace ye fana, ko: «Taga Ramoti, Galadi mara ra! I bena se sorɔ o kan. Matigi Ala bena dugu don masace boro.»

Mise ta ciraya

(Kibaroyaw flanan 18.12-27)

¹³ Ayiwa, ciraden min tun tagara Mise wele, ale k'a fo Mise ye ko: «A fle, ciraw bee benna, ka o kan ke kelen ye ka kumajuman le fo masace ye. A to i ta kuma ni o ta ye ke kelen ye de! Kumajuman fo a ye!» ¹⁴ Mise ko: «Ne be kari Matigi Ala janaman togo ra, ko ni Matigi Ala nana kuma min yira ne ra, ne bena o le fo.»

¹⁵ O tagara se masace korɔ minke, masace ko: «Mise, yala an ka kan ka taga Ramoti dugu kere Galadi mara ra wa, walama an ka kan k'a to yi?» Mise ko: «Ele ye taga faasi masace! I bena se sorɔ; Matigi Ala bena o don i boro.» ¹⁶ Nka masace ko: «Ne m'a fo i ye ka ban sipaga caman ko i ye kari, ko ni i be kuma ne fe Matigi Ala togo ra, ko i ye can dorɔn le fo ne ye wa?» ¹⁷ Mise ko o le ra, ko:

«Ne ka Izirayelimogow ye,
o janjannin be kuruw kan,
i ko saga minw tora o yere ma,
ni gbenbaga ma sorɔ o ra.

O koson Matigi Ala ko:

«Kuntigi te nin magow fe!»

O bee ye taga o ta so nasuma ra.» »

¹⁸ Izirayeli masace k'a fo Yosafati ye ko: «Ne m'a fo i ye wa? A te ciraya ke ka kojuman si le fo ne ta ko ra, ni kojugu dama te!»

¹⁹ Mise ko tuun ko: «Ayiwa, Matigi Ala ta kuma lamen. Ne ka Matigi Ala siginin ye a ta masasiganan kan; sankolo danfenw bee tun lonin be a koru, dow be a kininboroyanfan fe, dow be a numanboroyanfan fe. ²⁰ Matigi Ala k'a fo ko: «Jon le bena taga Akabu lafiri, k'a to a ye taga Ramoti dugu kere, Galadi mara ra, janko a ye sa o kere ra yi?» Danfenw bee ka o ta fo. ²¹ Ka o to o ra, nin do bora ka na lo Matigi Ala ja fe, k'a fo ko: «Ne bena a lafiri!» Matigi Ala k'a jininka, ko: «Cogo di?» ²² A ko: «Ne bena bo, ka taga faninyakumaw le don a ta ciraw bee da ra.» Matigi Ala ko: «Sigiya t'a ra, ele koni bena se k'a lafiri; bo i ye taga a ke ten.» »

²³ Mise ko tuun ko: «Ayiwa, a kera o cogo le ra; Matigi Ala ka nin do le don i ta ciraw bee konon yan, min b'a to o daw be faninya le fo; sabu Matigi Ala ka kojuguba le latige ele kama.»

²⁴ Kenaana dence Sedesiyasi wurira o le ra, ka Mise fata, k'a fo a ye ko: «Matigi Ala Nin bora ne ra cogo di ka taga kuma ele fe?» ²⁵ Mise k'a jaabi ko: «Lon min na i bena bori ka taga dogo fo i ta bon kononoyoro ra, o lon le ra i bena o lon.»

²⁶ Izirayeli masace ko a ta baarden do ma ko: «Mise mina ka taga ni a ye dugutigi Amon ni ne dence Yohasi fe. ²⁷ A fo o ye ko masace ko: «Aw ye

ce nin bla kaso ra; aw ye to ka domuni dɔɔnin ni ji dɔɔnin dɔɔn le di a ma, fɔ ka taga ne kɔsegi ka na hera ra.» » ²⁸ Mise ko: «Ni ele kɔni kɔsegira ka na hera ra, o tuma Matigi Ala le ma a ta kuma don ne da ra.» Mise ko fana, ko: «Aw tɔw bɛɛ ye nin kuma lamɛn dɛ!»

Akabu sacogoya

(Kibaroyaw flanan 18.28-34)

²⁹ Izirayeli masace ni Zuda masace Yosafati wurira ka taga Ramɔti dugu kama, Galadi mara ra. ³⁰ Izirayeli masace k'a fɔ Yosafati ye ko ale bɛna fani gbansan dɔw don k'a yere yeɛma ka taga kerekeyɔɔ ra; ko nka Yosafati ye a ta masacefaniw don a yere ra. O ra, Izirayeli masace ka fani gbansan dɔw don a yere ra, o ka taga kere ra. ³¹ O y'a sɔɔ Siri masace tun k'a fɔ a ta sowotoro kuntigi bisaba ni fla ye, ko o kana ben mɔgɔ fitini kan, o kana ben mɔgɔba kan, nka o ye ben Izirayeli masace dɔɔn le kan.

³² Sowotoro kuntigiw nana Yosafati ye minke, o ko: «Sigiya t'a ra, Izirayeli masace lo.» O tagara a kɔ ko o bɛ taga ben a kan. Nka Yosafati kulera ka mɔgɔw wele. ³³ Sowotoro kuntigiw k'a ye ko Izirayeli masace tɛ minke, o bɔra a kɔ.

³⁴ Dɔ nana biɛ dɔ bon a yere kun fɛ ni a ta kalan ye; o biɛ tagara ben Izirayeli masace ma, k'a sɔgɔ a ta negederege fan fla tuguda ra. Masace k'a fɔ a ta sowotoro boribaga ye ko: «Ne mandimina; sow na yeɛma, i ye bɔ ni ne ye kerekeyɔɔ ra.»

³⁵ O lon na, kɔni, kere gbanna kosebɛ. O ka Izirayeli masace mina k'a lo a ta sowotoro kɔɔ,

k'a nasin Sirikaw ma. Nka wulada fe a sara. A tun mandimina yoro min na, jori tun bora yi ka bon a ta sowotero kono. ³⁶ Terebenda wagati ra, perenkan do bora kerekefogo ra ko: «Bee ye taga a ta dugu ra, bee ye taga a ta jamana ra.»

³⁷ Izirayeli masace sara o cogo le ra. O k'a ta ka taga ni a ye Samari, ka taga a su don yi.

³⁸ O nana taga a ta sowotero ko Samari ko do ra minke, wuruw tagara ke a jori nemu ye; jatumusow fana tun be kora o ji ra; o kow kera ka kapa ni Matigi Ala ta kuma le ye.

³⁹ Akabu ta kawale tow bee, a ka ko minw bee ke, a ka bon min lo ni samarin ye, ani a ka dugu minw bee lo, o kow bee sebera Izirayeli masacew ta kibaroyaw kitabu kono. ⁴⁰ O ko, Akabu sara, ka taga fara a bemaw kan. A dence Ahaziya sigira masaya ra a no ra.

*Zuda masace Yosafati ta wagati
(Kibaroyaw flanan 20.31-21.2)*

⁴¹ Asa dence Yosafati sigira masaya ra Zuda mara kunna, Izirayeli masace Akabu ta masaya san naaninan le ra. ⁴² Yosafati sigira masaya ra k'a si to san bisaba ni looru; a ka san mугan ni looru le ke masaya ra; a siginin tun be Zeruzalemu. A bamuso togo tun ye ko Azuba; Sili denmuso le tun ye ale ye. ⁴³ A k'a face Asa ta sira le ta fen bee ra; a ma jenge ka bo o sira kan. Ko minw terennin be Matigi Ala ja koro, a ka o le ke. ⁴⁴ O bee n'a ta, sonnikeyoro minw tun be kongoriw kan, olugu tora yi. Mogo belen tun be sarakaw fagara, ka wusunan sarakaw bo

o sonnikeƴorow ra, kongoriw kunna. ⁴⁵ Hera tun be Yosafati ni Izirayeli masace ce.

⁴⁶ Ayiwa, Yosafati ta kewale tow, ani a ka cefariya min ke kere ra, o kow bee sebera Zuda masacew ta kibaroyaw kitabu konɔ. ⁴⁷ Mogo minw tun be jatoya ke josonyorow ra, olugu to min tun tora kabini a face Asa ta wagati ra, a ka olugu to bee labo jamana konɔ.

⁴⁸ Masace tun te Edomu jamana kunna. Masace Yosafati tun k'a ta jamana pamogo do le sigi o jamana kunna.

⁴⁹ Yosafati tun ka jirakurunba dow lalaga, janko olugu ye taga sanin jini Ofiri mara ra. Nka o tagama ma bo, sabu o kurunw tagara cen Esiyon Geberi dugu yoro ra.

⁵⁰ O wagati ra, Akabu dence Ahaziya k'a fo Yosafati ye ko: «A to ne ta baaradenw ni i ta baaradenw ye jen ka kurun baara ke jogon fe.» Nka Yosafati ma son.

⁵¹ O bee ko, Yosafati sara, ka taga fara a bemaw kan. O k'a su don a bemacew suw kere fe, a face Dawuda ta masabonba konɔ. A dence Yoramu sigira masaya ra a no ra.

Izirayeli masace Ahaziya ta masaya wagati

⁵² Akabu dence Ahaziya sigira masaya ra Izirayeli mara kunna Samari, Zuda masace Yosafati ta masaya san tan ni wolonflanan na. A ka san fla le ke masaya ra Izirayeli mara kunna. ⁵³ A ka kojugu ke Matigi Ala na korɔ. A k'a face ni a bamuso ta sira le tagama, ani Nebati dence Yerobohamu ta sira, ale min tun ka Izirayelimogow bla jurumun na. ⁵⁴ Jo min ye

Baali* ye, a tun be a kinbiri gban o korɔ, k'a sɔn.
A ka Matigi Ala, Izirayeli ta Ala jusu wuri, k'a ke
i n'a fo a face tun k'a ke cogo min na.

Biblu Ala ta Kuma
Jula: Biblu Ala ta Kuma Bible

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Julakan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

0c9588de-99ac-53f9-aa9b-6885106dcde8